

**museum van
boijmans beuningen**

jaarverslag 2010

**jaarverslag
2010**

**museum van
boijmans beuningen**

Voorwoord 5

Stafafdeling Conservatoren 7

Stafafdeling Marketing
en communicatie 15

Stafafdeling Educatie
en publieksbegeleiding 27

Sector Collectie
en onderzoek 43

Aanwinsten 53

Sector Presentaties 65

Interviews medewerkers 77

Sector Bedrijfsvoering 89

Financieel verslag 95

Huisstichtingen 101

Raad van Toezicht 107

English Summary 111

Bijlagen

A Publicaties 123

B Aanwinsten, uitgaande
bruiklenen 129

C Presentaties 141

D Educatieve activiteiten
en evenementen 151

E Personeel en organisatie 157

F Bestuurlijke activiteiten en
nevenfuncties directie 165

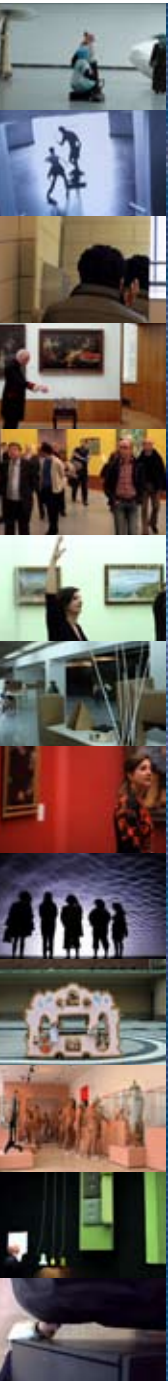

Voorwoord

In 2010 winnen wij de BankGiro Loterij Museumprijs, een initiatief van de loterij en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Twee weken lang staan alle bureaus vol verse bloemen van collega's, ondersteuners en bewonderaars. We eten meer taart dan goed voor ons is. Achter het winnen van de prijs gaat een campagne schuil, gevoerd samen met ontwerpbureau Thonik, en nog belangrijker, een nominatie van een vakjury, die de uitgekende programmering van het museum roemt. In een veelzijdig en encyclopedisch museum als Museum Boijmans Van Beuningen houd je de balans tussen werken met de collectie en het maken van tentoonstellingen. Dat doe je in een mix die meer is dan de som der delen, die de bezoeker onverwachte associaties en sensaties oplevert. Dat is wat ons museum beoogt, met een programmering die dynamisch is en tegelijk verbindingen maakt. Met stimulanzen door hedendaagse signalementen en interventies, ingehouden adem bij de restauratie van Dalí op zaal, het kunsthistorisch onderzoek naar de raadselachtige Van Meegeren, de aantrekkingskracht van *Misfits* van Hella Jongerius en het verleggen van de horizon in de onderzeebootloods bij *Inferno* van Atelier van Lieshout. Samen met het Havenbedrijf Rotterdam. Samen met de Kunsthof, waar bijna tienduizend stukken uit de collectie waren te zien. 2010 is een uitbundig jaar. Qua collectiepresentatie, qua collectiebeheer, in communicatief opzicht, bedrijfskundig en educatief. Dit is ook het jaar van de doorbraak op het internet, waar nu ons webmuseum te bezoeken valt, met 500.000 bezoekers in het eerste jaar, en parels in de kroon als ArtTube, Boijmans

TV en de onderzoekswebsite ALMA. Aan Boijmans TV, een wereldprimeur, bekeken door 1,5 miljoen mensen in de regio Rijnmond, besteedt dit jaarverlag extra aandacht. Een zware wissel trekt het voortdurende depotprobleem dat ons als gevolg van stortbuien en gebrekkige installaties parten speelt. Wij betrekken tijdelijke depots elders in het land om nieuwe watercalamiteiten uit te sluiten. Aan een definitieve depotoplossing in de vorm van een collectiegebouw in het centrum dan wel een utilitair depot in de periferie van de stad wordt het hele jaar gewerkt samen met de dienst Kunst en Cultuur en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Het museum is in 2010 in staat om ruim 45 procent eigen inkomsten te genereren. Daarmee wordt alle activiteit dit jaar (restaurant, educatie, aankopen, tentoonstellingen) gefinancierd. Wij danken de gemeente Rotterdam voor de exploitatiesubsidie van 9,8 miljoen euro, bijna genoeg voor de lonen van de medewerkers, de huur van het gebouw en de vaste lasten. Vrijwilligers, bijzondere begunstigers, steunstichtingen, vaste langjarige bedrijfsrelaties en fondsen en sponsors: mede namens de Raad van Toezicht en alle medewerkers danken wij u voor hetgeen waartoe u ons in staat heeft gesteld. Een oogstjaar als 2010 is een succes dat door velen wordt gedeeld. Het museum is een kern van warmte en kwaliteit in een ambitieuze en altijd werkende stad. Het biedt aan jong en oud veel artistiek, sociaal en maatschappelijk kapitaal. Wij kunnen doorgaan met wat we doen als overheid en particulieren zich in gelijke mate aan Museum Boijmans Van Beuningen blijven verbinden.

Sjarel Ex
directeur

Boijmans TV
Afleriving 2
Mooi telijk

Stafafdeling conservatoren

De conservatoren van Museum Boijmans Van Beuningen verrichten onderzoek naar de collectie, maken tentoonstellingen en representeren het museum. De conservatoren staan onder leiding van de directeur en worden bij het uitoefenen van hun werkzaamheden ondersteund door de sector Collectie en onderzoek en de sector Presentaties. Het aan de collectie gerelateerde werk bestaat onder meer uit het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, het doen van restauratievoorstellen en het begeleiden van restauraties, het formuleren van aankoopvoorstellen en aankoopplannen, en het schrijven van bestandscatalogi en bijdragen voor de *Boijmans Studies*. Op het terrein van presentaties doen de conservatoren voorstellen voor exposities. De conservator die het concept voor een tentoonstelling ontwikkelt, maakt deel uit van een projectgroep die in het museum verantwoordelijk is voor de realisatie van een tentoonstelling. Ook is de conservator verantwoordelijk voor de kwaliteit van een catalogus en de daarin te publiceren teksten. In onderstaande teksten beschrijven de conservatoren bijzondere ervaringen bij de uitoefening van hun werkzaamheden in 2010.

Peter van der Coelen
conservator prenten en tekeningen

Tentoonstellingen in het prentenkabinet

Je hebt tentoonstellingen met bruiklenen die van heinde en verre komen, van verschillende musea, instellingen of particulieren. Maar er zijn ook exposities waarvoor uitsluitend geput wordt uit de eigen verzameling. In het prentenkabinet vinden vooral presentaties in de laatste categorie plaats, met schatten uit de wereldberoemde collectie tekeningen en prenten. Met ruim 80.000 werken op papier zijn de mogelijkheden talrijk. Het uitgangspunt kan het werk van één kunstenaar zijn, een stroming of een specifiek thema. De tentoonstelling *Franse prentkunst: van Duvet tot Picasso*, die in 2010-2011 te zien is, heeft een wat bredere opzet. De bedoeling is om een beeld te geven van vijf eeuwen Franse prentkunst: van de renaissance tot het midden van de twintigste eeuw. Uit de honderden kunstenaars die in deze periode in Frankrijk als graficus werkzaam zijn, moet een keuze worden gemaakt van zo'n veertig à vijftig werken. Dat betekent het doornemen van tientallen dozen in het depot. Bij het selecteren hanteer je dan verschillende criteria: de vaardigheid van de kunstenaar, de originaliteit van de compositie, de aantrekkelijkheid van het onderwerp en niet te vergeten de kwaliteit van de afdruk van het specifieke exemplaar van de prent. De vraag is verder of een blad voldoende *wall power* heeft, want sommige prenten doen het minder goed aan de muur en komen beter tot hun recht als ze van dichtbij op de hand worden bekeken.

Albert Elen
senior conservator tekeningen
en prenten

Wisselingen De Collectie Twee

De collectiepresentatie in het Van der Steur-gebouw wisselt iedere drie jaar en is daarmee feitelijk een langdurige tentoonstelling. Van januari 2009 tot maart 2011 heet deze *De Collectie Twee*. Binnen het concept spelen de grafische kunsten ook een rol en zorgen voor een extra dynamiek door de regelmatige wisselingen. In elf van de negenendertig zalen op de eerste verdieping zijn tekeningen en prenten te zien, in speciaal voor dit doel ontworpen vitrines of ingelijst aan de wand, in samenhang met schilderijen uit dezelfde periode of schilderschool. Aangezien tekeningen en prenten vanwege de lichtgevoeligheid niet langdurig kunnen worden getoond, is elk kwartaal een nieuwe selectie tekeningen te zien en elk halfjaar een nieuwe selectie prenten. Ik heb achtereenvolgens negen selecties van elk 55 à 60 tekeningen voor negen zalen voor mijn rekening genomen. De selecties beperken zich tot de vroege Nederlandse tekeningen, Italiaanse tekeningen van 1425 tot 1800, Vlaamse tekeningen uit de zeventiende eeuw rond Rubens, Jordaens en Van Dyck, tekeningen van Rembrandt, Franse tekeningen uit de achttiende eeuw en Franse (post)impressionisten. Ongeveer zestig procent van de titelkaartjes is voorzien van een korte tekst, soms met een steunillustratie. Zodoende zijn in deze twee jaar meer dan 500 tekeningen gepresenteerd, waaronder vele hoogtepunten uit de collectie van het prentenkabinet. Bovendien maken verschillende nieuwe aanwinsten hun debuut in *De Collectie Twee*.

Alexandra Gaba-van Dongen
conservator pre-industriële
vormgeving

De ALMA website – ‘art meets artefacts’

In 2010 is het ALMA-team in het museum het tweede voorbereidingsjaar ingegaan met het oog op de realisatie van de nieuwe ALMA website. ALMA (afbeelding linkt met artefact) koppelt afbeeldingen van pre-industriële gebruiksvoorwerpen op schilderijen en prenten aan concrete voorbeelden van vergelijkbare materiële objecten in de collectie. Deze interdisciplinaire benadering, die ook tijdens eerdere tentoonstellingen in het museum werd gepresenteerd, levert waardevolle informatie op over de voorwerpen zelf. Ook de afgebeelde objecten werpen soms nieuw licht op het oeuvre van beeldend kunstenaars. Het project is gebaseerd op een eerder ontwikkeld documentatiesysteem dat bekend is onder de naam *Boijmans Van Beuningen Documentatiesysteem voor Pre-industriële Gebruiksvoorwerpen © 1989*. Mijn voorgangster, conservator Alma Ruempol (1939-1992), initieerde dit omvangrijke project in de jaren tachtig naar aanleiding van de komst van de Collectie Van Beuningen-de Vriese. Nu kan iedereen online in de ALMA database zoeken en in de ALMA *showcase* diverse casestudy's door diverse onderzoekers lezen. De ALMA database omvat in de eerste fase na de lancering op 11 februari 2011 300 schilderijen, 2.000 prenten en 2.500 gebruiksvoorwerpen uit de collecties van het museum. Deze eerste selectie wordt in de nabije toekomst verder uitgebreid, zowel op basis van de eigen museumcollecties (zoals de collectie tekeningen), alsook door

samenwerking met externe (museale) collecties. Een ALMA *showcase* die ikzelf voorbereid, gaat over een klein schilderij van Vincent van Gogh dat als bruikleen in ons museum aanwezig is, getiteld *Stilleven met aardappels*. Het is onderdeel van een serie stillevens die Van Gogh in het najaar van 1885 in Nuenen schilderde. Bijzonder hieraan is dat het op het eerste gezicht alledaagse rode steelpannetje waarin de aardappels zijn uitgestald, afkomstig blijkt te zijn uit het Zuid-Franse pottenbakkerscentrum Vallauris. Het is daarom geen steelpan die je in het Brabantse dorp Nuenen zou verwachten. Lees meer over Vincents Franse steelpan op: alma.boijmans.nl

Jeroen Giltaij
senior conservator oude
schilderkunst

Titus

Tot de mooiste kunstwerken in het museum hoort het schilderij van Rembrandt *Titus aan de lessenaar* uit 1655, dat in 1940 werd gekocht. Het stelt de veertienjarige zoon van Rembrandt voor, die in gedachten is verzonken over wat hij zal gaan schrijven of tekenen. Met zijn duim tegen zijn wang steunt hij zijn gezicht, zijn donkere ogen staren in de verte. In zijn linkerhand houdt hij twee kokers voor een pen en voor inkt vast. Het is een ontroerend schilderij. Er zijn nog zeven schilderijen van Rembrandt bekend, in verschillende musea, die dezelfde jongeman lijken voor te stellen. In het Rijksmuseum is bijvoorbeeld het schilderij *Titus als monnik*. Het idee ontstaat om deze werken eens bij elkaar te brengen voor een tentoonstelling.

Intussen rijst de vraag hoe we eigenlijk weten dat hier Titus is voorgesteld. Hij trouwt in 1668 met Magdalena van Loo, maar sterft niet lang daarna. Het jaar daarop sterft niet alleen Rembrandt, maar ook Magdalena. In haar inventaris worden een zelfportret van Rembrandt genoemd, een portret van Titus' moeder Saskia en een schilderij van een monnik met een kap. Dit laatste moet het bovengenoemde schilderij in het Rijksmuseum zijn. Zo weten we dat inderdaad Titus op deze schilderijen is voorgesteld.

De tentoonstelling die we over Rembrandts zoon Titus wilden maken komt jammer genoeg nog niet tot stand omdat de financiering voor de kostbare bruiklenen niet rond komt.

Jaap Guldemond
senior conservator moderne
en hedendaagse kunst

Thomas Demand – Nationalgalerie

De Duitse kunstenaar Thomas Demand maakt eind 2009 speciaal voor de Neue Nationalgalerie in Berlijn zijn tentoonstelling *Nationalgalerie*. Als reflectie op de viering van twintig jaar Duitse hereniging (1989-2009) selecteert Demand uit zijn oeuvre werken die op de een of andere manier gerelateerd zijn aan de Duitse geschiedenis. Vervolgens vraagt hij de bekende Duitse toneelschrijver Botho Strauss om naar aanleiding van ieder werk een tekst te schrijven. Geen beschrijvende tekst, maar een zogenaamde parallele tekst. Een tekst die niet zozeer over het werk gaat, maar naar aanleiding van het werk wordt geschreven. Hiermee creëert Demand een extra betekenislaag die ook visueel

een onlosmakelijk onderdeel van de tentoonstelling vormt. In de open ruimte van Mies van der Rohes modernistische gebouw ontwikkelt Demand een prachtige architectuur van wanden gemaakt van gekleurde stoffen gordijnen waarop zijn werken bijkans lijken te zweven. Voor Museum Boijmans Van Beuningen komt Demand met een nieuwe presentatiewijze, die een na-beeld vormt van zijn tentoonstelling in Berlijn. In plaats van de wanden van gordijnstof produceert Demand een speciaal behang dat bestaat uit een fotografische weergave van datzelfde gordijn. Toegesneden op de architectuur van de tentoonstellingsruimten van het museum ontstaat een vertaling van de eerdere tentoonstelling. Bovendien wordt nog een derde betekenislaag toegevoegd. Deze bestaat uit een tiental korte videofilms van de Duitse filmregisseur Alexander Kluge, gemaakt volgens hetzelfde uitgangspunt als de samenwerking met Botho Strauss. Geen films over het werk van Thomas Demand, maar films naar aanleiding van Demands Duitse werken. Zo ontstaat een gelaagde en veelzijdige tentoonstelling waarin het eigen Duitslandbeeld wordt blootgesteld aan de (kritische) blik van de westerburen.

Saskia van Kampen
conservator stadscollectie

Atelier Van Lieshout – Inferno

In 2010 komen het museum en het Havenbedrijf Rotterdam tot een bijzondere samenwerking. Van 29 mei tot en met 26 september 2010 presenteren zij *Inferno*, een thematische tentoonstelling van het internationaal

vermaarde Atelier Van Lieshout, dat sinds 1995 actief is onder leiding van de Rotterdamse kunstenaar Joep van Lieshout (1963). De tentoonstelling is te zien in de bijna 5.000 m² grote onderzeebootloods in het havengebied van Rotterdam. Aan mij de eer om deze eerste presentatie te maken in de grootste tentoonstellingsruimte van Nederland. In vier maanden tijd bezoeken ruim 20.000 bezoekers *Inferno*. Maar voordat het zover is, wordt er een hoop werk verricht in de onderzeebootloods. Zo wordt er onder meer asbest verwijderd en elektra aangebracht. Toiletten worden gebouwd en een verkooppunt en restaurant ingericht, dakramen hersteld en de nooduitgangen opnieuw geveerd en gecontroleerd. Hierdoor transformeert de leegstaande loods in korte tijd in een museumsatelliet. Aansluitend wordt de tentoonstelling ingericht. Met twee zaalvullende installaties (*The Technocrat* en *Cradle to Cradle*) en een woud van sculpturen wordt een huiveringwekkende setting gecreëerd, waarin medische instrumenten, slangen en ketels, vacuümpompen, silo's en sorteerbakken, opengereten lichamen, schedels en skeletten, menselijke uitwerpselen en reusachtige spermacellen en organen de hoofdrol spelen. Hierdoor ontvouwt zich een parallelle wereld, waarin morele en ethische vraagstukken vanuit een andere invalshoek worden belicht.

Annemartine van Kesteren
conservator stadscollectie

Nieuwe energie in kunst en design

Afgelopen jaar ben ik bezig geweest met de voorbereidingen voor een tentoonstelling over duurzame energie. In de ontwerpwereld vindt een verschuiving plaats. Een nieuwe generatie ontwerpers is niet meer enkel geïnteresseerd in het ontwerpen van mooie objecten, maar denkt na over veranderingsprocessen en de mogelijke toekomst. Het zwaartepunt van design verplaatst zich voor hen van industriële productie naar maatschappelijk experiment en doet een nieuwe vorm van maatschappelijke betrokkenheid ontstaan. Kan het museum gebruikmaken van deze nieuwe ontwikkeling en zich als instituut meer verhouden tot actuele maatschappelijke vraagstukken? Het netwerk rond het museum kenmerkt zich door haar artistieke visie en creativiteit. Wij zijn als museum nieuwsgierig hoe deze kennis de processen van innovatie kan beïnvloeden en andersom. Kan beeldend inzicht een aanvulling zijn op het denken van de wetenschappers en ingenieurs die de huidige maatschappelijke veranderingen technisch en organisatorisch vormgeven? Als voorbereiding op de tentoonstelling is een onderzoek naar duurzame vooruitgang gedaan met verschillende wetenschappers, kunstenaars en designers. Het onderzoek start met een prent van Goya, afkomstig uit de serie *Los Disparatos* (1819). Je ziet een groep mensen door de lucht vliegen, gehuld in vreemde vliegpakken. Ze bewegen zich voort met behulp van eenvoudige, touwachtige constructies. Ongedwongen en

fantasievol wordt het vliegen afgebeeld. Maar wel met de schijn van werkelijkheid. Het lijkt alsof je het pak zo kunt aantrekken en zelf je vleugels uit kunt slaan.

Het resultaat van de verdere gedachtevorming is opgetekend in het trendboek *Ongelooflijk snel en eindeloos ver*. Dit boek fungeert als kompas voor de tentoonstelling die in 2011 te zien zal zijn.

Friso Lammertse
conservator oude schilderkunst

Binnenste Buiten. Museum Boijmans Van Beuningen op bezoek

Bij de tweewekelijkse vergadering van de directeur met de conservatoren weet je nooit wat je kan verwachten: zakelijke mededelingen, lange opsommingen, heftige discussies of de laatste roddels. Dit keer zit de verrassing aan het einde. De depots 1 tot en met 4 moeten worden ontruimd voor groot onderhoud en de inhoud ervan wordt geëxposeerd in de Kunsthal. 'We hadden gedacht aan jou als conservator, Friso,' zegt Sjarel Ex met een glimlach. De weken daarop vullen de bureaus van onze registrars zich met lijsten voor wat zonder twijfel het grootste bruikleen ooit aan een tentoonstelling is. Het kortste, maar misschien meest veelzeggende, lijstje:
'Depot 1: 275 objecten
Depot 2: 371 objecten
Depot 3: 692 objecten
Depot 4: 10.885 objecten.
Totaal aantal objecten ca. 12.225'
De sector Collectie en onderzoek leidt het geheel als een militaire operatie. In enkele maanden lukt het om het onvoorstelbare voorstelbaar te maken.

Tastbaar wordt het pas, als de depots werkelijk worden ontruimd. Alles wordt gecontroleerd, vervolgens geregistreerd, gefotografeerd en ingepakt. Wat tot dan toe nummers op een lijst zijn, worden individuele kunstwerken. Van een fragiel gipsen beeldje tot een bord met spijkers en touw. Groot of juist klein, licht of zwaar, lelijk of onvoorstelbaar mooi. Hoewel ik de verzameling goed dacht te kennen, word ik verrast door mij geheel onbekende werken. De grote gang voor de depots verandert in een mierenhoop vanwaaruit de ingewanden van het museum snel en doeltreffend worden meegesleept naar een nieuw onderkomen. Een niet aflatende stroom vrachtauto's rijdt heen en weer naar de Kunsthall. Daar wordt alles weer uitgepakt, geregistreerd en gecontroleerd en onder leiding van Jannet de Goede, de conservator van de Kunsthall, omgetoverd in een heuse tentoonstelling. Enkele maanden later gaat alles weer terug.

Mienke Simon Thomas
senior conservator toegepaste kunst en vormgeving

Johan Thorn Prikker – De Jugendstil voorbij

Wie zich het fraaie, door sommige bezoekers als 'screen' gekwalificeerde beeld van de tentoonstelling over Johan Thorn Prikker voor de geest haalt, zal zich amper realiseren welke obstakels overwonnen moesten worden om dit resultaat te bereiken. De ruim tweehonderd geëxposeerde kunstwerken, afkomstig van vijftientig bruikleengevers – van de meest welwillende particulieren tot de meest veeleisende gerenommeerde musea – lopen wat

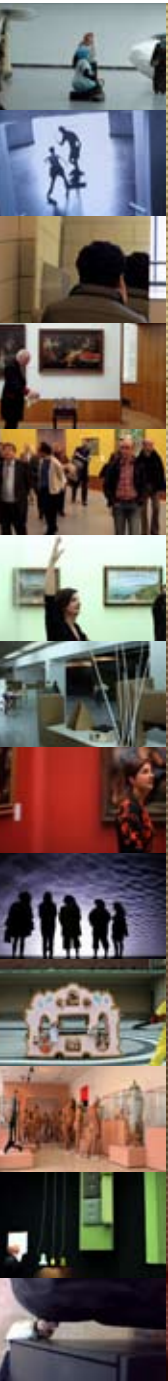
betreft hun formaten uiteen van enkele centimeters tot ruim vier bij drie meter. De verzekeringswaarden variëren van een tiental tot enkele honderdduizenden euro's. Onder de materialen waar de werken van zijn vervaardigd, bevinden zich onder meer uiterst fragiele zijde en vloeipapier, maar ook zwaar glas in lood en beton, waarin mozaïeken zijn gevat. De verschillende licht- of luxwaarden waaronder al deze werken getoond mogen worden, verschillen als gevolg daarvan in belangrijke mate. Het is geen makkelijke opgave om deze zo uiteenlopende objecten te verenigen in een toegankelijke, zinvolle en fraaie presentatie. Zoiets vereist goede, intensieve samenwerking en respect voor elkaars verantwoordelijkheden. De verantwoordelijke conservator moet natuurlijk in de eerste plaats de inhoud bewaken, de educatieve medewerker moet ervoor zorgen dat het verhaal ook begrijpelijk is voor de bezoekers. De projectcoördinator moet – als een spin in het web – alle voorwaarden van de bruikleengevers in kaart brengen en hierbij de hulp inroepen van restauratoren en het budget bewaken. De ontwerper moet met al deze factoren in zijn ontwerp rekening houden en de technische dienst moet alles adequaat en veilig uitvoeren. Dit gecompliceerde samenwerkingsproces verloopt uitstekend, wat bijna net zo bevredigend is als de mooie tentoonstelling die hiervan het resultaat is.

Tentoonstelling Johan Thorn Prikker - De Jugendstil voorbij, foto Lotte Stekelenburg

Tentoonstelling Binnenste Buiten. Museum Boijmans Van Beuningen op bezoek in de Kunsthall, foto Jan Adriaans/Job Janssen

Boijmans TV
Afl. 3
Verboden af te beelden

Stafafdeling Marketing en communicatie

Het museum heeft een uitstekend jaar achter de rug. In 2010 bezoeken 320.416 bezoekers de tentoonstellingen en presentaties die het museum organiseert. Het streefgetal van 240.000 bezoekers wordt ruimschoots overschreden. Van het op maat gecreëerde hotelbed van Carsten Höller en Atelier Van Lieshout in de onderzeebootloods tot moderne meesterwerken van Kees van Dongen en hedendaags design van Hella Jongerius: velen laten zich inspireren en ontroeren in Rotterdam. Met name *De grote ogen van Kees van Dongen* trekt veel bezoekers. Al twee maanden na de opening kan burgemeester Aboutaleb de honderd-duizendste bezoeker van de tentoonstelling ontvangen.

Op locatie

De activiteiten van het museum beperken zich niet tot het eigen gebouw. Het museum gaat een bijzondere samenwerking aan met Havenbedrijf Rotterdam en initieert de tentoonstelling *Infernopolis* van Atelier Van Lieshout op locatie in de onderzeebootloods. Er trekken 20.315 bezoekers naar de Rotterdamse haven en de pers is unaniem enthousiast. De Volkskrant noemt *Infernopolis* 'onbetwist dé kunsthit van de zomer' en aan het eind van het jaar prijkt de tentoonstelling bovenaan de favorietenlijstjes van kunstjournalisten. In het voorjaar worden vier inpandige depots gerenoveerd. Hiervoor worden

alle kunstwerken en objecten tijdelijk ondergebracht in de Kunsthal, waar de tentoonstelling *Binnenste Buiten* 36.000 bezoekers trekt.

Virtueel museum

Boijmans TV produceert in samenwerking met RTV Rijnmond, Popov film en het Ro Theater een eigen televisieprogramma, een wereldprimeur. Het is een kunstprogramma met een twist; soms dramatisch, soms komisch en altijd absurd. De serie op TV Rijnmond is een groot succes, met circa 140.000 kijkers per aflevering. De dertien afleveringen van Boijmans TV op TV Rijnmond worden in totaal 1,5 miljoen keer bekeken.

Ook online vervult het museum een voortrekkersrol. Het online videokanaal arttube.boijmans.nl trekt zo'n 17.000 bezoekers per maand, die gemiddeld meer dan vijf minuten per bezoek video's bekijken over kunst en design, waarvan er in de loop van het jaar 87 beschikbaar zijn. De video's zijn allemaal door het museum zelf geproduceerd. Ook collectie.boijmans.nl en webshop.boijmans.nl zijn populair. De verschillende online platforms van het museum worden in totaal ruim 130.000 maal bezocht, waarvan ca. 45.000 keer vanuit het buitenland. De website www.boijmans.nl wordt halverwege 2010 geheel vernieuwd en beschikt nu over een handzame mobiele versie voor smartphones, een eigen widget en e-cards. De site wordt 460.000 keer bezocht. Bijna driekwart van de bezoekers brengt voor het eerst een bezoek aan www.boijmans.nl. Een kwart van de online bezoekers is afkomstig uit het buitenland. Tweederde van deze 100.000 buitenlandse bezoekers bestaat uit Belgen,

Amerikanen, Duitsers, Engelsen, Fransen en Italianen. Daarnaast wordt de website van het museum bezocht door geïnteresseerden uit 150 andere landen. In 2010 schrijven 3.030 nieuwe belangstellenden zich in voor de digitale nieuwsbrief. De 11.174 abonnees openen de kwartaalnieuwsbrieven dit jaar in totaal 49.423 keer.

Bezoekers

Het museum neemt deel aan het Continu Bezoekersonderzoek voor de Rotterdamse musea. Vrouwen maken ruim zestig procent uit van de bezoekers van het museum. Een derde van de bezoekers valt in de leeftijdscategorie 56-65 jaar, dit is de grootste groep. Maar met veertien procent 18-30-jarigen is het publiek gemiddeld jonger dan in andere Rotterdamse culturele instellingen. Zeventien procent van de bezoekers komt uit Rotterdam, de overige bezoekers komen uit heel Nederland. Het museum en zijn tentoonstellingen worden gewaardeerd met een gemiddeld rapportcijfer van 8,2. Men beschouwt het museum als zeer creatief en actief en roemt met name de hoge kwaliteit van het aanbod en het afwisselende en vernieuwende karakter. Er is hooguit behoefte aan betere informatievoorziening. Met name de tentoonstellingen van Kees van Dongen, Atelier Van Lieshout en Olafur Eliasson worden hoog gewaardeerd, en in totaal scoren tien tentoonstellingen een rapportcijfer 8 of hoger. Men verblijft gemiddeld tweeënhalve uur in het museum. Een kwart van de respondenten bezoekt Museum Boijmans Van Beuningen voor het eerst en 97 procent acht een herhaalbezoek (zeer) waarschijnlijk.

Jonge bezoekers

Het museum is er ook in 2010 in geslaagd jonge bezoekers in groten getale te interesseren voor het kunstaanbod. Ruim 50.000 jongeren brengen zelfstandig of in schoolverband een bezoek aan het museum. De Turingmuseumbus, die Rotterdamse schoolkinderen gratis van school naar het museum rijdt en weer terug, blijft een belangrijke factor voor het succes van het educatieve programma. Het museum is bovendien aanwezig op Jeugdvakantieland in Ahoy, waar het vele nieuwe jonge leden van de Boijmans Club verwelkomt.

Internationaal

Het museum is ook in het buitenland actief. De overzichtstentoonstelling over Charley Toorop brengt in het Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris 26.500 kunstliefhebbers op de been. Het is de eerste keer dat het werk van de eigenzinnige kunstenares op grote schaal buiten Nederland wordt getoond. In de zomer zendt het museum *Het is me wat*, een grote zwevende steen van Wim T. Schippers, in voor de World Expo 2010 in Sjanghai. Hier siert het kunstwerk het Nederlands paviljoen, dat van mei tot en met oktober 8 miljoen bezoekers trekt. Het museum leent dit jaar 362 kunstwerken uit aan musea over de hele wereld, waarmee meer dan 2,5 miljoen museumbezoekers worden bereikt. Deze bruiklenen zijn visitekaartjes in den vreemde voor het museum en voor Rotterdam. Zo worden zes werken van Salvador Dalí uit de museumcollectie speciaal ingevlogen door het Palazzo Reale in Milaan voor het eerste retrospectief van Dalí in Italië.

Daar komen 330.000 bezoekers op af. In de internationale pers wordt veel aandacht besteed aan de tentoonstellingen van Carsten Höller, Kees van Dongen en Hella Jongerius. Dit is met name te danken aan het marketing-initiatief Holland Art Cities, waarin het museum participeert. De effecten van de publiciteitscampagnes zijn al merkbaar in het museum, met in 2010 circa 30.000 buitenlandse bezoekers. Deze komen met name uit België, Frankrijk, Duitsland en Italië.

Economische betekenis

De Nederlandse museumsector heeft in 2010 bepaald niet te lijden onder de wereldwijde recessie. De 55 grootste musea in Nederland, met Museum Boijmans Van Beuningen op de negende plek, ontvangen circa 12 miljoen bezoekers, 500.000 meer dan in 2009. Een teken dat de behoefte aan culturele verrijking tegen een schappelijke prijs allerminst tanende is. Uit onderzoek in opdracht van Holland Art Cities blijkt dat de afgelopen jaren 230.000 buitenlandse bezoekers speciaal voor een tentoonstelling naar Nederland zijn gekomen. Deze groep bezoekers geeft bijna 50 miljoen euro uit in ons land. Museum Boijmans Van Beuningen is in meerdere opzichten van belang voor Rotterdam. Het museum ontvangt in 2010 ruim 50.000 Rotterdammers. Uit onderzoek blijkt dat het museum voor ruim tweederde van hen van (zeer) groot belang is voor het woonplezier. Voor driekwart van de museumbezoekers buiten de regio is een tentoonstelling in Museum Boijmans Van Beuningen de belangrijkste reden om naar Rotterdam te komen. Het museum

brengt in 2010 dus circa 240.000 bezoekers van 'buiten' naar de stad. Driekwart van hen doet vervolgens ook andere locaties in de stad aan, zoals horeca en winkels, waarbij gemiddeld 12,80 euro wordt uitgegeven. Het museum bezorgt de stad jaarlijks een directe economische impuls van enkele miljoenen.

Publiekswerving

Het museum voert in 2010 een aantal grote campagnes. In de eerste helft van het jaar wordt met name ingezet op liefhebbers van hedendaagse kunst met campagnes rondom *Divided Divided* van Carsten Höller. Een flyer over *Notion Motion* van Olafur Eliasson, *Nationalgalerie* van Thomas Demand en *Inferropolis* van Atelier Van Lieshout wordt verspreid onder kunstliefhebbers, onder meer op internationale kunstbeurzen. Een campagne rondom Atelier Van Lieshout in de onderzeebootloods, met posters, boomerangkaarten en advertenties onder de noemer 'Nieuw in Rotterdam' zorgt voor een massale toestroom naar de Rotterdamse haven. In het najaar slaagt het museum er met een grote landelijke publiekscampagne in om met abriposters, flyers, advertenties en een etalage bij de Bijenkorf meer dan 200.000 bezoekers aan *De grote ogen van Kees van Dongen* te genereren. Uit onderzoek blijken recensies, mond-tot-mondreclame, advertenties, affiches en sociale media voor onze bezoekers de belangrijkste informatiebronnen te zijn. Gedurende het jaar verschijnt er voor de verschillende tentoonstellingen stevast wekelijks een opvallende advertentie in *de Volkskrant*, *Trouw* en *NRC Handelsblad*. Het museum is regelmatig voorpaginanieuws.

Promotie voor de Onderzeebootloods in Rotterdam, foto Thijs de Lange

Etalage van de Bijenkorf ter promotie van *De grote ogen van Kees van Dongen*

De hotelkamer van Carsten Höller wordt in de pers opgepikt en is al volgeboekt voordat de tentoonstelling van start gaat. Bijzondere museumprojecten zoals de tentoonstelling over meestersvervalser Van Meegeren en de restauratie van een schilderij van Dalí spreken tot de verbeelding, getuige de grote pers aandacht. De tentoonstelling *Infernopolis* in de onderzeebootloods, *Johan Thorn Prikker – De Jugendstil voorbij* en *De grote ogen van Kees van Dongen* worden hoog gewaardeerd door kunstjournalisten. De schrijvende pers publiceert 4.072 redactionele artikelen in de Nederlandse gedrukte media over het museum, met een mediawaarde van 12.663.070 euro, ruim 50% meer dan in 2009. Daarnaast wordt het museum tientallen malen op televisie en op de radio besproken en wordt er volop over het museum getwitterd.

Museumrijscampagne

Museum Boijmans Van Beuningen is samen met Museum de Fundatie in Zwolle en het Stedelijk Museum Schiedam genomineerd voor de BankGiro Loterij Museumrijscampagne 2010. Deze publieksprijs is een initiatief van het Prins Bernhard Cultuurfonds en de BankGiro Loterij in samenwerking met de Nederlandse Museumvereniging. Van september tot november zet het museum alles op alles om zoveel mogelijk stemmen te genereren. Medewerkers, partners en relaties van het museum spannen zich wekenlang in voor de Museumrijscampagne. Alle bezoekers in het museum en op de website wordt gevraagd om op het museum te stemmen. Ontwerpbureau Thonik creëert in opdracht van het museum een succesvolle virale e-mailcampagne.

Alle contacten van het museum krijgen een persoonlijk filmpje toegestuurd met een uitnodiging voor het eventuele overwinningsestje. Dit filmpje wordt massaal naar vrienden doorgestuurd en verspreidt zich als een olievlek. De campagne werkt: het museum wint de Museumrijscampagne 2010 met 14.350 van de in totaal 33.692 stemmen. De stemmers vinden dat het museum met zijn gevarieerde presentaties en innovatieve publieksbenadering de prijs het meest verdient en het museum wint 100.000 euro. Dit wordt samen met alle stemmers gevierd met een avondopenstelling op 11 februari 2011.

Gratis woensdagcampagne

In het najaar grijpt het museum de uitzendingen van Boijmans TV op TV Rijnmond aan om Rotterdammers aan te zetten tot een (herhaal)bezoek met een regionale radiocampagne. Van september tot en met november is Jules Deelder dagelijks te horen op de radio met de boodschap 'Elke woensdag gratis, alléén* voor Rotterdammers (*ook voor 020 en de rest van Nederland)'. Op woensdag vraagt Deelder luisteraars met zijn onvervalste tongval tot vervelens toe of ze nu al geweest zijn. De campagne werpt zijn vruchten af. Uit onderzoek blijkt dat 85 procent van de Rotterdamse bezoekers inmiddels op de hoogte is van de gratis woensdag, tegenover 30 procent van de bezoekers uit de rest van Nederland. Rotterdammers bezoeken het museum dan ook relatief vaker op woensdag dan op bijvoorbeeld donderdag. De groep die naar aanleiding van de radiocampagne het museum bezoekt, is een minder frequente museumbezoeker dan de gemiddelde bezoeker.

De gratis toegang op woensdag maakt het museum zoals beoogd extra laagdrempelig, dat geldt ook voor niet-Rotterdamers. Op woensdag bestaat ruim de helft van de bezoekers uit mensen die slechts af en toe een museum bezoeken, terwijl dit op donderdag slechts voor een derde van de bezoekers geldt (de rest van het donderdagbezoek gaat vaak naar een museum). Op woensdag komen vaker mensen voor het eerst of na lange tijd weer naar Museum Boijmans Van Beuningen.

Samenwerking

Holland Art Cities, het samenwerkingsverband van tien grote musea en de steden Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam, bezorgt de landelijke economie een enorme impuls. Ook voor Rotterdam blijkt de focus op cultuur een goede investering. Met Rotterdamse partners, zoals Rotterdam Marketing en Rotterdam Festivals, werkt het museum samen op het gebied van marketing rond verschillende tentoonstellingsprojecten.

Ondersteuning particulieren

De bijdragen van particulieren zijn voor het museum van het grootste belang. Deze bijdragen bestaan uit giften, legaten, schenkingen van kunstwerken en donaties met een specifiek doel. Voor bezoekers die het museum een warm hart toedragen, zijn er diverse mogelijkheden om zich te verbinden aan het museum. De circa 1.100 Vrienden van het museum maken volop gebruik van de hen geboden privileges, variërend van uitnodigingen

voor exclusieve bijeenkomsten tot korting in de museumwinkel. Sinds 2010 heeft het museum bovendien een vriendenclub voor kinderen van 5 tot 14 jaar: De Boijmans Club. De bijna 2.000 clubleden worden gratis op de hoogte gehouden van de laatste nieuwtjes en alle Boijmans Clubactiviteiten die het museum organiseert. Bovendien ontvangt elk lid een vriendschapsbandje van het museum.

Fondsen- en sponsorwerving

De giften van particuliere en publieke fondsen zijn voor het museum onontbeerlijk om zijn doelstellingen te realiseren. De gemeente Rotterdam is in 2010 de enige structurele subsidiegever en stelt ruim 9,8 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast zijn er vele fondsen die het museum regelmatig ondersteunen voor specifieke activiteiten. Belangrijke aankopen zijn in 2010 onder andere mogelijk gemaakt door de Vereniging Rembrandt, de Mondriaan Stichting, SNS REAAL Fonds en de Stichting Bevordering van Volkskracht. Het VSBfonds is ook in 2010 onmisbaar als partner in educatie, onder meer bij de lancering van het videokanaal ArtTube. Dankzij onder andere de Turing Foundation en de Rabobank kan het museum ook dit jaar vele activiteiten organiseren voor jong en oud. Voor *De grote ogen van Kees van Dongen* dragen Unilever en de Turing Foundation als hoofdsponsors bij. OC&C Strategy Consultants en Ploum Lodder Princen Advocaten en Notarissen worden sponsor van de tentoonstelling. Het laatste kantoor gaat een langjarig samenwerkingsverband met het museum aan.

BankGiro Loterij

Voor het derde jaar is het museum beneficiënt van de BankGiro Loterij, de cultuurloterij van Nederland. De BankGiro Loterij steunt met de helft van haar opbrengst een groot aantal culturele instellingen dat zich inzet voor het behoud van cultureel erfgoed. Het museum ontvangt dit jaar 500.000 euro om kunstwerken te verwerven en het collectiebeheer te ondersteunen. Mede dankzij deze bijdrage kan de sculptuur *Une vipère, un vampire, une vitre* van dichter en kunstenaar Marcel Broodthaers (1924-1976) verworven worden. Dankzij de BankGiro Loterij kan de restauratie van het prototype van de *Futuro* van Matti Suuronen worden gefinancierd. De gerestaureerde *Futuro* wordt in 2011 voor het eerst gepresenteerd.

Ook de tentoonstelling over Johan Thorn Prikker wordt mede mogelijk gemaakt door de loterij. Het museum toont met ruim 200 topwerken het uitgebreide oeuvre van een van de meest vooraanstaande ontwerpers in de bloeiperiode van de Nederlandse kunst aan het begin van de twintigste eeuw. In 2010 ontvangt het museum bovendien 400.000 euro van de BankGiro Loterij voor *Art Rocks!*. Voor dit project gaat het museum in 2011 aan dertien Nederlandse bands en artiesten de opdracht geven om een lied te componeren bij één van de topstukken uit de Rotterdamse kunstcollectie. De kunst inspireert muzikanten, en hun muziek laat een nieuw publiek kennismaken met kunst.

Verhuur van ruimten en relatieontvangsten

Het museum stelt de voormalige directiezalen en bibliotheek ter beschikking voor ontvangsten van zakelijke relaties. In 2010 ontvangt het museum 124 maal een groep voor een vergadering, lunch, borrel of andersoortige bedrijfs-evenementen, waarbij in totaal 15.792 personen aanwezig zijn. Deze bijeenkomsten leveren het museum financiële middelen die volledig ten goede komen aan aankopen van kunst, het presenteren van tentoonstellingen en educatieve activiteiten.

Het museum dankt iedereen die heeft bijgedragen in 2010 en in het bijzonder

BankGiro Loterij; dienst Kunst en Cultuur gemeente Rotterdam; G.Ph. Verhagen-Stichting; Stichting H+F Mecenaat; gemeente Rotterdam; Havenbedrijf Rotterdam; K.F. Hein Fonds; ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen; Mondriaan Stichting; Prins Bernhard Cultuurfonds, waaronder verschillende fondsen op naam; Rabobank Rotterdam; nalatenschap mevrouw Van Riemsdijk-Borsje; Rotterdam Festivals; Agentschap NL; SNS REAAL Fonds; Stichting Bevordering van Volkskracht; Fonds Willem van Rede; Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp; Stichting Lucas van Leyden; Stichting Museum Boijmans Van Beuningen; Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds; Kalhorn/Timmermans Fonds; Stichting Willem van der Vorm; Turing Foundation; Vereniging Rembrandt; VSBfonds; SKOR; Goethe-Institut Rotterdam; Institut für

Auslandsbeziehungen e.V.; Bilderberg Parkhotel Rotterdam; Sikkens; Goethe-Institut Niederlande / Ambassade van Bondsrepubliek Duitsland Den Haag; ministerie van Buitenlandse Zaken; Stichting Democratie en Media; Stichting Elise Mathilde Fonds; CBK Rotterdam; Fonds BKVB; Holland Art Cities; Unilever; OC&C Strategy Consultants; Ploum Lodder Princen Advocaten en Notarissen; Stichting Gifted Art; H+F Fashion on the Edge; RTV Rijnmond; Ro Theater; Rotterdam Media Fonds; alle particuliere schenkers en donateurs.

De hotelkamer van Carsten Höller verschijnt in de Chinese pers

Promotie voor de tentoonstellingen aan de buitenzijde van het museum

Screenshot nieuwe website: www.boijmans.nl

Blije medewerkers nemen de BankGiro Loterij Museumprize 2010 in ontvangst van Ron Brandsteder, foto Roy Beusker

De hotelkamer van Carsten Höller, foto Attilio Maranzano

Boijmans TV
Afllevering 4
Echte nep

Stafafdeling Educatie en publieks- begeleiding

De afdeling Educatie en publieksbegeleiding heeft als missie de dialoog aan te gaan met het publiek. Ze reikt museumbezoekers middelen aan om zich de kunst van het museum actief eigen te maken en zich zo te verdiepen, te verrijken en ervan te genieten. Dit doet zij door ontwikkeling en organisatie van alle onderwijsprogramma's, publieksbegeleiding bij de vaste collectie en tentoonstellingen, programmering en organisatie van educatieve activiteiten en evenementen, en door de realisatie van digitale en multimediale projecten. De afdeling verwerkt ook de boekingen voor deze programma's.

In 2010 nemen 77.136 museumbezoekers deel aan een van de educatieve programma's (in 2009: 64.016). Onder hen bevinden zich 10.073 leerlingen uit het primair onderwijs (in 2009: 8.107), 17.186 leerlingen uit het voortgezet onderwijs (in 2009: 16.153) en 4.579 geregistreerde studenten uit het beroeps- en hoger onderwijs (in 2009: 3.750). 4.416 volwassenen boeken een rondleiding (in 2009: 3.847) en 29.597 bezoekers nemen deel aan een ander evenement of activiteit (in 2009: 28.235). 1.066 kinderen en 644 volwassenen bezoeken het museum in het kader van het Jeugd Vakantiepaspoort (in 2009 resp. 1.239 en 835). 9.575 bezoekers huren de multimediatour (in 2009: 1.850). Daarnaast kijken 1,5 miljoen inwoners uit de regio Rotterdam naar ons

televisieprogramma Boijmans TV. Het videokanaal ArtTube wordt 90.710 keer bezocht, de collectiewebsite 46.867. Een op de veertien museumbezoekers wandelt de Kunst Studio van het museum binnen.

Boijmans TV, ArtTube, de collectiewebsite en de Kunst Studio

Medio 2008 worden het VSBfonds en het museum partners in educatie. Het fonds steunt drie jaar lang de ontwikkeling en realisatie van educatieve platforms. Deze bieden verdieping aan museumbezoekers en verleiden mensen die het museum nog niet kennen. In het najaar van 2008 wordt in het hart van het museum de nieuwe educatieve ruimte, de Kunst Studio, in gebruik genomen. Een jaar later wordt het videokanaal ArtTube gelanceerd, enkele maanden later gevolgd door de daarmee samenhangende collectiewebsite. En in 2010 worden dertien afleveringen van Boijmans TV gemaakt en uitgezonden op RTV Rijnmond. De drie nauw met elkaar verweven platforms hebben een structurele basis gelegd voor het nieuwe publieksbeleid van het museum. De Kunst Studio, ArtTube en de collectiewebsite worden dagelijks ingezet voor alles wat het museum doet of wat er te zien is, of het nu een tentoonstelling, een restauratie of een aankoop is. Die actualiteit wordt maandenlang ook op de voet gevolgd en verbeeld in Boijmans TV. Daarnaast hebben de platforms velen in het museum – van educatoren tot conservatoren en van restauratoren tot de medewerkers van de technische dienst en beveiligers – geïnspireerd tot het op nieuwe manieren informeren van

de bezoekers, in het museum en via internet en televisie. Iedereen draagt bij aan educatie.

Boijmans TV

In 2010 maakt het museum een eigen televisieprogramma. In Boijmans TV vormt het museumgebouw een afwisselend decor voor de rondleidingen van gids Bregje voor een opvallende groep bezoekers (bodybuilders, Zwarte Pieten, naturalisten et cetera), vraaggesprekken die suppoost Arie via een gat in de vloer bij het beeld van Maurizio Cattelan voert met in het museum exposerende kunstenaars, bizarre dialogen tussen Arie en zijn collega Mandy en de ontroerende verwickelingen van technicus Ab.

Het is een uniek programma over kunst geworden. Het lijkt in de verste verte niet op andere kunsttelevisieprogramma's. Feitelijke informatie en bizarre fantasie worden zonder enige vorm van hiërarchie door elkaar heen gevlochten. In de loop van 2010 worden op RTV Rijnmond dertien afleveringen van elk vijftien minuten van Boijmans TV uitgezonden. De tv-serie is bedoeld voor mensen die de weg naar het museum niet weten te vinden. De serie trekt 1,5 miljoen kijkers. De eerste zes afleveringen worden ook uitgezonden door Cultura24. De AVRO zendt een aflevering uit als teaser.

De hoge kijkcijfers van Boijmans TV voor televisie en internet geven aan dat we een programma hebben gemaakt waar behoefte aan is, iets bijzonders. Maar kijkcijfers zijn niet de enige positieve indicatie. Minstens zo belangrijk is het feit dat Boijmans TV leeft in de stad. De serie is gemaakt op initiatief van het museum, maar in nauwe samenwerking met het Ro Theater, Popov Film en 'loslopende' Rotterdamse creatieven

als Mike Redman, Yahya Gayer en Wilfried de Jong. Zo is Boijmans TV een katalysator geworden van synergie en samenwerking binnen Rotterdam. Het museum ontvangt vanaf de eerste uitzendingen al enthousiaste brieven van Rotterdammers die graag op de een of andere manier mee willen werken aan de totstandkoming van Boijmans TV (als regisseur, editor of figurant). En bij de opnamedagen in het museum blijkt dat bezoekers het programma kennen. Alle afleveringen van Boijmans TV zijn nog steeds te zien op ArtTube. Daar wordt extra informatie aangeboden in de vorm van *notes* en links naar kunstwerken op de collectiewebsite. En voor wie nog meer wil weten over de in het museum exposerende kunstenaars zijn de interviews nog een keer apart gemonteerd en aangevuld met opname-materiaal waar in de uitzending geen plaats voor was.

We hopen de actuele ontwikkelingen in het museum in 2011 te kunnen verbeelden in een nieuwe serie Boijmans TV. In 2010 is overigens ook begonnen met de voorbereidingen van een tweede televisieserie, die mogelijk wordt gemaakt door de BankGiro Loterij. In *Art Rocks!* bezoeken muzikanten het museum en componeren ze een nummer bij een topstuk uit de museumcollectie. Een concert, een wedstrijd en een multi-mediatur maken dit project in 2011 tot een multimediale happening.

ArtTube

Voor mensen die actief op zoek gaan naar informatie over kunst is er het videokanaal over kunst ArtTube (arttube.boijmans.nl). In 2010 worden daarvoor vijftig video's geproduceerd. Ze nemen je mee op een reis door het museum, de kunst en de tijd. Je kan er de spannende restauratie van een

Dalí op de huid volgen of kijken hoe museummedewerkers tentoonstellingen voorbereiden, variërend van een reis in de voetsporen van Johan Thorn Prikker tot de transformatie van een onderzeebootloods tot de grootste tentoonstellingsruimte van Nederland. Populair zijn de Polygoonjournaals die herinneren aan vroeger tijden. Zo spreekt Kees van Dongen ons met 'een whiskey-stem door overmatig gebruik van Hollandse koffie' toe tijdens een opening in Museum Boymans in 1937. Oud-hoofdconservator Renilde Hammacher-van den Brande herinnert zich het moment dat ze naast de legendarische schilder Salvador Dalí zat. Tezamen geven deze video's een onthullend beeld van een museum achter de schermen.

Er zijn ook video's te zien over kunstwerken in de museumcollectie. Filmer Hans Wessels maakte een vernieuwende serie video's waarin werken uit verschillende tijden met elkaar worden geconfronteerd. In 'Joep van Lieshout heeft een atelier, net als Rubens' blijkt dat de atelierpraktijk van deze kunstenaars, die worden gescheiden door vierhonderd jaar, eigenlijk niet zo verschilt. Maar er zijn ook video's over afzonderlijke kunstwerken, zoals het monumentale familieportret dat Max Beckmann in 1944 schilderde van de kunsthandelaar Helmuth Lütjens, zijn vrouw Nelly en hun dochtertje Annemarie. Directeur Sjarel Ex interviewt de nu volwassene Annemarie Lütjens over het schilderij en Max Beckmann, die goed bevriend was met haar vader. En op ArtTube kan de multimediale tentoonstelling *Meesterwerk of kopie. Anthonie van Dijck* uit 2009/2010 nog steeds worden bezocht.

Een derde categorie video's is de inmiddels tot flinke proporties uitgegroeide serie kunstenaarsinterviews:

van de modeontwerpers in de tentoonstelling *The Art of Fashion* en Carsten Höller tot Pipilotti Rist en Olafur Eliasson. Van een aantal kunstenaars is dit het enige interview dat online beschikbaar is.

Alle video's zijn voorzien van aantekeningen, die de mogelijkheid bieden de video's aantrekkelijk te presenteren en van veel contextuele informatie te voorzien. Overigens worden de video's niet alleen op ArtTube geplaatst, maar ook op andere platforms, zoals YouTube, Vimeo en ArtBabble, de Amerikaanse equivalent van ArtTube waarmee intensief wordt samengewerkt.

In 2010 trekt ArtTube 90.710 unieke bezoekers. In de loop van het jaar stijgt dat van 2.000 tot 15.000-17.000 per maand. Zij worden bereikt door intensieve online marketing, via zoekmachines, blogs en sociale media. De gemiddelde bezoeker blijft ruim 5 minuten op de website. Dat is lang. ArtTube bestaat nu ruim één jaar. De snel stijgende bezoekersaantallen, de enthousiaste reacties van bezoekers en collega's, de grote educatieve mogelijkheden van het medium en het toenemende belang van video in het algemeen bevestigen het bestaansrecht ervan. In 2011 zullen naar verwachting een aantal andere musea zich bij ArtTube aansluiten en wordt ArtTube zo de eerste gemeenschappelijke website van Nederlandse kunstmusea.

De collectiewebsite

Eind april gaat de collectiewebsite de lucht in (collectie.boijmans.nl). Hierin worden 660 topstukken uit de museumcollectie getoond en beschreven. Elk collectiestuk is voorzien van beeld, feitelijke gegevens en hoogwaardige inhoudelijke informatie, in woord, audio en video.

Screenshot collectiewebsite

De gebruiker kan gericht zoeken (met de zoekfunctie, in de deelcollecties of via themapagina's), maar ook associatief rondwandelen in de collectie. Bij elk object worden suggesties gedaan voor andere objecten die op een of andere manier een verband hebben met het collectiestuk dat wordt bekeken (zelfde maker, zelfde materiaal, zelfde tijd enzovoort). Ook wordt bij elk object vermeld als een object op de fotosite Flickr voorkomt, en hoe vaak.

De site heeft een aantal interactieve mogelijkheden. Zo kan een gebruiker een 'mijn boijmans'-account aanmaken (1.246 gebruikers hebben dat al gedaan), waarin hij objecten en informatie voor zichzelf verzamelt. Dit kan gedeeld worden met andere gebruikers. Ook kunnen bezoekers 'taggen', een object voorzien van trefwoorden, of een object doorsturen, een soort 'tell a friend'-functie.

ArtTube en de collectiewebsite zijn nauw verbonden: bij elke video in ArtTube wordt verwezen naar relevante beschrijvingen van kunstwerken in de collectiewebsite.

In 2010 wordt de collectiewebsite 46.867 keer bezocht. Onder hen zijn geïnteresseerden, vakgenoten, docenten en leerlingen. De website groeit uit tot een toegankelijke bron voor kunsthistorische informatie.

De Kunst Studio

De Kunst Studio is een onmisbaar educatief 'honk' geworden. De deur ervan staat altijd voor iedereen open. Een op de veertien bezoekers – kinderen, jongeren en volwassenen – wandelt de Kunst Studio binnen. Jaarlijks worden er honderden workshops gegeven, meestal aan scholieren uit het primair en voortgezet onderwijs, maar in de weekenden ook aan individuele kinderen en volwassenen. De creaties op de flexibele tentoonstellingswand getuigen daarvan. Bezoekers kunnen er ook presentaties bekijken.

Deze programmering sluit in 2010 aan op wat er elders in het museum gebeurt. Zo wordt bij de tentoonstelling *Divided Divided* in de Kunst Studio de presentatie *De wereld van Carsten Höller* ingericht, waarin bezoekers aan de hand van favoriete boeken, films en muziek een beeld kunnen krijgen van de denkwereld van de kunstenaar.

Kees was hier is een educatieve presentatie bij *De grote ogen van Kees van Dongen* en maakt onderdeel uit van de onderwijsprogramma's bij deze tentoonstelling. In de zomer worden in

Tentoonstelling *De Wereld van Carsten Höller*, foto Frank de Bruijn

de Kunst Studio de collectiewebsite en ArtTube onder de aandacht gebracht onder de noemer *Boijmans Online*.

Publieksbegeleiding

Tentoonstellingen

In 2010 zijn 37 tentoonstellingen voorzien van zaalteksten, bijschriften, video's, multimediatours of gratis tentoonstellingsboekjes. Het doel is de bezoeker gelaagde informatie aan te bieden. Een paar tentoonstellingen worden hier uitgelicht.

In de zomermaanden gaat alle aandacht uit naar *Infernopolis* in de onderzeebootloods. De robuuste en afgelegen ruimte, ver buiten de gebruikelijke context van het museum, geeft een bijzondere betekenis aan de getoonde werken. Met een gratis publicatie, enkele teksten in de ruimte zelf en een video over de tentoonstelling krijgt het publiek de nodige informatie aangereikt.

Bij de twee grote tentoonstellingen in het najaar kent de publieksbegeleiding een gelaagde aanpak door van verschillende media gebruik te maken. Uit onderzoek blijkt dat die aanpak succesvol is. Ongeveer een kwart van de bezoekers van *De grote ogen van Kees van Dongen* heeft de multimediatour (ingesproken door gids Bregje uit Boijmans TV) gelopen, en vrijwel iedereen is zeer te spreken over de daarin aangeboden informatie. Zestig procent van deze bezoekers combineert de tour met het lezen van de tekstborden. Veertig procent van de bezoekers bekijkt de film bij de tentoonstelling. Dat deze film populair is, blijkt ook uit de statistieken van ArtTube: in drie maanden tijd wordt deze daar 17.000 keer bekeken. In de tentoonstelling *Johan Thorn*

Prikker - De Jugendstil voorbij zijn educatieve video's geïntegreerd in de verhalende opbouw. Deze video's brengen aan de architectuur gebonden werken van de kunstenaars in beeld en schetsen tegelijkertijd de context waarin deze zijn ontstaan. Ze vormen zo een belangrijke aanvulling op zowel de getoonde werken als de toelichtende teksten.

In enkele kleinere presentaties gaat in de publieksbegeleiding de aandacht uit naar bijzonder specialistisch onderzoek in het museum. In *De valse Vermeers van Van Meegeren* worden historische reconstructies vermengd met informatie over het kunsthistorisch onderzoek. De publieke restauratie van het drieluik van Dalí, waarbij de bezoeker over de schouder mee kan kijken met restauratoren, biedt zowel technische als kunsthistorische informatie over een surrealistisch topstuk.

Nieuwe Media

De nieuwe media zijn in 2010 een steeds vanzelfsprekender rol gaan spelen in de publieksbegeleiding. In het museum springt de multimediatour het meest in het oog. Deze is dit jaar niet alleen uitgebreid met een tour voor Kees van Dongen, maar ook met nieuwe kunstwerken in *De Collectie Twee*. De complete tour van *De Collectie Twee* omvat daarmee inmiddels ruim vijftig kunstwerken, een aantal dat blijft groeien. In 2010 huren 9.575 bezoekers een tour.

Online krijgt de publieksbegeleiding vorm door ArtTube en de collectiewebsite. ArtTube betekent overigens ook een belangrijke stimulans voor het gebruik van video in het museum. Bij tien tentoonstellingen zijn video's gemaakt, die niet alleen op ArtTube, maar ook in de museumzaal te zien zijn.

Sinds dit jaar maakt de afdeling Educatie en publieksbegeleiding deel uit van de Werkgroep Culture Vortex van het Institute for Network Cultures in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam. In dit verband wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden die online collectiedatabases een breed publiek kunnen bieden.

Ook wordt intensief samengewerkt met de afdeling Media en Communicatie van de Hogeschool Rotterdam. Studenten werken enkele maanden aan het ontwikkelen van nieuwe multimediale vormen van publieksbegeleiding. Deze samenwerkingsverbanden bevorderen onze expertise over nieuwe media.

Nieuwe groepen

Een studiereis naar Liverpool plaatst de aandacht voor een breder publieksbereik opnieuw op de agenda. Het leidt tot de ontwikkeling van het projectplan '174 nationaliteiten', gericht op het ontwikkelen van publieksbegeleiding voor allochtonen. De Mondriaan Stichting honoreert dit voorstel met een onderzoekssubsidie. In 2011 wordt het onderzoek uitgevoerd en de kennis gedeeld met collega's.

Activiteiten en evenementen

De laatste jaren heeft het educatieve activiteiten- en evenementenprogramma zich ontwikkeld tot een uitgebreid en divers programma voor een breed publiek. Bij de vaste collectie en de wisselende tentoonstellingen bieden we verdieping voor elke museumbezoeker, van jong tot oud, van kunstliefhebber tot wetenschapper. Zelfs de allerjongsten kunnen al in het museum terecht voor een programma:

Kunstluiers is speciaal ontwikkeld voor drie- en vierjarigen. Voor oudere kinderen wordt in 2010 de Boijmans Club opgericht. In korte tijd krijgt deze club ruim tweeduizend leden. Zij kunnen onder andere maandelijks een workshop in de Kunst Studio volgen over een tentoonstelling of een thema in de collectie. Daarnaast neemt het museum dit jaar samen met Villa Zebra en het Nederlands Fotomuseum, dankzij de gemeente, deel aan het grote kinderevenement Jeugdvakantieland in Ahoy Rotterdam. Op deze manier worden 2.871 kinderen bereikt die zelden of nooit het museum bezoeken.

In 2011 krijgt het aanbod voor kinderen tot 12 jaar in het museum een impuls met steun van de Rabobank Rotterdam. Een aantal keren in de week zijn er gratis activiteiten voor de geïnteresseerde bezoeker. Elke woensdag vertelt een conservator tijdens lunchtijd over één werk tijdens *Pak een stoeltje* en op zondag kunnen bezoekers een gratis rondleiding volgen door de vaste collectie of de tentoonstellingen over Kees van Dongen, Johan Thorn Prikker en Carsten Höller. Voor leken en wetenschappers worden ook themamiddagen georganiseerd, over Jac. Jongert, Thorn Prikker, Olafur Eliasson en naar aanleiding van een tentoonstelling van Thomas Demand over de Duitse nationaliteit.

Vooral de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen* leent zich voor een uitgebreid aanbod aan activiteiten. Bij deze tentoonstelling wordt een reeks zondagmiddaglezingen aangeboden, een kerkdienst, een workshop modeltekenen, een familiedag, een filmvertoning en verschillende kindersworkshops. Bij *Inferno* wordt - in samenwerking met Arminius en het Studium Generale van de Erasmus Universiteit - een debat

Loes Luca tijdens de seizoensopening op 18 september, foto Fred Ernst

Bezoekers tijdens de Rotterdamse Museumnacht op 6 maart 2010, foto Fred Ernst

georganiseerd over het thema Cradle to Cradle. Bezoekers kunnen deelnemen aan een gratis rondleiding over de tentoonstelling of een combinatie-rondleiding die ook het gebied rondom de loods aandoet. Studenten van de Willem de Kooning Academie gaan in gesprek met Joep van Lieshout en hij geeft ook een openbaar interview. De verschillende educatieve evenementen trekken grote aantallen bezoekers naar het museum. Zo zijn er de seizoensopeningen, de Museumnacht, het Museumweekend en familiedagen. Het museum verzorgt ook een aantal verrassende programma's, zoals Upload Cinema tijdens het festival De Wereld van Witte de With, en concerten tijdens het Gergiev Festival en North Sea Jazz. Een aantal programmaonderdelen wordt in samenwerking met andere instellingen gemaakt. Dit jaar zijn dat onder andere het Gergiev Festival, Camera Japan Festival, het North Sea Jazz Festival, het Ro Theater, Arminius, het Goethe Instituut, de Willem de Kooning Academie, Upload Cinema, Villa Zebra, het Nederlands Fotomuseum en het Laurensberaad.

In 2010 nemen 29.597 bezoekers deel aan een educatieve activiteit of evenement.

Een volledig overzicht van activiteiten en evenementen is opgenomen in bijlage D.

Onderwijs

De stijgende lijn van het aantal leerlingen dat het museum bezoekt zet in 2010 door. Er komen 10.073 leerlingen uit het primair onderwijs naar het museum (in 2008 6.626 leerlingen, in 2009 8.107). Ook het aantal leerlingen uit het

voortgezet onderwijs neemt toe: 17.186 (in 2008 11.024 leerlingen, in 2009 16.153). Het aantal leerlingen uit het hoger onderwijs (hbo en wo) dat hun bezoek registreert, stijgt tot 4.579 (in 2008 2.540 leerlingen, in 2009 3.750). Een aantal inspanningen uit de voorgaande jaren ligt hieraan ten grondslag: een doordacht, gevarieerd, evenwichtig en hoogwaardig aanbod van museumlessen, een geïntensiveerde onderwijsmarketing en voor het primair onderwijs in de regio Rotterdam de beschikbaarheid van de Turingmuseumbus.

Primair onderwijs

Bijna alle leerlingen uit het primair onderwijs die het museum bezoeken, doen dit aan de hand van speciaal ontwikkelde museumlessen. In 2010 worden diverse succesvolle programma's gecontinueerd en waar nodig geactualiseerd. Kleuters maken kennis met het leeuw-tje Bennie en zijn vriendjes op de schilderijen in de les *Nieuw vriendje in de klas*. Vanaf groep 3 gaan kinderen op zoek naar de dieren die zich in schilderijen en beelden hebben verstoppt (*Beesten in het Boijmans*) en ontdekken ze van alles over het museum als verzamel-, bewaar- en werkplek tijdens *Weet jij wat een museum is*. De museum ontdekkingsreis neemt hen mee op een spannende reis door het museum. Aan de hand van verhalen, voorwerpen en vragen maken leerlingen tijdens deze les kennis met de topstukken van het museum. De *Verzamelles* behandelt van alles over het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen en kunststukken. *Potten, pannen en stoelen* geeft een toelichting op de bijzondere collectie kunstnijverheid en design. *Jurken, jassen en jackets* gaat in op een onverwacht aspect: de ontwikkeling van de mode door de

eeuwen heen. Tijdens deze les kunnen leerlingen historische kostuums passen. In het kader van het Cultuurtraject van de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (SKVR) loopt ook nog steeds de les *Droombeeld*. Daarin staan fantasie en droom centraal, met de nadruk op de surrealistische collectie. Een nieuwe les is het kleuterprogramma *Het Grote Verhalenboek*, waarbij kinderen de museumbezoekers helpen de museumheks te laten stoppen met haar flauwe tovertrucs. Ook nieuw is *Toveren met lijnen en kleuren*, waarbij beeldmiddelen als kleur, lijn en compositie aan bod komen.

Bij de meeste programma's kan aansluitend aan de museumles een workshop worden gevolgd in de Kunst Studio, waarin de museumles op een actieve en spannende manier

wordt verwerkt. Klassen maken in toenemende mate gebruik van deze mogelijkheid.

Naast het reguliere onderwijsaanbod loopt ook dit jaar, dankzij een bijdrage van de gemeente Rotterdam, het Brede Schoolproject *Hoe word ik een kunstenaar*. Hierbij geeft een museumdocent als zogenaamde 'cultuurcoach' op de Mariaschool in de wijk Spangen het hele jaar één dag per week les. Vanaf september wordt dit programma ook aangeboden op de Van Oldenbarneveltschool in de wijk Delfshaven.

Turingmuseumbus

Met dank aan de Turing Foundation kunnen ook dit jaar Museum Boijmans Van Beuningen en het Chabot Museum basisscholen uit de regio Rotterdam

Afsluiting van het project *Hoe word ik een kunstenaar* met groep 5 van de Mariaschool, foto Karen de Moor

Tussen Kunst en Klank, foto Karen de Moor

gratis busvervoer van en naar het museum aanbieden. Deze vrolijk bestickerde bus rijdt de leerlingen heen en weer. Elke leerling die met de bus het museum bezoekt, krijgt een Turingticket waarmee hij of zij samen met een volwassene het museum later nog eens gratis kan bezoeken.

Jeugd Vakantiepaspoort

Samen met negen andere Rotterdamse musea doet het museum ook dit jaar in de zomervakantie mee aan het Jeugd Vakantiepaspoort. 1.066 individuele leerlingen van Rotterdamse basisscholen komen met 644 (groot)ouders naar het museum en bekijken het museum aan de hand van het *Boijmans vriendenboekje*.

Voortgezet onderwijs

Bij de vaste collectie worden diverse succesvolle programma's gecontinueerd en verschillende nieuwe programma's in gebruik genomen.

De interactieve rondleiding langs de hoogtepunten van de collectie draagt de naam *Van Bosch tot Beuys*. Deze rondleiding is bijzonder geliefd. Bij het programma *Blik op kunst* koppelen vmbo-leerlingen nieuwsbeelden (krantenfoto's) en reclame-/filmaffiches aan kunstwerken. Zo worden ze uitgedaagd om een persoonlijke mening over een kunstwerk te ontwikkelen en te verwoorden. Voor vmbo-leerlingen is er ook *Kijken met je oren*, waarbij ze aan de hand van muziek door het museum worden geleid. Het vmbo-project *Het museum werkt!* heeft als thema de beroepen in een museum.

Er worden thematische rondleidingen rondom surrealisme, architectuur en kunstnijverheid & design aangeboden voor diverse niveaus. Daarnaast vragen docenten regelmatig rondleidingen aan

die aansluiten bij specifieke lesthema's en/of examenstof. Ook bestaat er veel interesse voor de les *Mode in het museum*, over de ontwikkeling van mode door de eeuwen heen.

Bij *Colors of Love* brengen leerlingen tijdens een twee uur durende interactieve rondleiding en workshop kunstwerken in verband met gedichten of songteksten en schrijven daarna een eigen (liefdes)gedicht.

Ook de bijzondere samenwerking met het Rotterdams Philharmonisch Orkest, *Tussen Kunst en Klank*, vindt dit jaar weer plaats. Diverse ensembles van het orkest – koperblazers, strijkers, houtblazers en percussie – geven korte concerten bij kunstwerken in het museum. Een museumdocent begeleidt vervolgens het gesprek tussen de musici en de leerlingen.

Het samenwerkingsverband met Digital Playground wordt ook dit jaar gecontinueerd. Tijdens *Geen kunst aan denken* jongeren tijdens een rondleiding in het museum en een audiovisuele workshop na over wat volgens hen kunst is en wat niet. Bij *Droomkunst* laten leerlingen zich tijdens een rondleiding inspireren door kunstwerken vol dromen en fantasieën en verwerken dit in hun eigen fotocollage, website of filmpje.

Daarnaast wordt een aantal nieuwe programma's ontwikkeld. Bij *Kleur en lijn, beeldmiddelen door de tijd heen* komen kleur, lijn en compositie aan bod. Voor *Museumtheater* werkt het museum samen met het Ro Theater. Leerlingen volgen eerst een rondleiding in het museum en nemen daarna in het theater deel aan een dramaworkshop, geïnspireerd op een kunstwerk dat ze eerder in het museum zagen.

In totaal zes leerlingen van het Groene Hartlyceum te Barendrecht lopen een zogenaamde maatschappelijke stage

op de afdeling. Zij helpen bij workshops en museumlessen en evalueren een aantal programma's voor het voortgezet onderwijs.

Tentoonstellingen

Naast het onderwijsprogramma bij de vaste collectie worden ook bij een aantal tentoonstellingen programma's ontwikkeld. Zo kunnen leerlingen naar de tentoonstelling *Infernapolis* in de onderzeebootloods aan de hand van een speciale rondleiding. Bij *De grote ogen van Kees van Dongen* is er voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs een gedrukte kijkwijzer beschikbaar.

Pal Maas

In het najaar neemt het museum deel aan het woonatelier van Pal Maas. Gedurende twee maanden nemen jongeren uit Rotterdam Zuid deel aan een werkgroep die zich bezighoudt met ontwerp/design en de invloed daarvan op hun eigen leef- en woonwereld. Tijdens een 'lezing' maken de jongeren in het atelier aan de Pretoriaaan kennis met de collectie kunstnijverheid en design van het museum. Een week later verplaatst het atelier zich voor een middag naar de Kunst Studio in het museum en bekijken de jongeren de collectie tijdens een rondleiding. Pal Maas is een initiatief van Young Industry + Designers.

Mbo/hbo/wo

Diverse groepen uit het beroeps- en hoger onderwijs bezoeken ook in 2010 het museum. Sommige doen dit zelfstandig, andere krijgen van een van de museummedewerkers een inleiding of toelichting over een bepaald aspect van de collectie of het museumbeleid. We continueren de intensieve samenwerking met de Hogeschool Rotterdam,

afdeling Pabo: deze studenten zijn de toekomstige leraren en later dus belangrijke intermediairs in het kunst-onderwijs. Maar ook van andere Pabo- en docentenopleidingen ontvangen we studenten. Voor enkele studenten van de Willem de Kooning Academie biedt het museum een korte stageplaats. Daarnaast organiseert het museum in samenwerking met deze academie het programma *Meet the artist*, waarbij studenten kunstenaars kunnen ontmoeten die op dat moment in het museum exposeren.

Onderwijsmarketing

Ruime aandacht voor onderwijsmarketing is van essentieel belang om te kunnen concurreren met het overstelpende aanbod van educatieve activiteiten voor scholen. In het voorjaar verschijnen de onderwijsbrochures voor het primair en voortgezet onderwijs. Met de brochures worden nu zo'n drieduizend docentenpassen verstuurd. Deze pas geeft docenten het hele schooljaar recht op gratis entree voor twee personen als inspirerende voorbereiding op een bezoek met hun leerlingen. Daarnaast worden gedurende het jaar digitale en papieren nieuwsbrieven verstuurd met actueel nieuws. Het onderwijsonderdeel van de website www.boijmans.nl blijft een belangrijk communicatiemiddel: up-to-date informatie, nieuws en filmpjes vertellen docenten en andere geïnteresseerden over de mogelijkheden voor leerlingen. In maart en april worden alle basisscholen in de wijken Overschie, Rhoon en Hoogvliet en de gemeenten Vlaardingen en Schiedam bezocht om de Turingmuseumbus en het onderwijsprogramma te promoten.

Digitaal

In het voorjaar wordt in de Kunst Studio een interactief lcd-scherm in gebruik genomen. Op dit grote scherm kunnen beeldmateriaal, filmpjes en internet tijdens museumlessen en workshops worden geraadpleegd.

Op 10 november wordt speciaal voor docenten in het voortgezet onderwijs een inspiratiemiddag georganiseerd. Thema is *Digitale Kunsteducatie* met als doel de docenten vol inspiratie en nieuwe ideeën weer naar huis te laten gaan. De middag wordt door 130 docenten bezocht.

Vrijwilligers, museum-docenten en rondleiders

Het werk wordt niet alleen gedaan door de medewerkers van de afdeling Educatie en publieksbegeleiding. Zes dagen per week geeft een enthousiast team van ruim vijftientig vrijwilligers bij twee informatiebalies praktische en inhoudelijke informatie aan museumbezoekers. In de weekenden is er een

tweede team vrijwilligers werkzaam in de Kunst Studio. Daarnaast is een groep van ruim twintig museumdocenten en rondleiders dagelijks in de weer om onderwijsgroepen en volwassenengroepen met bijzondere (onderwijs)programma's te begeleiden en workshops te geven. Allemaal hebben ze een grote kennis van kunstgeschiedenis, ervaring met lesgeven op verschillende onderwijsniveaus en ervaring met het geven van rondleidingen in een museum. Ze zijn een essentiële schakel in het educatieve programma van het museum.

Weblog

De afdeling Educatie en publieksbegeleiding publiceert regelmatig voor collega's over de voortgang van al haar projecten op haar weblog: www.boijmans/nl/nieuweeducatie.

Resultaten van de workshop *Meesterervallers*, tweede klas VMBO Grafisch Lyceum, foto Inèz Veldman

Scholieren in het museum, foto's Fred Ernst

Boijmans TV
Afl. 5
Aapjes kijken

Sector Collectie en onderzoek

De sector Collectie en onderzoek draagt zorg voor het behoud en beheer van de objecten in de museumverzameling. Met ingang van 2010 vallen onder deze sector twee nieuwe afdelingen: de afdeling Conservering en restauratie en de afdeling Documentatie, informatie en registratie (kortweg: Documentatiecentrum). Eerstgenoemde afdeling is verantwoordelijk voor het behoud in de breedste zin van het woord: passieve en actieve conservering, waar- onder depotbeheer en restauratie. Het Documentatiecentrum richt zich op het verzamelen en ontsluiten van informatie over de objecten en op het documenteren van de geschiedenis van Museum Boijmans Van Beuningen. Het verschaft informatie over collecties en museum- geschiedenis, zowel door middel van een uitgebreide museumbibliotheek als via collectie-informatiesystemen (ana- loog en digitaal). De registrars vormen de derde afdeling binnen de sector. Zij dragen zorg voor bruikleenverstre- king aan derden, objectinventarisaties en begeleiden collectiegerelateerde (onderzoeks)projecten.

Bijzondere projecten

De nijpende depotsituatie staat ook in 2010 hoog op de agenda. Dit jaar worden de eerste tijdelijke maat- regelen genomen om de ergste risico's (waaronder wateroverlast) te vermin- deren, voor een periode van vijf jaar en in afwachting van een definitieve

oplossing. De tijdelijke voorzieningen zijn tweeledig: vier van de negen interne depotruimten worden beveiligd tegen wateroverlast en op twee externe locaties wordt extra depotruimte gehuurd. Om de interne depots aan te kunnen passen, dienen deze ontruimd te worden. De objecten die er bewaard worden, vinden een tijdelijk onder- komen in de Kunsthal, die hiervoor de grote tentoonstellingszaal ruimhartig ter beschikking stelt.

Twee tentoonstellingen in de Kunsthal

Het jaar gaat voortvarend van start met de verplaatsing van 9.678 voor- werpen die worden tentoongesteld in de Kunsthal in een tentoonstelling getiteld *Binnenste Buiten. Museum Boijmans Van Beuningen op bezoek*. Op 18 november 2009 wordt besloten tot de tentoonstelling in de Kunsthal, op 6 februari 2010 opent zij haar deuren voor publiek. Een en ander wordt dus in korte tijd gerealiseerd in goede samenwerking tussen het museum en de Kunsthal. Alle medewerkers van de sector Collectie en onderzoek werken mee; daarnaast worden voor conditie- rapportage, *handling* en fotografie extra restauratoren en *art handlers* inge- huurd. In het museum worden de wer- ken reisvaardig gemaakt, van een con- ditiereportage voorzien, gefotografeerd en gelabeld, ingepakt en getransporteerd. Op deze wijze worden in de eerste fase op de kop af 1.271 kunstwerken in 62 transporten gedurende negen dagen tijd naar de Westzeedijk gebracht, waar ze worden uitgepakt, op conditie gecheckt en opgehangen. *Binnenste Buiten* is een bijzondere presentatie, waarin depotopstellingen worden afgewisseld met vier principes van zaalinrichting (White Cube, Salon,

Curator's Choice en Publiekskeuze). De presentatie die het publiek samenstelt, verandert gedurende de tentoonstelling drie keer. De eerste selectie is van de hand van burgemeester Ahmed Aboutaleb.

Binnenste Buiten presenteert de inhoud van drie depots: schilderijen, beelden, prenten, tekeningen en enkele stuks textiel. De inhoud van het vierde depot – keramiek – wordt in februari-maart naar de Kunsthal vervoerd. Deze objecten – 8.407 in totaal – blijven verpakt, in kartonnen dozen die samen een wand vormen bij de entree van *Binnenste Buiten*.

Een tweede presentatie in de Kunsthal is de tentoonstelling *Kleikunst, steengoed! Keramiek uit Museum Boijmans Van Beuningen*, een selectie van ruim 125 stukken uit de verzameling (te zien van 24 april t/m 15 augustus).

Depotverhuizing 2010

Gelijktijdig met de presentaties in de Kunsthal vindt onder de naam *Depotverhuizing 2010* een project plaats waarbij twee externe depotlocaties worden gehuurd en ingericht. De depots zijn in mei gereed om een deel van de kunstwerken die terugkomen uit de Kunsthal te herbergen. Kunstwerken en objecten die tot dan toe te onveilig geplaatst zijn in de andere depots – met alle risico's van dien – worden hiernaartoe overgebracht. In dit traject worden nog eens 6.786 objecten verplaatst.

Nieuw depot/Collectiegebouw

In 2010 wordt ook gewerkt aan de besluitvorming over een nieuw depot dan wel collectiegebouw voor het museum. Dat gebeurt zowel op bestuurlijk niveau als in een projectgroep waarin de dienst Kunst en Cultuur, het

Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam en het museum zitting hebben. Het traject van besluitvorming door het college van B en W loopt vertraging op. Is er in het begin van 2010 nog sprake van dat het depot op de investeringslijst van het nieuw aangetreden college komt te staan, in april wordt duidelijk dat dit niet gebeurt vanwege de vele bezuinigingen die Rotterdam te wachten staan. Vervolgens wordt in de najaarsretraite door het college besloten dat de depotproblematiek van het museum zal worden opgelost door middel van het structureel verhogen van de jaarlijkse subsidie met ingang van 2015. Op dit moment is nog niet duidelijk welke concrete vorm de oplossing gaat krijgen.

De Collectie Verrijkt

In het voorjaar van 2010 wordt gestart met de voorbereidingen voor de nieuwe collectiepresentatie die vanaf april 2011 in het Van der Steur-gebouw te zien zal zijn. Kunsthistoricus Peter Hecht is gastconservator van *De Collectie Verrijkt*; zijn gastconservatorschap wordt mogelijk gemaakt door de Vereniging Rembrandt. De inrichting van de zalen wordt wederom verzorgd door Maarten Spruyt, die eerder ook *De Collectie Eén* en *De Collectie Twee* voor zijn rekening nam.

Er wordt besloten de nieuwe opstelling *De Collectie Verrijkt* te noemen, omdat in aanvulling op de werken in eigen bezit, verscheidene bruiklenen van andere musea worden getoond. Deze schilderijen zijn uitgekozen door Peter Hecht en vormen een waardevolle aanvulling op de collectie van het museum. Ze verrijken de eigen verzameling. De sector Collectie en onderzoek draagt zorg voor het aanleveren van de juiste gegevens over de werken, de afstemming met externe bruikleen-

verzoeken en het indien nodig presentabel maken van de werken (in 2010 worden 82 schilderijen behandeld).

Beveiligingsoperatie

In verband met het aanbrengen van een nieuwe beveiligingsinstallatie in het museum wordt in de periode september 2010-februari 2011 het Van der Steur-gebouw in fasen aangepast. De zalen met kunst en objecten moeten hiervoor worden ontruimd. Dit betekent vele collectieverplaatsingen in de huidige collectieopstelling, *De Collectie Twee*. In totaal worden circa 1.200 objecten (circa 500 eerste verdieping, circa 700 begane grond) verplaatst naar ofwel andere zalen, ofwel het depot. Vooruitlopend op *De Collectie Verrijkt* wordt in dit traject beoordeeld welke objecten behandeld moeten worden.

Bruiklenen aan derden

Naast de diverse grote projecten lopen de reguliere bruikleenaanvragen gewoon door. Buiten de werken die naar de Kunsthal gaan, worden 362 objecten uitgeleend aan instellingen over de hele wereld.

	Nationaal	Internationaal	Totaal
MK	18	69	87
PK	41	35	76
OK	2	22	24
KV	147	27	174
BIBL	1	0	1
Totaal	209	153	362

+ 1.271 objecten Kunsthal
'Binnenste Buiten' = 1.633

Enkele belangrijke bruiklenen in 2010 zijn:

- 12 schilderijen en 1 sculptuur van Charley Toorop, Piet Mondriaan, Bart van der Leek, Edgar Fernhout, Jan Toorop, Pyke Koch en John Raedecker aan het Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
- 6 schilderijen en 1 sculptuur van Salvador Dalí aan het Palazzo Reale in Milaan
- 2 schilderijen van Anselm Kiefer aan het Louisiana Museum of Modern Art in Humlebaek (Denemarken)
- 3 schilderijen en 1 tekening van Piet Mondriaan, Jacoba van Heemskerck en Matthijs Maris aan het Centre Pompidou in Parijs
- 2 tekeningen van Michelangelo aan het Albertina in Wenen
- 1 schilderij en 1 tekening van Jan Gossaert aan het Metropolitan Museum in New York
- 1 schilderij, 5 voorwerpen van kunstnijverheid en 8 prenten (waaronder Rembrandt) aan twee musea in Japan (Okazaki en Tokio)
- *Het is me wat* (de zwevende steen) van Wim T. Schippers aan de wereldtentoonstelling in Sjanghai.

Voor het overzicht van de bruiklenen zie bijlage B.

Aanwinsten

Het museum verwerft in 2010 in totaal 931 objecten (waarvan 361 in eigendom).

Waarvan:

- 228 aankopen
- 133 schenkingen
- 570 langdurig bruiklenen

Het beperkte eigen budget voor aankopen wordt in belangrijke mate aangevuld met gelden van derden, waaronder de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt, de Mondriaan Stichting, het Fonds Willem van Rede en de Stichting Bevordering van Volkskracht.

Zeer bijzonder is de verwerving van 43 Duitse zestiende-eeuwse, merendeels ingekleurde prenten, de *Turken* en de *Landsknechten*. De spraakmakendste aankoop van 2010 is zonder meer de 'pindakaasvloer' van Wim T. Schippers uit 1962. Deze leidt tot talloze reacties van het publiek en in de pers. Op het gebied van hedendaagse kunst en design worden werken verworven van onder anderen Olaf Nicolai, Ryan Gander, Gabriel Lester, Yayoi Kusama, Hella Jongerius, Wieki Somers en Bert Jan Pot.

Het museum ontvangt genereuze schenkingen van A.L. den Blaauwen, Carel H. Blotkamp, Jan Maarten Boll, C.H. Coolen-Kalkman, Dark, Jules Deelder, Jos Houweling, Jacobine E. Huisken, Chris Kabel, Klaas Kloosterboer, W. van Krimpen, D.U. Kuyken-Schneider, Lensvelt B.V., Herman Makkink, Moooi, NgispeN, C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije, F. Schoonebeek, Marijke Smeeding, Hans Sonnenberg, Petra Verberne, Sylvie Zijlman & Hewald Jongenelis en van diverse anderen die wensen te blijven.

De Stichting Museum Boijmans Van Beuningen verwerft drie tekeningen van Max Beckmann en twee werken van Marijke van Warmerdam. De Stichting ontvangt schenkingen van de heer J.S.C. Schoufour (vier Middeleeuwse

sculpturen, drie plaquettes en een zestiende-eeuwse spiegel) en het Kalhorn/Timmermans Fonds (stoel van Tobia Scarpa, bank van Gaetano Pesce). Al deze werken worden in langdurig bruikleen aan het museum gegeven.

Het portret van Don Ramón Satué door Francisco Goya uit het Rijksmuseum wordt opnieuw aan het museum in langdurig bruikleen gegeven, evenals het portret van jonkvrouw Van Boetzelaar door Pyke Koch (particulier bezit). Een ander bijzonder langdurig bruikleen is dat van de H+F Fashion on the Edge, met werken van onder anderen Walter Van Beirendonck, Hussein Chalayan en Viktor & Rolf.

Voor het overzicht van de aanwinsten zie bijlage B.

Conservering en restauratie

Grote restauratieprojecten

Salvador Dalí

De restauratie van Salvador Dalí's grote drieluik *Landschap met touwtjespringend meisje* uit 1936 vindt plaats in een van de tentoonstellingszalen (12 juni-8 september 2010). Het is voor het eerst dat het museum een restauratie uitvoert in aanwezigheid van publiek. Het drieluik maakt deel uit van een belangrijk bruikleen aan het Palazzo Reale in Milaan: zes schilderijen en één sculptuur (voor een filmpje over het transport zie www.arttube.nl). Alle werken worden ten behoeve van de tentoonstelling geconserveerd en presentabel gemaakt. Twee schilderijen ondergaan een restauratie, te weten het grote drieluik en het schilderij *Espagne* uit 1938. De belangrijkste aanleiding

om het drieluik te restaureren zijn de vergeelde vernislaag en de storende verkleurde retouches en overschilderingen, vooral in het middendeel. Doordat dit middendeel een andere restauratie-geschiedenis kent dan de zijluiken, is het drieluik sterk uit balans. Doel van de restauratie is de eenheid van de drie doeken zoveel mogelijk te herstellen (voor een filmpje over de restauratie zie www.arttube.nl). Op basis van de oorspronkelijke lijsten van de zijluiken wordt de lijst van het middendeel – die verloren is gegaan – gereconstrueerd. De openbare restauratie wordt met grote belangstelling gevolgd door museumbezoekers, wat onder andere blijkt uit het enthousiasme tijdens het wekelijkse vragenuurtje en de pers-aandacht. Een andere restauratie van een werk van Dalí, begonnen in 2008, wordt in 2010 voltooid. Het betreft *Een paar met het hoofd vol wolken* uit 1936. Omdat dit werk zeer fragiel is, reist het niet naar Milaan.

Johan Thorn Prikker, Het Havenbedrijf

Een van de grootste werken op de tentoonstelling *Johan Thorn Prikker – De Jugendstil voorbij* is het proefstuk *Het Havenbedrijf* uit 1917. Het is een ontwerp voor een wandschildering in het Stadhuis van Rotterdam, dat werd afgewezen omdat het te modern werd bevonden. Het enorme doek van 425 x 351 cm is op een rol bewaard in een van de depots. Bij het uitrollen blijkt het doek sterk gedeformeerd. De randen zijn beschadigd: er zitten kleine scheurtjes in. Ter hoogte van de scherpe vouwen onderin het doek is de verflaag eraf gesprongen. De matte verf zit hier en daar los en er zit een grijzige laag vuil op. Om het werk te kunnen presenteren, moet het worden gerestaureerd.

Ook is het belangrijk om na restauratie en presentatie de bewaaromstandigheden te verbeteren, onder andere door het op een rol met een grotere diameter op te slaan. Onder begeleiding van de externe restaurator is het schilderij vlak tegen de wand van de tentoonstellingszaal bevestigd aan de randdoublering die rondom is aangebracht om de randen te verstevigen. Hoewel bij de behandeling de conservering centraal staat, komen door de verwijdering van het oppervlaktevuil en het minimaal retoucheren van de beschadigingen de kracht en helderheid van de voorstelling weer veel beter naar voren.

Matti Suuronen, Futuro

In 2009 wordt begonnen met de restauratie van Matti Suuronen's *Futuro* uit 1968, een restauratie die dankzij steun van de BankGiro Loterij kan plaatsvinden (voor een filmpje van het transport van de *Futuro* zie www.arttube.nl). Staat 2009 vooral in het teken van het vooronderzoek, in 2010 start de restauratie zelf. Belangrijk uitgangspunt is dat het een prototype betreft. De eerste uitvoering van het *mobile home*, waarvan over de hele wereld diverse uitvoeringen bestaan, is uniek en als zodanig een belangrijk historisch document. Het is ontworpen als vakantiewoning en zowel qua ontwerp als qua materialen (gewapend polyester) experimenteel van aard. Het interieur en de polyester buitenschil hebben erg geleden onder de tand des tijds. Tijdens de restauratie wordt vuil verwijderd, worden gaten gevuld en ontbrekende delen aangevuld. Het doorleefde interieur krijgt weer zoveel mogelijk zijn oorspronkelijke uiterlijk terug: beschadigingen worden hersteld en ontbrekende delen waar storend aangevuld. Van niet alle onderdelen is bekend of ze origineel

zijn. Daarom is ervoor gekozen om de bestaande interieuronderdelen (voorlopig) zoveel mogelijk te handhaven en keuzes te maken op basis van de kennis van de materialen uit die tijd. De polyester buitenschil wordt voorzien van een beschermende waslaag, die voldoende bescherming biedt, mits de *Futuro* niet meer wordt blootgesteld aan weer en wind. Daarom zal deze, na medio 2011 eerst in het museum te zijn gepresenteerd, worden opgesteld in de onderzeebootloods.

Nederlandse tekeningen uit de vijftiende en zestiende eeuw

Ten behoeve van het onderzoek naar Nederlandse tekeningen uit de vijftiende en de zestiende eeuw worden van 90 bladen conditierapporten gemaakt; 38 tekeningen zijn vervolgens gerestaureerd. In 2011 worden 15 werken behandeld. Tekeningen die bruine inkt bevatten, zijn alle onderworpen aan een ijzer(II)-test. Als ijzerionen aanwezig zijn in de inkt, kunnen deze tekeningen niet vochtig/waterig behandeld worden, omdat een waterige behandeling de inktvraat activeert. Een substantieel aantal tekeningen reageert positief op de ijzertest. Deze tekeningen zijn op mechanische wijze ontdaan van oude storende reparaties. Nieuwe, plaatselijke reparaties zijn met behulp van gelatine aangebracht, vanwege de ijzerbindende eigenschappen.

aantal restauraties:

- 38 tekeningen
- 8 schilderijen
- 7 objecten

totaal: 53

aantal conserveringen:

- 796 werken op papier
- 156 schilderijen
- 125 zilveren voorwerpen
- 3 objecten

totaal: 1.080

Documentatie, informatie en registratie

Registratie en documentatie

Het museum registreert en documenteert in 2010 mede als gevolg van de depotverplaatsingen en het Kunsthalthausproject veel gegevens in zijn twee digitale collectie-informatiesystemen: The Museum System (TMS) voor de museumcollectie en Adlib voor de bibliotheekcollectie.

TMS

In 2010 wordt verder gewerkt aan het optimaliseren van het interne gebruik van The Museum System. Er vindt een ontdebelling en opschoning van de module Personen en Instellingen plaats, waarbij de RKD-Artist database als leidraad fungeert. Een tweede, grootschalig opschoonproject betreft de thesaurus in TMS, die in 2010 een heldere structuur krijgt en een rol gaat spelen in het rubriceren van de collectie. Eind 2010 vindt een upgrade plaats van het collectie-informatiesysteem. Per december 2010 is TMS ook in alle externe depots operatief, wat een voorwaarde is om de standplaatsregistratie op orde te krijgen.

Websites: Collectie Online en ALMA

Het museum lanceert in 2010 de nieuwe collectiewebsite *Collectie Online*, die een eerste selectie van ruim 650 hoogtepunten in de museumverzameling bevat. De objectgegevens op de website

worden direct uit TMS gegenereerd. Dat geldt ook voor de website ALMA, het resultaat van een digitaliseringsproject waar in 2010 verschillende museummedewerkers hard aan werken. Deze website wordt mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Agentschap NL). Voor ALMA worden 2.000 foto's gemaakt en ruim 4.300 objectrecords gevalideerd. De website wordt gelanceerd op 11 februari 2011. Op die datum opent ook een presentatie van ALMA in de Kunst Studio. ALMA wordt in 2010 gepresenteerd op de TMS-conferentie in New York en op het CODART-congres in Museum Boijmans Van Beuningen.

Europeana

Samen met 24 andere Europese partners dient het museum in 2010 met succes een subsidieaanvraag in voor een digitaliseringsproject voor hedendaagse kunst ten behoeve van de website Europeana (www.europeana.eu). In het kader hiervan digitaliseert het museum 425 installaties, sculpturen en assemblages. Het project start op 1 januari 2011 en heeft een looptijd van 30 maanden.

Bibliotheek

Als gevolg van de verbouwing van de kantooruimte en een aanpassing van de studiezaal is de bibliotheek in de zomer een maand lang gesloten voor bezoekers. Desalniettemin stijgt het aantal bezoekers opnieuw: van 761 in 2009 naar 906 dit jaar. Het aantal informatievragen dat in 2010 door de medewerkers van de bibliotheek wordt behandeld bedraagt 6.048, waarvan 2.220 externe vragen. De bibliotheekcollectie wordt uitgebreid met een aantal bijzondere

publicaties en enkele ontbrekende Boijmans-affiches die worden overgedragen door de Bibliotheek Rotterdam. Geschenken worden verder ontvangen van onder anderen F. van Bommel, P. van der Coelen, R. Hammacher-van den Brande, S. Tatsakis en de bibliotheek van het Van Abbemuseum. Een grote collectie boeken over glas uit de nalatenschap van H.E. Henkes alsmede een omvangrijke collectie Armando-literatuur uit de nalatenschap van J. Westervhuis hebben de museumbibliotheek eveneens verrijkt. In totaal worden 1.778 nieuwe aanwinsten ingevoerd. Aan 180 publicaties worden in Adlib in totaal 437 museale objecten gekoppeld.

Onderzoek

Herkomstonderzoek

In het kader van het *Project Museale Verwervingen 1933-heden* verricht het museum onderzoek naar diverse collectieonderdelen. De pedigree van de werken die deel uitmaken van *De Collectie Verrijkt* wordt onderzocht. Daarnaast presenteert het museum het eigen archief en onderzoek met betrekking tot de Collectie Koenigs op de website.

Stadscollectie 25 jaar

In 2010 wordt verder gewerkt aan dit project door stadsconservator Saskia van Kampen in nauwe samenwerking met stagiaire Adelheid Smit, de registrars en het archief. Er is een opzet gemaakt voor de publicatie – waar ook de oud-stadsconservatoren een bijdrage aan zullen leveren – en daarnaast is veel archiefonderzoek verricht en zijn de werken op papier uitgezocht en gedocumenteerd.

Catalogusproject Nederlandse tekeningen vijftiende en zestiende eeuw

Dit met steun van de Mondriaan Stichting verrichte onderzoek naar Nederlandse tekeningen in eigen bezit verloopt voorspoedig. Het onderzoek wordt verricht door de extern aangetrokken specialisten dr. Yvonne Bleyerveld en drs. Judith Niessen, en door dr. Albert J. Elen, senior conservator tekeningen en prenten. De wetenschappelijke begeleidingscommissie van het project, bestaande uit prof. dr. Ilja Veldman, prof. dr. Jan Piet Filedt Kok, drs. Marijn Schapelhouman en dr. Yvette Bruijnen, komt in 2010 een aantal keren naar het museum om vragen op het gebied van toeschrijving of iconografie te bespreken. Daarnaast hebben de onderzoekers diverse andere experts geraadpleegd en andere museumcollecties bezocht.

Boijmans Studies

In deze reeks wetenschappelijke uitgaven over de eigen collectie of aspecten van de museumgeschiedenis verschijnt in 2010 het vijfde deel, dat is gewijd aan Max Beckmanns *Familieportret Lütjens*. De twee volgende delen – over meestervertaler Han van Meegeren (auteurs: Friso Lammertse, Nadja Garthoff, Arie Wallert en Michel van de Laar) en over de Engelse keramisten Lucie Rie en Hans Coper (auteurs: Dorris Kuyken en Margreet Eikelenboom) – worden dit jaar voorbereid. De redactie van de Boijmans Studies wordt gevormd door Peter van der Coelen, Albert J. Elen, Jonieke van Es, Jaap Guldemond en Sabine Terra.

Diversen

De wetenschappelijke staf van het museum levert bijdragen voor catalogi, publicaties en tijdschriften (zie hiervoor bijlage A).

Emiel en Diana Mertens vervolgen het onderzoek naar de bestekcollectie van het museum. Daarnaast onderzoekt Diana Mertens ook de verzameling speelgoed.

Voor de website ALMA schrijven diverse onderzoekers – Jeroen ter Brugge, Peter van der Coelen, Megan Lynn Donnelly, Alexandra Gaba-Van Dongen, Jeroen Giltaij, Christel van Hees, Harold Henkes (†), Cora Laan, Diana Mertens, Janny de Moor, Jacolien Zilver schoon – casestudy's, waarin zij hun onderzoeksresultaten openbaar maken.

Vorbereidingen voor het transport van de kunstwerken naar de Kunsthal, foto's Museum Boijmans Van Beuningen

Guido Jansen, voormalig hoofd sector Collecties van het museum, voltooit het manuscript voor een bestandscatalogus van achttiende-eeuwse Nederlandse schilderijen in de collectie van het museum.

Op 9 december 2010 promoveert Jonieke van Es, hoofd sector Collectie en onderzoek, aan de Universiteit van Leiden op het proefschrift *Samuel Jessurun de Mesquita: leerstellingheid versus werken in trance*.

In 2010 biedt het museum een jaar lang plek aan twee conservatoren in opleiding van de Master Museumconservator van de UvA en de VU. Deze opleidingsplaatsen sluiten nauw aan bij de rol die Museum Boijmans Van Beuningen zich in meer algemene zin heeft toegeëigend als opleidingsinstituut voor jong talent dat op deze manier zijn weg vindt in

de maatschappij. Stagiaire Adelheid Smit werkt onder meer aan het project *Stadscollectie 25 jaar*, het kunsthistorisch onderzoek ten behoeve van de restauratie van Dalí's drieluik, het pedegree-onderzoek naar de Broodthaersaanwinst en een tentoonstelling van de fotocollectie van het museum (2011). Stagiaire Nadja Garthoff werkt onder andere aan de website ALMA en is daarnaast betrokken bij de tentoonstellingen over Van Meegeren (2010) en de vroege schilderkunst vóór Van Eyck (2012).

Student kunstgeschiedenis Maarten van Deventer loopt in 2010 stage bij de sector Collectie en onderzoek. Hij werkt mee aan de voorbereidingen van *De Collectie Verrijkt* en verricht herkomstonderzoek naar de daarin te presenteren werken.

Boijmans TV
Afl. 6
Recycle

Aanwinsten

Jurgen Bey Minuten Servies, 2003

faience
diverse afmetingen

Kennis over vakmanschap is iets wat vandaag de dag niet vanzelfsprekend is. Als consument zijn wij vervreemd geraakt van de waarde en kwaliteit van het maken van producten. Heb je iets nodig, dan loop je de winkel in. Je ziet iets, koopt het en even later ben je de bezitter ervan. De aandacht en tijd die de maker ondertussen nodig heeft gehad om dit product te fabriceren, daar heb je geen notie van. Het minuten servies van Jurgen Bey is een interessant commentaar op deze ontwikkeling. Het servies is ontworpen in opdracht van aardewerkfabriek Koninklijke Tichelaar Makkum. Jurgen Bey werd gevraagd met de ouderwetse

tinglazuurtechniek nieuwe decoratiemethoden te bedenken. Voor hem is tijd het wezenlijke verschil tussen deze oude techniek en de nieuwe methoden. Daarom speelt hij in het ontwerp met tijd. Op ieder servies is de tekening te zien die de ambachtslieden van Koninklijke Tichelaar gebruiken als onderlegger voor de decoratie. Met een spons wordt deze tekening op de rauwe glazuur aangebracht, waarna alleen bepaalde delen met de hand worden ingeschilderd. Het aantal minuten dat het beschilderen gekost heeft, bepaalt het aantal ornamenten en de prijs van het servies.

De onderdelen van het servies zijn gemaakt uit bestaande mallen. Door de nieuwe combinaties is een servies ontstaan dat zowel traditionele als moderne aspecten van keramiekproductie in zich heeft en de kwaliteit van het vakmanschap zichtbaar maakt.

Annemartine van Kesteren
stadsconservator

foto Hans Wilschut

**Yayoi Kusama
Infinity Mirror Room –
Phalli's Field, 1965 (1998)**

textiel, mdf, spiegel
311 x 476 x 476,5 cm
aankoop kunstenaar met steun van
het Fonds Willem van Rede en de
Mondriaan Stichting

Yayoi Kusama's *Infinity Mirror Room – Phalli's Field* is een sleutelwerk in het meer dan vijftig jaar omspannende oeuvre van een van de belangrijkste kunstenaressen van de tweede helft van de twintigste eeuw. In dit werk maakt Kusama voor het eerst gebruik van spiegels. Dit materiaal blijft zij haar hele leven gebruiken. Net als haar zogenaamde 'dots' en 'infinity nets' vormen spiegels een essentieel aspect van Kusama's oeuvre. Het door het museum aangekochte werk is de tweede ruimtevullende installatie van de kunstenaar ooit; een installatie die de bezoeker helemaal opslokt en deelgenoot maakt van het werk. Binnen de historie van de moderne kunst zijn Kusama's ruimtevullende installaties ijkpunten gebleken. Een van de redenen voor het museum

om in 2008 een grote solotentoonstelling aan het werk van Kusama te wijden, is dan ook de constatering dat Kusama's werk niet alleen voor generatiegenoten normstellend is, maar ook grote invloed heeft op en relevant is voor een hele generatie hedendaagse kunstenaars. Bovendien is Kusama een essentiële figuur binnen de profilering en ontwikkeling van een van de weinige echt internationale stromingen binnen de Nederlandse avant-garde: de zogenaamde Nul-beweging. Via haar contacten met Nul-kunstenaar Henk Peeters stelt Yayoi Kusama al sinds 1962 in Nederland tentoon. Zij is de gehele jaren zestig blijvend aanwezig in alle belangrijke Nul-tentoonstellingen in Nederland en daarbuiten, en drukt daarmee een belangrijk stempel op deze beweging. Deze aankoop is mede mogelijk door een genereus gebaar van de kunstenaar zelf en dankzij externe financiering.

Jaap Guldmond
senior conservator moderne en
hedendaagse kunst

**Jan Kreunen
Koekblik, 1916**
gelithografeerd blik
7,5 x 10,3 x 17,5 cm
schenking Jacobien E. Huiskens

Dit ogenschijnlijk eenvoudige, ietwat versleten blikken trommetje representeert een belangrijke ontwikkeling in de Nederlandse vormgeving omstreeks 1915-1920. Voor het eerst vindt een fabrikant het belangrijk om zijn waren te verkopen in een mooie, artistiek verantwoorde verpakking. Arnold Verkade, directeur van de nog immer bekende koek-, beschoot- en chocoladefabrieken in Zaandam, vraagt aan de jonge ontwerper Jan Kreunen om een moderne decoratie voor hun koekblikken te maken. Dat hij hiervoor aan Kreunen denkt is niet verwonderlijk. Deze ontwerpt in die jaren namelijk ook verpakkingen voor de koekjes van Bahlsen, een vooruitstrevende fabrikant uit Hannover. Kreunen werkt samen met Josef Margold, die op zijn beurt een assistent is van Josef Hoffmann, een van de

meest vooraanstaande ontwerpers van de gerenommeerde Wiener Werkstätte. De gestileerde bloem- en bladmotieven waar Jan Kreunen het koekblikje voor Verkade mee versiert, zijn sterk verwant aan de kleurrijke decoratieve patronen van Hoffmann en Margold uit die jaren. Een echte uitgebreide samenwerking tussen Verkade en Kreunen komt door het veel te vroege overlijden van de ontwerper niet tot stand. Behalve dit koekblikje, waar de motieven machinaal op gelithografeerd zijn, maakt Kreunen een drietal ontwerpen voor papieren waar de blikken voor de iets goedkopere soorten koekjes mee beplakt kunnen worden. De uitwerking van deze bescheiden samenwerking is groot. Langzaam maar zeker wordt het in de hele levensmiddelenbranche steeds gebruikelijker om ook aan de vormgeving van zoiets schijnbaar eenvoudigs als de verpakking aandacht te besteden.

Mienke Simon Thomas
senior conservator toegepaste kunst en
vormgeving

foto Tom Haartsen

Wim. T. Schippers Peanut-Butter Platform, 1962–2010

pindakaas op vloer
geen vaste afmetingen

Het idee voor het *Peanut-Butter Platform* (beter bekend als de pindakaasvloer) ontstaat bij Wim T. Schippers tijdens een tentoonstelling in het toenmalige museum Fodor in Amsterdam in 1962. Tijdens deze tentoonstelling vult Schippers een vloer van een zaal met gebroken glasscheren, een andere zaalvloer bedekt hij met een laag zout. De pindakaasvloer wordt dan echter niet uitgevoerd. Hij wordt voor het eerst gerealiseerd in 1969. De pindakaas wordt dan uitgestreken over een houten plateau. Tegenwoordig wordt het werk rechtstreeks op de vloer aangebracht, de vorm of maat ervan is variabel. Het werk is kenmerkend voor het *A-dynamische* denken dat Wim T. Schippers met kunstenaars Bob Westorp en Ger van Elk in de vroege jaren zestig introduceert. De groep staat een verzakelijking van de kunst

foto Lotte Stekelenburg

voor, waarbij theoretische slapte en saaiheid absoluut niet vermeden dienen te worden. Omstanders en critici weten niet goed raad met Schippers' *A-dynamische* werken. Als een passant de kunstenaar aanspreekt met de retorische vraag: 'Dit is toch geen kunst?' reageert Schippers met de woorden: 'Dat heeft u mij ook niet horen beweren.' Het museum bezit diverse andere werken van Schippers waar deze vloer goed bij aansluit. Daarnaast past het *Peanut-Butter Platform* goed bij het in 1980 verworven *The Well-polished Floor Sculpture* van Ger van Elk, een totaal gedematerialiseerde vloersculptuur die louter bestaat uit een opgepoetst vlak.

Mels Evers

conservator in opleiding moderne en hedendaagse kunst

Alexandra Bircken Pamela Combat; Fast; Maria; Beinahe, 2010

4 installaties

1/ h. 40, b. 175, d 9 cm

2/ h. 215,5, b. 60,5, d.45 cm

3/ h. 292,5, b. 27,5, d. 39 cm

4/ h. 120, b. 43,5, d. 20,5 cm

aankoop Büro BQ, Berlijn

Mijn ogen kan ik er niet van afhouden, op de kunstbeurs van Keulen, in de New Museum in New York en onlangs bij een expositie van jonge kunstenaars in Leverkusen. Als je eenmaal een werk van Alexandra Bircken hebt gezien, herken je daarna al het volgende meteen. Ik vraag me dan telkens af hoe Alexandra Bircken kijkt en componeert. Heeft het te maken met het door haar gekozen materiaal en hoe ze daarmee tekent in de ruimte? Of hoe dat geheel bijna gewichtsloos weer op de aarde landt? Wat Alexandra Bircken maakt, oogt bijna onopvallend en altijd informeel. Met combinaties van natuurlijke materialen als takjes, hout, steen, wol, breiwerk enzovoorts, creëert ze composities die stevig zijn en tegelijkertijd dynamisch. Steeds opnieuw laat ze je kijken naar formaties die niet te duiden, niet te fixeren zijn. Ze legt formele verbanden tussen vreemde materialen. Maakt verbindingen met de natuur. Verwijst impliciet naar de schoonheid van het alledaagse. En waaruit het ook bestaat, wat er ook in bezworen wordt, zij is onmiskenbaar de auteur. Drie valide criteria voor een oeuvre: dynamisch, verbonden en herkenbaar in de zin van origineel. Zo zou het hele leven moeten zijn, en het museum om mee te beginnen. In haar overzichtstentoonstelling in de Kunstverein in Keulen in 2010 maakten we een keuze van vier beelden. Stevig en zwevend,

Courtesy Büro BQ, Berlijn

dus met de voeten op de grond of juist op weg naar boven. Kunst zit in alles. Het is maar wat je te zeggen hebt, en hoe je dat ordent.

Sjarel Ex
directeur

Méret Oppenheim Onder de planten (Sous les Résédas), 1955

olieverf op hardboard
48 x 69 cm

In het museum was twee jaar geleden *Vreemde dingen: Surrealisme en design* te zien, een tentoonstelling die de invloed toonde van het surrealisme op mode, architectuur en vormgeving. Van de aanvankelijk als schilder actieve Duits-Zwitserse kunstenaar Méret Oppenheim werden objecten en foto's geëxposeerd. Oppenheim woont van 1932 tot 1939 in Parijs en sluit zich aan bij de surreële beweging. Man Ray fotografeert haar, naakt en met inkt besmeurd, voor het tijdschrift *Minotaure*. Halverwege de jaren dertig maakt Méret Oppenheim een armband en een theekopje bekleed met het bont van Chinese antilope, toen en nog steeds iconen van het surrealisme. Op de Rotterdamse expositie was ook een

tafel met een onderstel van vogelpoten te zien, enkele schoenobjecten en een paar sierlijke, rooddooraderde handschoenen. Na haar vertrek uit Parijs raakt Méret Oppenheim in een artistieke crisis. Pas als ze halverwege de jaren vijftig wordt gevraagd decors en kostuums te ontwerpen voor een toneelstuk van Picasso komt haar inspiratie terug. Ze huurt opnieuw een atelier en schildert dit werk waarop een aantal fantasiediertjes dat zich vermaakt onder een reseda te zien is. Het is een hoogst merkwaardig tafereel dat met gretigheid en plezier is geschilderd. Het schilderij blijft haar leven lang in eigen bezit. Het museum verwerft het begin 2010 van de erven als een welkome aanvulling op de surreële verzameling. En als tastbaar bewijs dat de surreële mentaliteit met het uiteenvallen van de groep rond André Breton niet teloorloopt.

Sjarel Ex
directeur

foto's Tom Haartsen

Sebald Beham, Erhard Schön, Niklas Stoer en Peter Flötner Landsknechten en Turken, circa 1530

twee reeksen houtsneden, ingekleurd met waterverf, elk ca. 30 x 20 cm aankoop uit een particuliere verzameling, met steun van de Mondriaan Stichting, de Vereniging Rembrandt, het VSBfonds en de Stichting Lucas van Leyden

Dankzij de bijdragen van enkele fondsen kan het museum twee bijzondere reeksen ingekleurde houtsneden aankopen uit een particuliere collectie. De prenten zijn rond 1530 gemaakt door een viertal Neurenbergse kunstenaars uit de omgeving van Albrecht Dürer. De ene reeks bestaat uit twintig bladen met 'landsknechten', Zwitserse en Duitse huursoldaten met een sleutelrol in de oorlogsvoering van die tijd. Ze vallen op door hun extravagante kleding: nauwsluitende broeken met geprononceerde kruisstukken, hemden met doorsneden mouwen en breedgerande hoeden met enorme pluimen. De andere reeks, met voorstellingen van Turkse soldaten en hun leiders,

is van grote cultuurhistorische waarde. Het Ottomaanse Rijk, met als hoofdstad Constantinopel (het huidige Istanboel), is dan in opkomst. Het Turkse leger rukt op naar het hart van Europa, waarbij in 1529 Wenen wordt belegerd. De reeks laat de angst, maar ook de fascinatie voor de machtige vijand zien, met exotisch geklede soldaten, te paard of op een dromedaris. Houtsneden met landsknechten en Turken moeten destijds wijd verbreid zijn geweest. Tegenwoordig zijn ze uiterst zeldzaam, zeker wanneer het gaat om spectaculair ingekleurde en goedbewaarde drukken als deze. De twee series gelden meer dan een halve eeuw als vermist, nadat ze verkocht zijn uit de verzameling van de vorsten van Liechtenstein. De aankoop is voor het museum financieel gezien de grootste ooit op het gebied van de prentkunst.

Peter van der Coelen
conservator prenten en tekeningen

foto Bob Goedewagen

**Jeanne van Heeswijk
Amnesie van een landschap, 2009**

(in samenwerking met Brechtje Schoofs, Paul Sixta, Aram Voermans, Marten Winters en Marcel van der Meijs)

installatie en docufilm

Amnesie van een landschap is gerealiseerd in opdracht van de Provincie Zuid-Holland en Kunstgebouw in het kader van 'Echt Zien, kunst rondom de N470', 2009

gedeeltelijke aankoop, gedeeltelijke schenking door Berry Koedam

De N470 – een nieuwe provinciale weg die de omliggende steden Rotterdam, Delft en Zoetermeer met elkaar verbindt – vormt het uitgangspunt van de installatie en docufilm *Amnesie van een landschap* van de Rotterdamse kunstenaar Jeanne van Heeswijk. Op een matzwarte tafel voorzien van een subtiel patroon van landkaarten staan 120 lcd-schermpjes opgesteld die refereren aan autospiegels. De beeldschermjes tonen 120 verschillende *roadmovies* die in twee jaar tijd met automobilisten op de N470 zijn opgenomen. De geportretteerden, variërend van buurtbewoners tot de vuilnisman en passanten, ver-

tellen wat de aanleg van de provinciale weg en de daarmee gepaard gaande verandering van het landschap voor hen betekent. Waar de autochtone bewoner treurt om het verdwijnende landschap, blijkt de Vinex-bewoner dolgelukkig. Volgens Van Heeswijk gaat *Amnesie van een landschap* over: '(...) hoe wij in Nederland ingrijpen in de ruimtelijke inrichting en dan vooral over hoe mensen dat beleven. De film spreekt geen oordeel uit, maar maakt de effecten zichtbaar en voelbaar. Het is geschiedschrijving van het hier en nu.' (Zie Hans Oerleman, *Portret van een landschap in verarring*; www.kunstgebouw.nl.)

De installatie *Amnesie van een landschap* visualiseert op kernachtige wijze hoe de grenzen van een stad als Rotterdam worden opgerekt en wat voor gevolgen dat heeft voor de bewoners en het landschap van aangrenzende gebieden. Vanwege deze thematiek en de doeltreffende manier waarop zij is vormgegeven, sluit Van Heeswijks kunstwerk naadloos bij de Stadscollectie aan.

Saskia van Kampen
conservator stadscollectie

**Anonieme Franse kunstenaar
Aankomst op een heksen-
sabbat, ca. 1750**

rood krijt, lichtrood gewassen op papier
270 x 440 mm

'Weet u dan wie de kunstenaar is?' wordt mij achter in de veilingzaal gevraagd na de succesvolle bieding op deze als anoniem Frans gecatalogiseerde tekening, die nogal wat belangstelling trekt. 'Geen idee, maar ik heb het gevoel dat de onderbieder het me straks gaat vertellen', antwoord ik, als ik zie wie het volgende kavel met de pendanttekening koopt, een even groot blad met een soortgelijke hekseryvoorstelling van dezelfde kunstenaarshand. Later die dag word ik inderdaad benaderd door een Parijse kunsthandelaar, vergezeld van de verzamelaar voor wie hij heeft geboden. Zij zijn erg teleurgesteld dat de eerste tekening aan hun neus is voorbijgegaan en nieuwsgierig waarom Museum Boijmans Van Beuningen hem heeft aangekocht. Dat is omdat deze

'kapitale' tekening in technische en artistieke zin meesterlijk is uitgevoerd, met een intrigerende thematiek, goed passend in onze rijke collectie Franse achttiende-eeuwse tekenkunst. Dat de kunstenaar onbekend is, doet daar niets aan af. Integendeel: het is een uitdaging om daar alsnog achter te komen en het is een feit dat, wanneer de tekening wel toegeschreven was geweest, er veel hoger zou zijn geboden. Ik word voorgesteld aan Eunice Williams, een bekende Amerikaanse deskundige op het gebied van de Franse tekenkunst, die beide tekeningen beschouwt als werk van Antoine-François de Saint-Aubert. Deze toeschrijving kan mij echter niet overtuigen op basis van het beperkte vergelijkingsmateriaal. Voortgezet onderzoek levert hopelijk meer inzicht op. De identiteit van de tekenaar van deze macabere nachtelijke voorstelling blijft dus voorlopig onzeker.

Albert Elen
senior conservator tekeningen en prenten

foto Bob Goedewagen

Max Beckmann Lantaarnschilder (Der Anstreicher), 1945

potlood en inkt op papier
315 x 190 mm

bruikleen Stichting Museum Boijmans
Van Beuningen, aankoop met steun van
Stichting Bevordering van Volkskracht

In 1933 wijkt de Duitse schilder Max Beckmann vanwege het naziregime uit naar Amsterdam, waar hij tien jaar woont en werkt. Deze grappige, bijna stripachtige tekening uit 1945 is daar ontstaan. In losse potlood- en zwarte inktlijnen tekent Beckmann een zelfverzonnen scène waarin diverse elementen verwijzen naar de Nederlandse hoofdstad: de grachtenpanden, het gebogen bruggetje, een op het water dobberende boot. Het profiel van de kwastende man, met ver uitstekende kin, lijkt wel wat op dat van Beckmann zelf. Hij schildert een lantaarnpaal en dat is niet zonder betekenis. Licht was voor Beckmann belangrijk, zowel als compositorisch element als in metaforisch opzicht. De tekening is 1945 gedateerd, maar de precieze dag van ontstaan is niet genoteerd. We weten dus niet of hij kort voor het einde van de Tweede Wereldoorlog is gemaakt, of na afloop ervan. Uit een tweede opschrift op het blad wordt duidelijk dat Beckmann deze tekening op 26 november 1946 cadeau doet aan de kunsthandelaar Helmuth Lütjens, die hem in de oorlogsjaren heeft geholpen en met wie hij goed bevriend is geraakt. Lütjens viert die dag zijn 53ste verjaardag. Het museum verwerft de tekening samen met nog twee andere bladen van Beckmann, die vroeger ook van Lütjens waren.

Jonieke van Es

hoofd sector Collectie en onderzoek

foto Tom Haartsen

Marcel Broodthaers Une vipère, un vampire, une vitre, 1974

acrylverf op doek, acrylverf
en sticker op koffer
83 x 50,8 cm (schilderij)
en 18 x 55 x 36,5 cm (koffer)
aankoop met steun van
de Vereniging Rembrandt

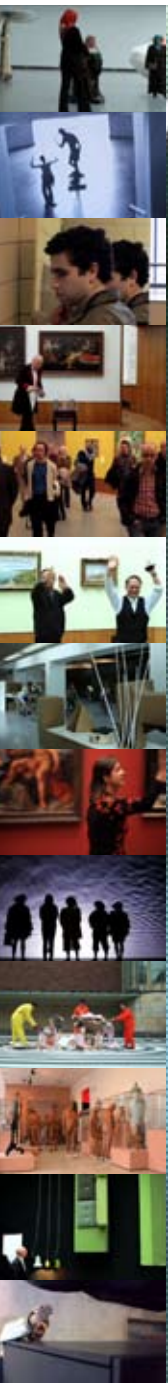
Dit werk van de Belgische conceptuele kunstenaar Marcel Broodthaers bestaat uit een koffer en een schilderij, met de tekst 'Une vipère, un vampire, une vitre', oftewel 'een adder, een vampier, een raam'. Broodthaers is bekend geworden als beeldend kunstenaar, maar hij was van oorsprong dichter. Taal speelt een cruciale rol in zijn kunst; zijn werken bevatten niet alleen woorden, letters en cijfers, maar bestaan ook uit combinaties van taal, afbeelding en object. Dit is tevens het geval bij deze nieuwe aanwinst. De woorden 'vipère', 'vampire' en 'vitre' zijn voorbeelden van woorden met de letter V, die bovenaan het

schilderij prijkt. In het werk is zelfs nog een vierde Franse V te ontdekken: een 'koffer' is in het Frans een 'valise'. Het geheel lijkt op een schools abc-lesje, maar de betekenis van de woorden is minder onschuldig: een adder is in het Frans ook een lasteraar en een vampier is tevens een uitzuiger. Broodthaers verwerkt steeds cryptische verwijzingen en woordgrappen in zijn kunstwerken en geeft zijn bedoeling nooit zomaar bloot.

Het museum bezit verschillende prenten van Broodthaers en een belangrijke verzameling van zijn films. Een groot driedimensionaal werk vormt een goede aanvulling op de collectie. Bovendien heeft Broodthaers veel werk in oplage vervaardigd, terwijl dit een uniek werk is. Dat maakt deze aanwinst des te waardevoller voor het museum.

Adelheid Smit

conservator in opleiding moderne en hedendaagse kunst

Boijmans TV
Aflevering 7
Natte voeten

Sector Presentaties

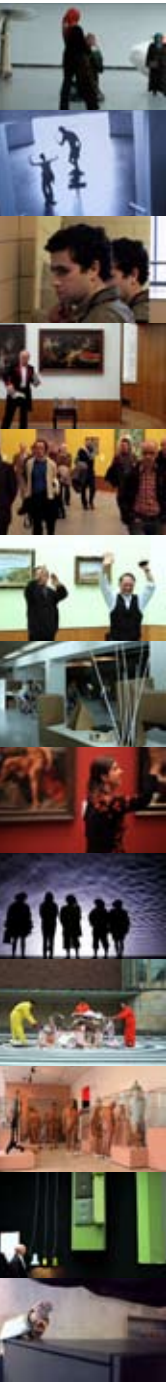
De sector Presentaties ontwikkelt en organiseert het tentoonstellingsprogramma. Dat is een afspiegeling van de veelzijdigheid van de collectie en bestaat uit tentoonstellingen variërend van oude kunst tot hedendaagse kunst en van kunstnijverheid tot design, met als doel het bereiken van een gevarieerd breed publiek. Het meerjarenbeleidsplan vormt hierbij het uitgangspunt. Belangrijk daarbij is de (inter)nationale erkenning en waardering van de presentaties, met als doel samenwerking op het gebied van ideeënuitswisseling, gezamenlijke producties en overname. De sector bestaat uit vier projectleiders, een technische dienst met zeven medewerkers, een assistent en een hoofd. Tijdens op- en afbouw van tentoonstellingen wordt de technische dienst versterkt met freelance werkende *art handlers* en tentoonstellingsbouwers, in drukke periodes soms wel 25 mensen tegelijk.

In 2010 zijn in het museum bijna veertig grote en kleine presentaties te zien. Rondom de presentaties vinden activiteitenprogramma's plaats. De presentaties gaan altijd van start tijdens zogenaamde geclusterde openingen. De nieuwjaarsreceptie in januari en de seizoensopening in september zijn twee ijkpunten met een uitgebreid feestelijk en inhoudelijk programma. Ook voor de andere clusteropening – zo'n vier per jaar – is keer op keer veel aandacht. Voor bezoekers is er altijd iets nieuws te zien en te beleven. Dit maakt het museum tot een dynamische en energieke plek.

Ook buiten de muren van het museum vinden presentaties plaats. Allereerst de eerste editie in de onderzeebootloods in de haven van Rotterdam. En er zijn eigen producties die doorreizen naar andere musea. *Vooral geen principes!* Charley Toorop reist naar het Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, *Meesterwerk of kopie?* *Anthonie van Dijck* naar het Nationalmuseum in Stockholm en daarna naar M – Museum Leuven. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen om de tentoonstelling *The Art of Fashion* (2009) door te laten reizen naar Kunstmuseum Wolfsburg, *De grote ogen van Kees van Dongen* (2010) naar Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris en *Johan Thorn Prikker - De Jugendstil voorbij* (2010) naar museum kunst palast in Düsseldorf.

Het gebouw

Een basiskeuze, die in 2006 al is gemaakt, betreft de verdeling van het museum in een collectiegebouw en een tentoonstellingsgebouw. Het collectiegebouw is in 1935 gebouwd door stadsarchitect A.J. van der Steur. In dit gedeelte van het museum is een overzicht te zien van de eigen verzameling. Iedere drie jaar wordt dit overzicht opnieuw ingericht. Begin 2009 is de tweede inrichting geopend, getiteld *De Collectie Twee*, met hoogtepunten uit de collectie. In 2010 wordt deze collectiepresentatie onderhouden en geactualiseerd door met regelmaat de tekeningen en prenten te wisselen die deel uitmaken van de presentatie. Het tentoonstellingsgebouw is het gedeelte van het gebouw dat in 1972 door Alexander Bodon en in 2003 door Robbrecht en Daem is bijgebouwd. Dit gedeelte is anders van karakter en sfeer. Hier heerst de dynamiek van wisselende tentoonstellingen.

Het in 2008 geopende entreegebied is het middelpunt van het tentoonstellingsgebouw en is een goed functionerende en bezienswaardige ontmoetingsplek. In dit gratis toegankelijke gedeelte van het museum bevinden zich naast de bijzonder vormgegeven garderobe en de informatiebalie ook de espressobar, de museumwinkel, de Kunst Studio, twee tentoonstellingszalen, het prentenkabinet en de bibliotheek.

De Collectie Twee

De Collectie Twee beleeft inmiddels het tweede jaar. De opstelling toont meesterwerken uit de late middeleeuwen tot en met de twintigste eeuw in alle disciplines, waaronder *De Marskramer* van Jheronimus Bosch, *De Toren van Babel* van Pieter Bruegel de Oude, *Titus aan de lezenaar* van Rembrandt Harmensz. van Rijn, *De hut van de visser* van Claude Monet en *Impressions d'Afrique* van Salvador Dalí. Bijzonder aan deze opstelling is dat schilderijen en beelden worden gecombineerd met tekeningen en prenten uit het prentenkabinet van het museum. Bladen van onder andere Dürer, Rubens en Rembrandt worden direct naast schilderijen van dezelfde meesters gepresenteerd in speciaal hiervoor ontworpen vitrines, die qua vormgeving aansluiten op de architectuur van het collectiegebouw. In aparte kabinetten worden onder meer aquarellen getoond van Cézanne, Jan Toorop en Breitner. De tekeningen en prenten wisselen om de drie maanden; gedurende het jaar worden er op deze manier in totaal zo'n 350 bladen ontsloten. Op de benedenverdieping is een chronologisch overzicht te zien uit de collectie toegepaste kunst en design, lopend van anonieme laatmiddeleeuwse sierkeramiek tot de hypermoderne gebruiksvoorwerpen

van onder anderen Jurgen Bey en Tejo Remy van Droog Design.

Wisselende tentoonstellingen

Het programma in het tentoonstellingsgebouw staat in het teken van de moderne en hedendaagse kunst. Met in het voorjaar *Divided Divided* van Carsten Höller, een tentoonstelling waar alle werken een eenvoudige wiskundige formule als uitgangspunt hebben. Onderdeel hierbij is ook de *Revolving Hotel Room*: voor het eerst kan men overnachten in het museum. De hotelkamer is binnen enkele dagen volgeboekt. Andere tentoonstellingen op dat moment zijn *Frozen Garden* met het Venetiaanse kleurloze glas van Riitsue Mishima, de interventie *Requiem of Heroism* van Anne Wenzel, *Terrible* van Lily van der Stokker en de presentatie *Portscapes*, waar tien kunstprojecten worden getoond die voortkomen uit een in 2009 gemaakte artistieke ontdekkingsreis in de Rotterdamse haven. In de zomer presenteert het museum het vijf jaar eerder verworven collectiestuk *Notion Motion* van Olafur Eliasson alsmede *Nationalgalerie* van Thomas Demand, de absurdische installatie *Het atelier in de hemel* van Lutz & Guggisberg en de foto-installatie *Perforated Perspective* van Hans Wilschut. Verder zijn er drie verfijnde kleine tentoonstellingen, die ieder op eigen wijze dieper ingaan op de collectie: *De valse Vermeers* van Van Meegeren, het restauratieproject van *Landschap met touwtjespringend meisje* van de surrealist Salvador Dalí en *Max Beckmanns Familieportret - Een meesterwerk uitgelicht*. Vanaf 2010 heeft het museum er voor vijf zomers een tweede tentoonstellingsplek bij: de 5000 m² grote onderzeebootloods op het RDM-terrein in de

haven van Rotterdam, in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam. Atelier Van Lieshout is uitgenodigd het spits af te bijten en maakt de spectaculaire tentoonstelling *Infernopolis*. Bezoekers kunnen deze locatie bereiken met ieder gewenst vervoermiddel, maar de veerdienst verdient de voorkeur.

Dan tot slot in het najaar: *De grote ogen van Kees van Dongen*, een absolute publiekstrekker, met zo'n 65 topstukken die worden overgevoerd uit collecties met wereldfaam. Veel van deze schilderijen waren nog niet eerder te zien voor publiek. Twee maanden later openen nog twee oeuverpresentaties: *Johan Thorn Prikker - De Jugendstil voorbij* en *Hella Jongerius - Misfit* en de tentoonstelling *Mode als vertrekpunt*, met werken uit de collectie H+F Fashion on the Edge. De bezoekersstroom is ongekend, alle registers worden opengetrokken, de informatiebalie en de kassa zijn dubbel bemand, net als de museumwinkel, de espressobar en het museumrestaurant.

Een volledig overzicht van presentaties in 2010

Portscapes

30 januari - 25 april 2010

Carsten Höller - Divided Divided

6 februari - 25 april 2010

Kunst Studio: De wereld van Carsten Höller

6 februari - 25 april 2010

Riitsue Mishima - Bevroren Tuin / Vruchten van Vuur

6 februari - 30 mei 2010

Binnenste Buiten. Museum Boijmans Van Beuningen op bezoek in de Kunsthall

6 februari - 23 mei 2010

Collectiepresentatie: Hedendaagse tekenkunst

20 februari - 9 mei 2010

Lily van der Stokker - Terrible

6 maart - 13 juni 2010

Prentenkabinet: Moderne Kunst 20ste Eeuw - Shapiro, Motherwell, Willem de Kooning, Gottlieb

13 maart - 6 juni 2010

Kleikunst, steengoed! Keramiek uit Museum Boijmans Van Beuningen in de Kunsthall

24 april - 15 augustus 2010

De valse Vermeers van Van Meegeren

12 mei - 22 augustus 2010

Kunst Studio: Collectie Online

22 mei - 15 augustus 2010

Atelier Van Lieshout - Infernopolis

29 mei - 25 september 2010

Olafur Eliasson - Notion Motion

22 mei - 17 oktober 2010

Thomas Demand - Nationalgalerie

29 mei - 22 augustus 2010

Prentenkabinet: Franse prentkunst

12 juni - 15 augustus 2010 / 27 november 2010 - 6 maart 2011

Restauratie Dalí

12 juni - 8 september 2010

Max Beckmanns Familieportret - Een meesterwerk uitgelicht

19 juni - 26 september 2010

Gebrande aarde

19 juni - 26 december 2010

Prentenkabinet: Collectie Van Beuningen-Peterich

21 augustus - 24 november 2010

Yayoi Kusama's mirror room

4 september - 5 december 2010

De grote ogen van Kees van Dongen

18 september 2010 - 23 januari 2011

Kunst Studio: Kees was hier

18 september 2010 - 23 januari 2011

Ronald Cornelissen - The Horseman's Kitchenette (When Demons Cook)

18 september 2010 - 23 januari 2011

Mode als vertrekpunt - Collectie Fashion on the Edge

16 oktober 2010 - 30 januari 2011

Johan Thorn Prikker - De Jugendstil voorbij

13 november 2010 - 13 februari 2011

Hella Jongerius - Misfit

13 november 2010 - 13 februari 2011

Spaanse gasten: een voorschot op De Collectie Verrijkt

27 november 2010 - 6 maart 2011

Illegale ingreep in garderobekuisje 230 door het Ministerie van Fantasie van de Vrijstaat Jaderland

2010

Interventies #13 t/m #16

Interventie #13 - Anne Wenzel - Requiem of Heroism

6 februari - 30 mei 2010

Interventie #14 - Hans Wilschut - Perforated Perspective

24 april 2010 - 2011

Interventie #15 - Lutz & Guggisberg - Het atelier in de hemel

3 juli 2010 - 23 januari 2011

Interventie #16 - Lonnie van Brummelen en Siebren de Haan - The Embed and the Shadow of the Horse

18 december 2010 - 13 februari 2011

Wisselingen

Pipilotti Rist - Laat je haar neer: wissel 2 (2x per jaar)

25 oktober 2010 - mei 2011

De Collectie Twee - wissel VI, VII en VIII van prenten en tekeningen

23 maart - 6 juni 2010 / 15 juni - 19 september 2010 / 27 september 2010 - 16 januari 2011

Overig

IFFR's Splitscreen Art Cinema

27 januari - 7 februari 2010

Festival De Wereld van Witte de With: MSquare4: Een virtueel museum

10 september - 12 september 2010

Festival De Wereld van Witte de With: Upload Cinema: Art Without Walls

10 september - 12 september 2010

Tentoonstellingen in het buitenland

De tentoonstelling *Vooraf geen principes! Charley Toorop*, gemaakt door gastconservator Marja Bosma, die in 2008 te zien was in het museum, is overgenomen door Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris (19 februari - 9 mei 2010). In Parijs wordt de tentoonstelling aangevuld met een aantal werken uit eigen collectie van tijdgenoten en vrienden van Charley Toorop.

De multimediale presentatie *Meesterwerk of kopie? Twee versies van Anthonie van Dijcks Heilige Hieronymus met een engel* die in 2009 in het museum is getoond, is overgenomen door het Nationalmuseum Stockholm (28 februari - 23 mei 2010) en M – Museum Leuven (10 juni - 22 augustus 2010).

Zie voor verdere informatie bijlage C.

Carsten Höller, foto Kees Spruijt

Mode als vertrekpunt - Collectie Fashion on the edge, foto Lotte Stekelenburg

Perforated Perspective, foto Hans Wilschut

Collectiepresentatie hedendaagse tekenkunst, foto Maarten Laupman

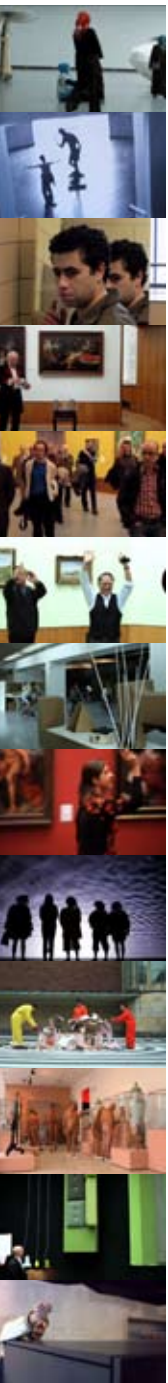
Tentoonstelling Carsten Höller - *Divided Divided*, foto Maarten Laupman

Tentoonstelling Ritsue Mishima - *Bevroren Tuin/Vruchten van Vuur*, foto Maarten Laupman

Tentoonstelling *Portscapes*, ontwerp bureau Overtreders W, foto Jorn van Eck

Tentoonstelling *Inferno*polis in de Onderzeebootloods, foto Hans Wilschut

Tentoonstelling *Lily van der Stokker - Terrible*, foto Maarten Laupman

Tentoonstelling *Thomas Demand - Nationalgalerie*, foto Hans Wilschut

Tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen*, foto CornbreadWorks

Boijmans TV
Afllevering 8
Vergankelijkheid

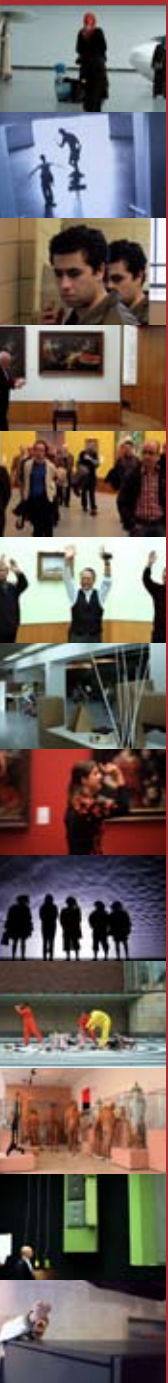

foto's Fred Ernst

Annemiek Mast, assistente sector presentaties

Het museum organiseert in 2010 bijna veertig projecten, waarbij ik de wisselingen in *De Collectie Twee* niet meereken. Voor twintig presentaties produceren we uitnodigingskaarten. We organiseren geclusterde openingen en daarvoor maken we dus meerdere kaarten per mailing. Drie weken van tevoren ontvangen de personen uit ons uitnodigingsbestand de kaarten. Dat betekent dat we twee maanden van tevoren beginnen met de conservatoren te benaderen voor een stukje tekst. Zij doen ook voorstellen voor het beeld, in overleg met een communicatie-medewerker, dat we kunnen gebruiken als beeldmerk. Ontwerpbureau Thonik heeft het liefst drie beelden, zodat er een keuze kan worden gemaakt. In het geval van hedendaagse kunstenaars worden die ook betrokken bij het beoordelen van het ontwerp.

In 2010 gaan er vijf mailings uit. De uitnodigingen voor de nieuwjaarsopening en de seizoensopening gaan naar ons hele adressenbestand: dat zijn 10.180 adressen. De overige drie worden specifiek verstuurd naar het uitnodigingsbestand met ruim 6.100 adressen. In deze digitale tijd merk je nog altijd dat mensen het prettig vinden een echte uitnodigingskaart te ontvangen. De handling en de mailing van de kaarten hebben we uitbesteed. Ik coördineer telkens het hele traject. Er komt meer bij kijken dan je denkt: inhoud, tekst, beeld, vormgeving, vertaling, planning, organisatie, het vermelden van sponsors, logo's. Zelf vind ik de kaart voor de tentoonstelling van Hella Jongerius erg mooi. En ook de kaart voor *Notion Motion* van Olafur Eliasson is naar mijn idee zeer geslaagd. Je ziet daarin dat de combinatie van eigenzinnige typografie en een sterk beeld goed werkt.

Catrien Schreuder, senior medewerker educatie en publieksbegeleiding

In januari 2008 ben ik begonnen in Museum Boijmans Van Beuningen. Al vanaf mijn studie kunstgeschiedenis heb ik belangstelling voor het begeleiden van publiek. Ik werkte toen al als rondleidster. Hier ben ik verantwoordelijk voor alle publieksinformatie: bewegwijzering, zaalteksten, bijschriften, online informatie, multimediatours, video's, boekjes en andere producten. Ik vind dat de informatie niet moet afleiden van wat je wilt bekijken. Nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied beoordeel ik daarop. Wel moet je af en toe experimenteren. Zo legde ik een groep studenten nieuwe media van de Hogeschool Rotterdam de vraag voor om nieuwe manieren van informatieoverdracht te verzinnen. Daar komen leuke dingen uit, maar het gaat altijd om een goede inhoud en de toegevoegde informatie.

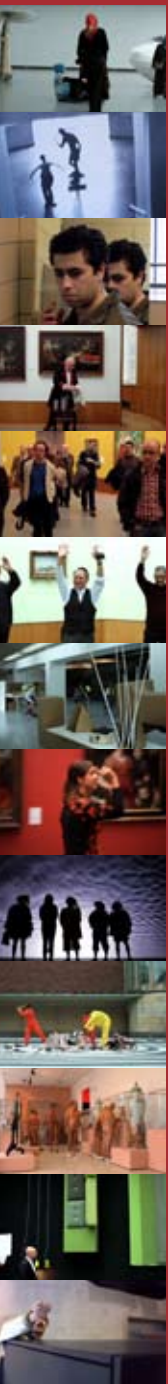
Ik ga altijd in gesprek met de kunstenaar of de conservator. Dat leidt wel eens tot discussies. Soms wil een kunstenaar per se geen tekst. Of een conservator hanteert een te ingewikkeld taalgebruik. Als ik er iets van zeg, hoor ik soms: je onderschat ons museumpubliek. Maar mijn ervaring is dat deskundigen vaak in een academisch circuit zitten en dat ze op een manier communiceren die daarbuiten nauwelijks wordt begrepen. Het is wel dankbaar werk als je erin slaagt teksten te maken die niet hermetisch zijn. De tentoonstelling van Carsten Höller was in dat opzicht wel uitdagend. Höller is typisch een kunstenaar wiens werk je meer gaat waarderen als je zijn oeuvre en denkwijze een beetje kent. Met een goede introductietekst, een gratis publieksboekje, een interview met de kunstenaar op ArtTube en een tentoonstelling in de Kunst Studio hebben we veel mensen over de streep getrokken.

Erica van Buchem, projectleider tentoonstellingen

In 2010 organiseren we samen met het Havenbedrijf de tentoonstelling van Atelier van Lieshout in de onderzeebootloods op de Heijplaat. Hans Smits, de directeur van het Havenbedrijf Rotterdam, zette een kunstcommissie op. Sjarel Ex en Nicolette Gast zijn daar lid van. Daar is het idee voor de onderzeebootloods geboren. Vijf jaar tentoonstellingen tijdens de zomermaanden, verbonden aan het museum. Het is een gewaagde samenwerking waar het museum veel in heeft geïnvesteerd. Sjarel en Nicolette hebben Joep van Lieshout voorgesteld als eerste exposant. En de rest is geschiedenis. We hebben echt in recordtijd die loods geschikt gemaakt voor de presentatie van Atelier van Lieshout. Er was geen elektriciteit, geen riolering, niks. Het museum doet heel veel extra inspanningen om het voor elkaar te krijgen. Dat is

onze slagkracht. We hebben iedereen gemobiliseerd en het is gelukt. Ook omdat Atelier van Lieshout zo ervaren en zelfredzaam is. Erg belangrijk is dat we tussen de Willemskade en het terrein van de voormalige Rotterdamsche Droogdok Maatschappij de Aqualiner laten varen. We hebben een conservatieve schatting gemaakt van de publieksopkomst: minimaal 10.000. Het worden er ruim 20.000. Het inhoudelijke proces heeft conservator Saskia van Kampen samen met Joep van Lieshout in goede banen geleid. Horeca, beveiliging, kaartverkoop, alles loopt zoals het in het museum geregeld is, alsof het er altijd al geweest is. En met succes: alle goede kritieken, die plek, de boot, de sfeer, het smaakt naar meer.

Erwin Leemans, hoofd bewaking, beveiliging en veiligheid

In het museum heb je elke dag een ander publiek. Dat is leuk voor de mensen op de werkvloer. In een museum is een beveiliging vooral gastheer of gastvrouw. Jij bent de eerste die de bezoeker ziet en ook de laatste. Je hebt er een bepaalde mentaliteit voor nodig die afwijkend is van het gemiddelde beveiligingswerk. De visie van het museum is dat de kunst vrij benaderbaar is. Dat vergt nogal wat van een beveiliging. We werken daarom ook altijd met een vaste inhuurgroep als we door omstandigheden een tekort aan beveiliging hebben. Ook die mensen moeten weten wat er van ze verwacht wordt. We maken voortdurend de afweging tussen beveiliging en esthetiek. We hebben natuurlijk ook bemoeienis met de tentoonstellingsinrichting. We moeten toch de risico's in kaart brengen. Een onderdeel van de tentoonstelling

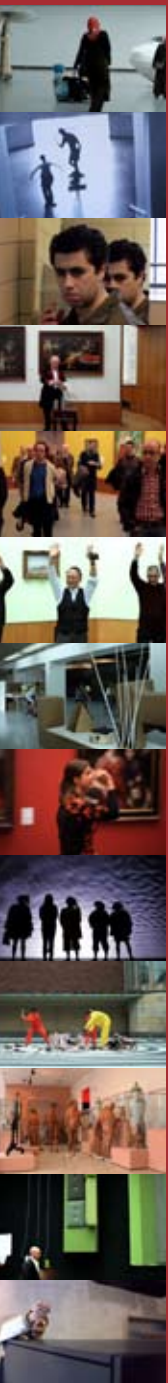
van Carsten Höller is een hotelkamer. Elke dag ontvangen we twee hotelgasten die 's nachts het museum voor zich alleen hebben. Om deze mensen te begeleiden, geven we vijf beveiligers een aparte training: een verkorte opleiding tot butler. Die wordt verzorgd door ons hoofd horeca Chris Igesz. Hoe bedien je mensen, hoe dek je een tafel, hoe dien je een maaltijd op? De interactie met de mensen moet goed en vertrouwd voelen. Je houdt de etiquette in ere. Misschien dat in de toekomst die hotelfunctie weer terugkomt. Er zijn plannen om in de museumtoren een hotelkamer in te richten.

Friso Lammertse, conservator oude schilderkunst en beeldhouwkunst

De valse Vermeers van Han van Meegeren zijn legendarisch. Het Mauritshuis overweegt in 2010 een tentoonstelling te maken over drie vroege Vermeers en daar *De Emmaüsgangers*, de beroemdste van die vervalsingen, bij te betrekken. Als ze ervan afzien, besluiten wij een expositie rond de vervalser te maken. De keuze voor het onderwerp komt dus eigenlijk bij toeval tot stand. Twee medewerkers van het Rijksmuseum, Michel van de Laar en Arie Wallert, doen juist onderzoek naar de vijf Vermeervervalsingen in hun collectie. We betrekken ze bij de samenstelling van de tentoonstelling. Ook Nadja Garthoff, conservator in opleiding, werkt mee. De vervalsingen door Van Meegeren spreken tot de verbeelding. Iedereen is er in die vooroorlogse jaren met open

ogen in getrapt. Het oog is feilbaar. Iedere deskundige ziet in die tijd in *De Emmaüsgangers* voor het eerst de diepmenselijke kant van Vermeer die in zijn bekende werk zou ontbreken. Zo ontstaat een nieuw beeld van de vroege Vermeer. De deskundigen bouwen samen een constructie die ze in stand willen houden. Van Meegeren krijgt het in de oorlog voor elkaar een valse Vermeer aan Göring te verkopen. Dat gaat om miljoenen en om een uitruil met 150 schilderijen uit de collectie van Göring. Dat komt na de oorlog uit. Van Meegeren wordt enerzijds een volksheld die de elitaire kunstkenner te grazen neemt en is anderzijds een geldbeluste oplichter die zich als kunstenaar tekort gedaan voelt. Een charismatische man, die nog steeds tot de verbeelding spreekt. Verschillende regisseurs, waaronder Johan Nijenhuis, hebben het plan een speelfilm over hem te maken.

Maartje Heikamp, relatie-beheer en ontvangsten

In september begin ik in mijn functie, direct met de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen*, waar veel sponsors en andere relaties bij betrokken zijn. Ik ben als het ware gelijk in het diepe gedoken met alle ontvangsten die we organiseren. Zo'n 56, uiteenlopend van 'exclusieve' avondontvangsten met rondleidingen en diners voor sponsors, tot kleine gezelschappen die net even wat meer willen dan alleen een zaal huren.

We verzorgen ook arrangementen voor bezoekers die gebruikmaken van een aanbieding van de NS: ze krijgen tijdens het tentoonstellingsbezoek een speciale lezing en in het museumrestaurant een Kees van Dongen-gebakje. Elk arrangement telt 220 deelnemers. We doen er zeven en ze zijn allemaal uitverkocht. Met het ontvangen van sponsors en relaties hebben we nog wat te winnen.

Het gaat erom dat de kunstbeleving vooropstaat. Bij iedere aanvraag probeer je net even verder te kijken naar de specifieke wensen en achtergrond van een bedrijf. Ze kiezen per slot van rekening niet voor niets voor een museum als locatie. Dit wil je benadrukken door mee te denken over mogelijkheden rondom een ontvangst. Waar staat een bedrijf, groot of klein, voor en hoe kunnen we deze uitgangspunten wellicht combineren met een bezoek aan de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen*? Ik merk dat bedrijven hier open voor staan en dat daardoor hele mooie ontvangsten ontstaan. Het museum heeft een Rotterdamse mentaliteit, die open en direct is als een geoliede machine. We doen het echt met z'n allen.

Sabine Terra, projectleider publicaties

In eigen beheer geven we ongeveer tien publicaties per jaar uit. Die variëren van het jaarverslag tot tweetalige tentoonstellingscatalogi. Daarnaast werken we voor bepaalde publicaties soms samen met uitgeverijen of andere musea. Het zijn vaak complexe trajecten. Voor de catalogus over Thorn Prikker schrijven bijvoorbeeld dertien vooral Duitse auteurs. Hun schrijfstijl verschilt nogal van die van hun Nederlandse collega's. En dan heb je altijd de technische kant. Je staat ervan versteld wat er in het drukproces nog mis kan gaan. Je moet steeds alert zijn. Die procesbegeleiding vereist heldere communicatie. De hit van 2010 is de catalogus over Kees van Dongen die is geschreven door gastconservator Anita Hopmans. Voor zo'n boek is het belangrijk dat je met een goed team werkt. In dit geval heeft Dorine Duyster de redactie

gedaan en Tessa van der Waals de vormgeving, samen met Willem Morelis, die de opmaak heeft gedaan. Met dit team maken we nu ook een Franse editie van de Van Dongen-catalogus voor de tentoonstelling die vanaf maart 2011 in het Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris is te zien. Een bijzondere publicatiereeks vormen sinds 2007 de Boijmans Studies, wetenschappelijk uitgaven die ingaan op de eigen collectie. De verwerving van het *Familieportret Lütjens* van Max Beckmann is het onderwerp van zo'n studie in 2010. Er werken zeven auteurs aan mee die een caleidoscopische blik bieden op de (kunst)historische aspecten van dit werk. Het boek is mede tot stand gekomen dankzij de steun van de Stichting Bevordering van Volkskracht. Dergelijke uitgaven zijn belangrijk voor het vakgebied. Het museum levert daar graag een bijdrage aan.

Sandra van Dongen, marketing en communicatie

Voor iedere activiteit van het museum bedenkt onze afdeling hoe we het in 'de markt' zetten. We besluiten ons vooral te richten op het genereren van *free publicity* voor de overzichtstentoonstelling *Misfit* van Hella Jongerius. De samenwerking met Siska Diddens van de studio van Hella Jongerius is erg waardevol. De studio beschikt over een effectief netwerk van design-journalisten die we kunnen benaderen. Het museum krijgt zo veel nieuwe perscontacten op het gebied van interieur en design. We doen nu eens niet een gezamenlijke perspreview. We benaderen recensenten voor individuele bezoeken tijdens de opbouw. Dat betekent extra stress voor Hella Jongerius, omdat zij voortdurend journalisten te woord moet staan. Er worden ook twee tv-reportages gemaakt. Om de expositie en publicatie

onder de aandacht te brengen, gebruiken we ook *social media*, zoals Facebook en Twitter. Er is een speciaal publiek voor deze tentoonstelling en we zetten in op wat we het hoge segment noemen: geïnteresseerden in design. Tegelijkertijd bereiken we ook een breed kunstminnend publiek omdat de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen* bijna parallel loopt met de tentoonstelling van Jongerius. Van Dongen-bezoekers worden tijdens de opbouw van *Misfit* al langs de zalen geleid. De opbouw is bijzonder, omdat alle objecten worden opgehangen en niet zo maar uitgesteld, zelfs banken en stoelen hangen aan de muur. De klacht van bezoekers dat er soms zalen dicht zijn, hebben we door deze benadering ondervangen. Zo ziet iedereen wat er aan een tentoonstelling voorafgaat.

Wouter Louman, hoofd technische dienst

Ik ben helemaal geen techneut. Aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht heb ik 3D design gestudeerd. Ik heb lang een eigen beroepspraktijk als ontwerper gehad. Ik ben heel pragmatisch en werk graag samen met anderen: assisteren, uitvoeren, meedenken. Ik werk met architecten, kunstenaars en vormgevers. Vooral dat meedenken is steeds belangrijker geworden, ook in de tijd dat ik met Atelier Van Lieshout samenwerkte. In 2005 ben ik in Museum Boijmans Van Beuningen begonnen. Er gebeurt hier enorm veel en daardoor kom je steeds verder. Mijn enige nadeel is, dat ik moeilijk nee kan zeggen. Voor het ontwerp van de tentoonstelling over Thorn Prikker, die Mienke Simon Thomas en Christiane Heiser hebben gemaakt, ben ik gevraagd het tentoonstellingsontwerp te maken. De variatie in het werk is het uitgangspunt bij de

inrichting. Mienke en Christiane hebben een inrichtingsvolgorde bedacht vanuit negen thema's. Ik stel mezelf dan als opdracht dat het fijn moet zijn om naar te kijken en neem in acht wat de geschiedenis van het werk is. Als je begint met een ontwerp, dan blijkt de helft er niet in te passen. Dan moet er onderling veel vertrouwen zijn om toch een mooie tentoonstelling te maken. Ik ben niet kunsthistorisch onderlegd, maar heb het standpunt dat je iets moet tonen zoals het is. Van Thorn Prikker laten we een grote geschilderde voorstudie zien die jaren opgerold is geweest. Die tonen we dan vastgeniet aan de muur met een kartonnen strook er omheen zonder poespas. Je laat zien dat het werk is gebruikt.

Barbara Schoonhoven, hoofd conservering en restauratie

In 2010 leent ons museum zeven werken van Dalí uit aan het Palazzo Reale in Milaan. Eén ervan is het bekende drieliuk *Landschap met touwtjespringend meisje*. Voordat het schilderij naar Milaan kan reizen, moet het worden gerestaureerd. Ik heb het project begeleid en de restauratie is uitgevoerd door Atelier Redivivus.

Het is een monumentaal werk dat Dalí in 1936 voor het huis van de verzamelaar Edward James in Londen schildert. Het werk heeft een mysterieuze geschiedenis. Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakt het middendeel beschadigd. De zijluiken gaan naar de Tate Gallery en het middendeel wordt onder slechtere condities elders opgeslagen. Museum Boijmans Van Beuningen krijgt het in 1972 in bruikleen en verwerft het in 1977. In Engeland is een eerste, niet zo geslaagde restauratie uitgevoerd, waarbij

overschilderingen zijn nagedonkerd. Dit is storend in de lucht, maar vooral ook in het onderste deel van het landschap. De vernislaag kan daar niet helemaal worden verwijderd vanwege de gevoeligheid van de verf voor oplosmiddelen. Als je te ver gaat, tast je de onderliggende verflaag aan. Een deel van de restauratie hebben we op zaal laten uitvoeren, zodat het publiek inzicht krijgt in hoe we daarbij te werk gaan. Er is ook een filmpje gemaakt waarin Gwendolyn Boevé-Jones vertelt over de restauratie. Zij heeft er samen met Beatriz Lorente en Kristin Kausland drie maanden aan gewerkt. We hebben daarnaast ook de lijst van het middendeel laten reconstrueren door Guy Sainthill lijstenmakers. Conservator in opleiding Adelheid Smit heeft daar onderzoek naar gedaan. De nieuwe retouches zijn uitgevoerd met synthetische harsen. Die blijven honderd jaar stabiel en kunnen weer worden verwijderd. Het drieliuk vormt nu weer een eenheid.

Boijmans TV
Afl. 9
Zwarte Piet

Sector Bedrijfsvoering

Onder de sector Bedrijfsvoering vallen de afdelingen Financiën, automatisering en informatiebeheer, Personeel en organisatie, Huisvesting en onderhoud, Beveiliging en veiligheid en Floormanagement, de winkel, het restaurant en de espressobar.

De sector Bedrijfsvoering biedt de facilitaire ondersteuning voor de kerntaken van het museum. Zo zorgt de sector onder andere voor het onderhoud van het gebouw, het klimaat, de veiligheid van de collectie en van de bezoeker, de financiële verslaglegging en controle en de ontvangst van gasten. Bovendien draagt Bedrijfsvoering in belangrijke mate bij aan de eigen inkomsten van het museum met de entreegelden en de opbrengsten van winkel, restaurant en espressobar.

Veel van de circa zeventig (parttime) medewerkers van deze sector zijn als beveiligers, kassiers of garderobemedewerker een direct aanspreekpunt voor de bezoekers. Ze vormen zo het gezicht van het museum. De overige medewerkers werken achter de schermen aan het goed functioneren van het museum en de museumorganisatie.

In 2010 is in het bijzonder geïnvesteerd in een grootscheepse vernieuwing van de beveiligingsinstallaties en de renovatie van de toren van het museum. De totale kosten voor dit project bedragen ruim vier miljoen euro. Het project wordt uitgevoerd in opdracht van het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Daarnaast zijn de controller en het hoofd huisvesting nauw betrokken bij het opstellen van berekeningen en programma's van

eisen die nodig zijn om de depotproblematiek in kaart te brengen en op te lossen. Om de digitale ambities van het museum te verwezenlijken, maar ook om de eigen ICT-omgeving te upgraden, zijn de servers vernieuwd en is de opslagcapaciteit ervan vergroot. Met V2, onze Rotterdamse collega's en experts op het gebied van nieuwe media, wordt via een straalverbinding een aansluiting op Surfnet gerealiseerd. Grote bestanden, zoals films en foto's in hoge resolutie, kunnen nu zonder probleem verzonden worden via het internet.

Financiën, automatisering en informatiebeheer

Een deugdelijke controle op inkomsten en uitgaven is van groot belang, zeker in een omgeving die ambitieus en volop in beweging is. Risicobeheersing is alleen mogelijk als de managementinformatie adequaat is en de juiste gegevens bevat. Dit heeft de volle aandacht van de controller, de directie en de Raad van Toezicht. In 2010 zijn opnieuw verbeteringen doorgevoerd in heldere en volledige verslaglegging per kwartaal, aangevuld met tussentijdse rapportages aan de directie. Museum Boijmans Van Beuningen is op dit gebied een voorbeeld in de Nederlandse museumwereld. Ook in 2010 is hiertoe nauw samengewerkt met de auditcommissie van de Raad van Toezicht en wordt gebruikgemaakt van de expertise van KPMG Audit.

Het in 2009 vastgestelde ICT-beleidsplan wordt in 2010 uitgevoerd. De uitvoering wordt gerealiseerd in samenwerking met het Delftse bedrijf RealOpenIT, dat ook verantwoordelijk wordt voor het onderhoud.

De postverwerking en het archiefbeheer zijn onderdeel van het informatie-beheer. Ook in 2010 controleren eigen medewerkers alle stukken uit het archief op mogelijk voor de geschiedschrijving van het museum belangwekkende stukken. Het archief van het museum is als voormalige gemeentelijke dienst in 2009 overgedragen aan het Gemeentearchief. Toch wordt ook in 2010 doorgewerkt aan het doorluizen van stukken die – althans volgens de Archiefwet – voor vernietiging in aanmerking komen. Monnikenwerk, maar het museum leert door de gehanteerde zorgvuldigheid zijn eigen geschiedenis beter kennen. In het kader van een tentoonstelling en publicatie over het 25-jarig bestaan van de stadscollectie in 2013, wordt het archief op dit onderwerp versneld geïnventariseerd.

Huisvesting en onderhoud

Museum Boijmans Van Beuningen is sinds 1935 gehuisvest aan het Museum-park in het centrum van Rotterdam. Het museumgebouw, dat sinds de verzelfstandiging per 1 januari 2006 wordt gehuurd van het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR), beslaat ruim 26.000 m² en bestaat uit vier delen, die tussen 1935 en 2003 zijn opgeleverd. Het OBR is verantwoordelijk voor het onderhoud van het museumgebouw en zorgt dat het ook als museum kan worden gebruikt. Dat is niet altijd makkelijk; de afzonderlijke bouwdelen vragen de nodige aandacht, en de klimatologische omstandigheden binnen het gebouw moeten aan strenge eisen voldoen om de kwaliteit van de eigen collectie en bruiklenen van derden te waarborgen. Er wordt veel geïnvesteerd in de huisvesting en het onderhoud van het

gebouw en de daarin aanwezige installaties. Dat doen we in samenwerking met de eigenaar (OBR) en experts van bureau ToornendPartners in Haarlem en ingenieurbureau IOB. Na de groot-scheepse verbouwing van het entreegebied in 2008 wordt in 2009 en 2010 met name gewerkt aan de vervanging van de beveiligingsinstallatie van het museum en het onderhoud van de klimaatinstallaties. Samen met Grontmij Nederland BV is een nieuw energiemanagementsysteem ontwikkeld, waardoor het energieverbruik beter kan worden gevolgd en bijgestuurd. Energiebesparende maatregelen en een scherpe inkoop van energie dragen bij aan het structureel verlagen van gebruik en kosten. Al deze maatregelen zijn voor het publiek tamelijk onzichtbaar. Dat is anders als in de zomer de toren van het museum verdwijnt achter een steiger voor een renovatie die in het voorjaar van 2011 voltooid is. Uiteraard blijft het museum tijdens de werkzaamheden geopend.

De nadruk ligt echter, gezien de aard en omvang ervan, op de depotproblematiek. Begin 2010 worden vier depotkluizen onder het museum ontruimd en vervolgens waterdicht gemaakt en intern gerenoveerd. Dit is onderdeel van een aantal tijdelijke maatregelen waartoe het gemeentebestuur eind 2009 besluit. Onderdeel van dat besluit is ook het huren van extra, tijdelijke depotruimte in Rotterdam en Den Haag. Deze ruimtes worden in 2010 ingericht en klimatologisch en beveiligingstechnisch geschikt gemaakt voor het bewaren van een deel van de kunstcollectie. Voor de inrichting van de depots wordt in samenwerking met Bruynzeel een nieuw systeem voor het ophangen en bewaren van schilderijen ontwikkeld met het oog

op de nieuw te bouwen depotvoorziening. Meer over de depotproblematiek en de tijdelijke en definitieve oplossingen vindt u in het hoofdstuk over de sector Collectie en onderzoek.

Museumwinkel en restaurant

Het museum exploiteert de museumwinkel en het restaurant zelf. Het assortiment van de winkel bestaat uit publicaties op het gebied van de beeldende kunst en vormgeving. De tentoonstellingscatalogi – veelal in eigen beheer uitgegeven – maken daar een belangrijk deel van uit. Daarnaast worden ansichtkaarten, designartikelen en andere geschenkartikelen verkocht. Mede dankzij de centrale ligging in het entreegebied bezoekt ruim één op de vier museumbezoekers de winkel. De omzet van de winkel neemt ook in 2010 toe. De omzet per bezoeker stijgt – vooral dankzij de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen* – van iets minder dan 10 euro in 2009 naar bijna 12 euro in 2010. In 2010 opent het museum een webshop waar de catalogi van het museum worden verkocht. Onderzoek bij collega-musea in Nederland leert dat webwinkels met een uitgebreid assortiment niet of nauwelijks winstgevend zijn. Museum Boijmans Van Beuningen kiest daarom voor een beperkt aanbod, waarbij de afhandeling van bestellingen door een externe partner wordt verricht. Het museum heeft een ruim en flexibel aanbod van horecafaciliteiten: naast het museumrestaurant in Paviljoen Van Beuningen-de Vriese en de espressobar beschikt het over een auditorium voor 250 personen en vergaderzalen die plaats bieden aan groepen tot 60 personen per ruimte. Op drukke

dagen kunnen bezoekers zowel in het restaurant als in de espressobar terecht. Op minder drukke dagen kan het restaurant, veelal in combinatie met een vergaderzaal of het auditorium, aan externe partijen worden verhuurd, terwijl de bezoeker een goed onthaal vindt in de espressobar, die in de zomer wordt uitgebreid met een terras op het binnenplein van het museum.

Beveiliging

Museum Boijmans Van Beuningen heeft een eigen beveiligingsorganisatie. Het personeel op zaal is niet alleen gastheer of gastvrouw, maar ook erkend beveiligers. Het museum is bovendien erkend praktijkopleider voor de functies 'beveiligers' en 'coördinator beveiliging'. Deze erkenning is afgegeven door de Stichting economisch en administratief beroepsonderwijs (ECABO). In aanvulling op de eigen beveiligers maakt het museum in 2010 gebruik van medewerkers die via de particuliere beveiligingsorganisatie Sport en Event Security worden ingehuurd. Naast de inzet van gekwalificeerd personeel is het museum afhankelijk van gespecialiseerde beveiligingssystemen en beveiligingsapparatuur. In 2010 wordt gewerkt aan de vervanging van deze systemen. Eerst wordt de benodigde infrastructuur achter de schermen aangebracht, en in de tweede helft van 2010 wordt ook op zaal gewerkt. Het werk is gecompliceerd en bijzonder veelomvattend, maar het museumpubliek heeft hier niet of nauwelijks last van. Dit is een beproefde werkwijze geworden: tijdens werkzaamheden geopend!

Personeel en organisatie

Hoewel het kortdurende verzuim in 2010 laag is, is het niet aan werk gerelateerde, langdurige ziekteverzuim hoog. De zorg voor zieke, arbeidsongeschikte collega's is primair de taak van de afdelingshoofden. De verzuimbegeleiding en re-integratie is een taak die de afdeling Personeel en organisatie op zich neemt in nauwe samenwerking met Arbobutler BV. Kerncijfers over het verzuim staan in bijlage E. Een verklaring voor het hoge verzuimcijfer hangt samen met het grote aandeel 'lang, niet-werkgerelateerd' verzuim.

Een belangrijk onderdeel van het personeelsbeleid bestaat uit opleiding en training van medewerkers. Het museum biedt mogelijkheden voor individueel gerichte scholingsactiviteiten, maar vindt gezamenlijke trainingen zeker zo belangrijk. Zo volgen medewerkers een cursus die hen beter wegwijs maakt in TMS (The Museum System), het programma dat onze collectie ontsluit. De cursus is aanleiding voor diverse vervolgprojecten. Daarin worden de werkwijzen van beide sectoren beter op elkaar afgestemd en de workflow en procedures in TMS vastgelegd. Vanzelfsprekend worden verplichte trainingen op het gebied van veiligheid (zowel van collectie, van bezoekers als van onze medewerkers) gevolgd en is het museum op deze onderdelen gecertificeerd.

Het museum ziet het als een belangrijke taak om jonge mensen op verschillende niveaus op te leiden en te interesseren voor het museumwerk. Naast diverse stagemogelijkheden die het museum biedt voor studenten uit het middelbaar, hoger en wetenschappelijk onderwijs, werkt het ook in 2010 samen met de

Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam met betrekking tot de opleiding en begeleiding van masterstudenten. Het instituut van stadsconservator wordt alom ervaren als een degelijke opleiding voor het vak van conservator. Jaarlijks draagt het museum op deze manier bij aan de opleiding en vorming van vele tientallen, talentvolle jonge mensen.

Het museum is voor veel taken afhankelijk van de niet aflatende inzet van een grote groep vrijwilligers. Niet alleen de bezetting van de beide informatiebalies bij de twee ingangen, maar ook de bemensing van de bibliotheek en de Kunst Studio kan alleen maar plaatsvinden door de inspanningen van vrijwilligers. Het museum is hun hiervoor veel dank verschuldigd.

Boijmans TV
Aflering 10
Toekomst van de kunst

Financieel verslag

Dit verkort financieel verslag is ontleend aan het financieel jaarverslag 2010 van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Bij het financieel jaarverslag 2010 is een goedkeurende controleverklaring van de accountant verstrekt.

Resultaat en eigen vermogen

Het jaar 2010 wordt afgesloten met een saldo van baten en lasten van 343.000 euro positief. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserves en het bestemmingsfonds ter dekking van aankopen en tentoonstellingen in 2011 en verder.

Subsidie

Museum Boijmans Van Beuningen ontvangt conform artikel 11 lid 1 van de verzelfstandigingsovereenkomst een structurele subsidie van de gemeente Rotterdam. De subsidiebeschikking wordt jaarlijks vastgesteld en is gebaseerd op een voortschrijdende vierjarenperiode.

Balans per 31 december 2010 en per 31 december 2009

Bedragen in duizenden euro's

ACTIVA	31 december 2010	31 december 2009
<i>Vaste activa</i>		
Materiële vaste activa	431	406
Totaal vaste activa	431	406
<i>Vlottende activa</i>		
Vorraden	262	215
Vorderingen	1.760	1.671
Liquide middelen	3.827	2.445
Totaal vlottende activa	5.849	4.331
TOTAAL ACTIVA	6.280	4.737
<i>PASSIVA</i>		
	31 december 2010	31 december 2009
<i>Eigen vermogen</i>		
- Algemene reserve	479	479
- Bestemmingsreserves	304	95
- Bestemmingsfonds	1.166	1.032
Totaal eigen vermogen	1.949	1.606
Voorzieningen	366	160
<i>Schulden</i>		
- Kortlopende schulden	3.965	2.971
TOTAAL PASSIVA	6.280	4.737

Staat van baten en lasten

Bedragen in duizenden euro's

BATEN	2010	2009
Opbrengsten	4.367	2.253
Subsidie gemeente Rotterdam	10.038	10.044
Overige bijdragen	4.381	5.805
totaal baten	18.786	18.102
LASTEN		
Personeelskosten	6.836	6.135
Afschrijvingen	193	136
Kosten van activiteiten	7.105	8.230
Overige bedrijfskosten	4.380	3.817
TOTAAL LASTEN	18.514	18.318
Rentebaten en –lasten	71	22
ONVERDEELD RESULTAAT	343	- 194
<i>Als volgt bestemd:</i>		
- Algemene reserve	0	188
- Bestemmingsreserves	209	- 10
- Bestemmingsfonds	134	- 372
TOTAAL BESTEMD	343	- 194

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld conform boek 2 titel 9 BW en artikel 7 van de uitvoeringsregeling van de Subsidieverordening Rotterdam 2005.

Vergelijkende cijfers

De rubricering van de cijfers van 2009 is waar nodig aangepast ten einde de vergelijkbaarheid met 2010 mogelijk te maken.

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling, zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Bedragen zijn afgerond op duizend euro.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van lineaire jaarlijkse afschrijvingen. Vanaf het moment van ingebruikname wordt afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering van de voorraden is rekening gehouden

met op de balansdatum opgetreden waardevermindering.

Onder onderhanden projecten zijn de kosten van projecten verantwoord die nog niet afgesloten zijn. Het resultaat op een project wordt verantwoord volgens de percentage-of-completion methode. Bij een verwacht negatief resultaat wordt, op het moment dat dat bekend is, een voorziening getroffen. De verwachte verliezen worden direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Vorderingen

Waardering vindt plaats tegen nominale waarde. Een eventuele voorziening wegens oninbaarheid wordt op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen bepaald.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen zijn:

- verplichtingen of verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten of
- op balansdatum bestaande risico's waarbij de te verwachten verplichting of het verlies redelijkerwijs is in te schatten of
- kosten die in een volgend boekjaar worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong mede in het huidige of in een voorgaand boekjaar te vinden is.

Pensioenen

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft zijn pensioenregeling ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs.

De pensioenregeling van het ABP is een zogenaamde 'toegezegd-pensioenregeling'. Echter, het museum verwerkt deze regeling in de jaarrekening als een zogenaamde toegezegde-bijdrage-regeling, omdat in het geval van een tekort bij het ABP geen verplichting bestaat tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Dit is conform de uitzonderingsregeling voor bedrijfstakpensioenfondsen in de Richtlijnen voor de jaarverlaggeving (RJ 271.309).

Per jaareinde verschuldigde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De indexatie van de pensioenen is, zowel formeel als feitelijk, voorwaardelijk en is afhankelijk van voldoende middelen bij het pensioenfonds. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is niet verplicht bij te betalen voor indexatie van de uitkeringen.

Subsidie Gemeente Rotterdam

De subsidie van de Gemeente Rotterdam over het boekjaar 2010 wordt definitief vastgesteld nadat de jaarrekening is overlegd. Deze subsidie is vooruitlopend op de definitieve vaststelling geheel als bate verwerkt.

Nalatenschappen

De verantwoording van nalatenschappen in de jaarrekening vindt plaats op het kasmoment; het moment dat de uitkering heeft plaatsgevonden.

Boijmans TV
Aflevering 11
Schaamte

Huisstichtingen

Al sinds jaar en dag ondersteunen huisstichtingen Museum Boijmans Van Beuningen bij zijn belangrijkste taken: beheren, verwerven en presenteren. Die ondersteuning is van vitaal belang voor het goed functioneren van het museum. Wij danken daarom alle stichtingen voor de genereuze wijze waarop zij het museum ook in 2010 hebben gesteund en gestimuleerd.

Stichting H+F Mecenaat / Fashion on the Edge

In 2005 ging journalist en schrijver Han Nefkens een speciaal samenwerkingsverband aan voor vijf jaar met Museum Boijmans Van Beuningen. De Stichting H+F Mecenaat is opgericht om speciale projecten in het museum te initiëren en de aankoop mogelijk te maken van actuele kunst die anders buiten het bereik van het museum zou blijven. De spectaculaire installatie *Notion Motion* van Olafur Eliasson, die Han Nefkens in 2005 aan het museum schonk om de samenwerking te bekrachtigen, is dit jaar voor het eerst na vijf jaar weer opgesteld. Daarmee zijn de activiteiten van deze stichting ten einde gekomen. Alle door de Stichting aangekochte werken en geproduceerde opdrachten zijn als langdurig bruikleen en 'promised gift' in de collectie opgenomen.

In 2010 begon Han Nefkens een nieuw initiatief, H+F Fashion on the Edge, in samenwerking met José Teunissen en Museum Boijmans Van Beuningen, waarin experimentele ontwikkelingen in de mode worden gestimuleerd. Ook dit initiatief wordt voor vijf jaar aan het

museum verbonden. Gedurende deze periode wordt 700.000 euro beschikbaar gesteld voor tentoonstellingen, opdrachten, aankopen en interventies. Het eerste jaar zijn aankopen gedaan en getoond van Hussein Chalayan, Klavers van Engelen, Alet Pilon en Pyuupiru, die als langdurig bruikleen en 'promised gift' in de collectie zijn opgenomen.

Bestuursleden Stichting H+F Mecenaat

- De heer H. Nefkens
- Mevrouw H. Teerlinck
- De heer drs. K.M.T. Ex

Initiatief H+F Fashion on the Edge

- De heer H. Nefkens
- Mevrouw J. Teunissen
- De heer drs. K.M.T. Ex

Fonds Willem van Rede

Het Fonds Willem van Rede is al decennialang een inspirerende motor voor de collectie. Naamgever Willem van Rede (1880-1953) bepaalde dat met zijn kapitaal, dat hij aan de Staat der Nederlanden naliet, een collectie hedendaagse kunst voor het Museum Boijmans Van Beuningen moest worden aangelegd, bij voorkeur te besteden aan moderne 'buitenlandse, meest Fransche kunst'. De opeenvolgende besturen van het Fonds Willem van Rede hebben in de geest van het testament en de door de erfplater geformuleerde doelstellingen aansluiting gezocht bij de collectie moderne en hedendaagse kunst van het museum. Er is een indrukwekkende reeks van tientallen aankopen uit voortgekomen die uit het reguliere budget nooit gefinancierd hadden kunnen worden, zoals Oskar

Kokoschka's dubbelportret uit 1919, werken van Richard Serra, Joseph Beuys, Marcel Duchamp, Herman Pitz, Fischli en Weiss, Francis Picabia, Hans Bellmer, Aernout Mik en vele anderen.

Aanwinsten

Het Fonds Willem van Rede kan jaarlijks een bedrag van circa 150.000 euro besteden. In 2010 heeft het fonds samen met de Mondriaan Stichting het werk van Yayoi Kusama *Infinity Mirror Room – Phalli's Field*, 1965 (1998) aangekocht.

Bestuursleden 2010

De heer drs. K.M.T. Ex, voorzitter
De heer P.M. Smet, penningmeester
De heer drs. H.J.A.M. van Haaren
De heer W. Lentz
Mevrouw mr. J. van Loon
De heer prof. dr. L.C. Winkel

Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

De Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, opgericht in 1939 door havenbaronnen D.G. van Beuningen en W. van der Vorm in samenwerking met directeur D. Hannema, heeft als doel de belangen van het museum in het algemeen te ondersteunen. Zij verwezenlijkt dat onder andere door het op verzoek van het museum verwerven van kunstwerken, het uitgeven van publicaties zoals de *Boijmans Agenda*, maar ook door het bevorderen van het bezoek aan het museum en het werven van bedrijfsvrienden, de bijzondere begunstigers. Dit zijn personen, rechts-personen of bedrijven die de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen ondersteunen met een bijdrage van 2.500 euro per jaar. In 2010 heeft de

stichting 52 Bijzondere Begunstigers. De stichting is juridisch eigenaar van de kunstwerken die door particulieren, die niet wilden dat de gemeente Rotterdam eigenaar zou worden, aan het museum zijn geschonken. De stichting verwerft ook het eigendom van aankopen door een aantal huisstichtingen en fondsen op naam.

Aanwinsten

De Stichting Museum Boijmans Van Beuningen maakt in 2010 de aankoop mogelijk van de video-installatie *Couple In the Distance* uit 2010 van Marijke van Warmerdam.

Bestuursleden 2010

De heer ing. A. Aboutaleb, erevoorzitter
De heer drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije, voorzitter
De heer drs. K.M.T. Ex, secretaris
De heer drs. S.J. van der Goot, penningmeester
Mevrouw A.F. Boumeester-van der Vorm
De heer B.M. Dura
Mevrouw I. Huisman-van Baaren
Mevrouw mr. E.E. Jurrij
De heer mr. E.W. Koning
De heer mr. C.W. de Monchy
Mevrouw C.E. Vaandrager-van Beuningen

De heer mr. A.R. baron van Heemstra trad in 2010 terug en werd opgevolgd door de heer P.F. ter Kulve.

Secretariaat

Mevrouw L. Coorengel

Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds

Met een kunstenaar als vader en de verzamelaar D.G. van Beuningen als grootvader, wordt Peter Paul Peterich (1933-2000) van jongs af aan door kunst omringd. Hij studeert kunst-geschiedenis en heeft grote affiniteit met de poëzie. In 1965 richt hij samen met zijn moeder, Flora van Beuningen, de Stichting Van Beuningen-Peterich op ter ondersteuning van de beeldende kunst en de tekenkunst in het bijzonder. Tussen 1965 en 1973 wordt uit dit fonds, vaak op advies van de toenmalige conservator, een honderdtal tekeningen aangekocht voor Museum Boijmans Van Beuningen. Op grond van Peterichs testament wordt het fonds na zijn dood in 2000 nieuw leven ingeblazen en krijgt het museum jaarlijks een bedrag van enkele tienduizenden euro's om eigentijdse (teken)kunst aan te kopen. Aankopen van deze stichting geschieden op verzoek en initiatief van het museum en worden eigendom van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen. De Stichting publiceert in 2010 *Peter Paul Peterich, verzamelaar, dichter mecenas 1933-2000*.

Aanwinsten

De Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds ondersteunt in 2010 de aankoop van drie tekeningen van Kinke Kooi.

In het prentenkabinet wordt dit jaar een ruime selectie uit de eerste verzameling van 100 tekeningen geëxposeerd (zie ook het tentoonstellingsoverzicht).

Bestuursleden 2010

De heer J. Peterich, voorzitter
De heer mr. P.A. van Onzenoort, secretaris

De heer drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije, penningmeester
Mevrouw M.A. Kraaijeveld van Hemert-Peterich
De heer D.G. Peterich
De heer H. van den Brink
Mevrouw M.E. Stijger

Kalhorn/Timmermans Fonds

Dit fonds is door de naamgevers in 2009 opgericht om de aankoop van zilver en hedendaagse ontwerpen te bevorderen. Museum Boijmans Van Beuningen heeft sinds jaren een intensieve band met verzamelaars Joop Kalhorn (overleden 2009) en Jaap Timmermans, die vele aankopen en opdrachten op het gebied van internationaal hedendaags design mogelijk hebben gemaakt. De nieuwe stichting is voor vijftig jaar opgericht en gaat aankopen doen op verzoek van het museum. Het bestuur van de stichting en het beheer van het stichtingskapitaal komen te liggen bij het bestuur van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen. Jaarlijks is een bedrag van 12.000 euro beschikbaar voor aankopen, die eigendom worden van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.

Aanwinsten

Het Kalhorn/Timmermans Fonds schenkt in 2010 de bank *Montanara* van Gaetano Pesce en de stoel *Libertá 24K* van Tobia Scarpa.

Boijmans TV
Afl. 12
Afl. Zonder Naam

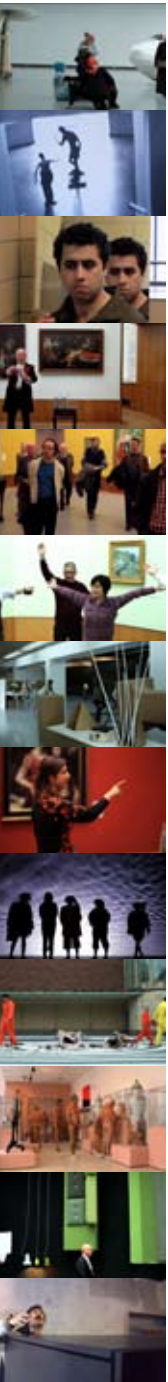
Raad van Toezicht

Museum Boijmans Van Beuningen wordt geëxploiteerd door de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Deze stichting wordt bestuurd door een directeur/bestuurder. De toezichhoudende taken worden vervuld door een Raad van Toezicht. Bestuur en toezicht verhouden zich tot elkaar conform het Raad-van-Toezicht-model, zoals dat is beschreven in de *Code Cultural Governance* (2006). In de praktijk betekent dit dat de directeur/bestuurder verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen van het museum. De Raad van Toezicht stelt de begroting en de jaarrekening vast en ziet toe op de wijze waarop de directeur/bestuurder gestalte geeft aan de doelstellingen van het museum. De directeur/bestuurder wordt benoemd en eventueel ontslagen door de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht worden, op voordracht van de Raad, gehoord de bestuurder, benoemd door het college van B en W van de gemeente Rotterdam.

In 2010 vergadert de Raad van Toezicht vier keer. Naast de bovengenoemde taken buigt de Raad zich ook dit jaar over de depotproblematiek en de risico's die hiermee gepaard gaan voor de kunstcollectie. Nadat de Raad in januari 2009 aangeeft niet langer de verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de collectie, besluit het gemeentebestuur tot het treffen van noodzakelijke, tijdelijke voorzieningen, te volgen door de bouw van een nieuw depot dat binnen vijf jaar gereed moet zijn. Pas op het moment van oplevering

van dit depot zal de Raad van Toezicht zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van het beheer van de collectie volledig hernemen. In het voorjaar van 2010 wordt een aantal van de depots onder het museum waterdicht gemaakt en opnieuw ingericht in afwachting van besluitvorming over een definitieve oplossing. Een ander deel van de collectie verhuist naar twee nieuw gehuurde ruimtes buiten het museum. In de loop van 2010 wordt regelmatig overleg gevoerd met het gemeentebestuur over de voortgang hiervan. In het najaar volgt het besluit dat de gemeente de bouw van een nieuw depot of, zo mogelijk, een collectiegebouw wil financieren met een extra subsidie aan het museum. Op basis van dit besluit schrijven museum en de gemeentelijke diensten een haalbaarheidsstudie die in het eerste kwartaal van 2011 leidt tot een bouwbesluit van het gemeentebestuur.

Aan de hand van uitgebreide directeursverslagen wordt de Raad geïnformeerd over de meer dagelijkse gang van zaken in het museum. De Raad overlegt met de directie over de plannen die het museum ontwikkelt om zijn ambities zowel inhoudelijk als in financiële zin te realiseren. Op de expertise van de afzonderlijke raadsleden wordt regelmatig een beroep gedaan. De Raad van Toezicht hecht grote waarde aan een gezonde organisatie en laat zich ook op dit punt uitvoerig informeren door de directeur. Tevens bezoeken de leden van de Raad zelf regelmatig bijeenkomsten in het museum.

Samenstelling en profielschets

De Raad van Toezicht van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen bestaat uit zeven leden inclusief de voorzitter. Bij het opstellen van een voordracht voor een nieuw lid gaat de raad uit van een profielschets waarin de meest gewenste deskundigheden en andere kwalificaties zijn opgenomen.

Deze profielschets luidt als volgt: Voor het geheel van de Raad van Toezicht wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling wat betreft man/vrouw, leeftijd en (inter)nationale/lokale achtergrond. Een van de leden wordt geacht expliciet het vertrouwen te genieten van de families die Museum Boijmans Van Beuningen groot hebben gemaakt. De Raad van Toezicht dekt specifiek deskundigheden af op wetenschappelijk, artistiek, financieel, economisch en politiek/bestuurlijk gebied en een van de leden heeft specifieke kennis op het terrein van publiciteit en marketing. Bij voorkeur heeft een van de leden een achtergrond in (inter)nationaal museumbeleid.

Samenstelling in 2010:

De heer mr. H.R. Okkens (1941), voorzitter, oud-notaris
Mevrouw A.F. Boumeester-van der Vorm (1961), beeldend kunstenaar
De heer prof. dr. H. Galjaard (1935), emeritus hoogleraar humane genetica Erasmus Universiteit Rotterdam
Mevrouw drs. A. Hopmans (1956), hoofdconservator moderne kunst, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie
De heer prof. dr. J.A. van Manen (1950), partner PriceWaterhouseCoopers
Mevrouw drs. S.J. Stuiveling (1945),

president van de Algemene Rekenkamer
De heer Ph. van Tijn (1940), zelfstandig gevestigd communicatieadviseur

De Raad kent een rooster van aftreden dat enerzijds doorstroming bewerkstelligt en anderzijds de continuïteit van het toezicht garandeert. Leden van de Raad worden voor een periode van vier jaar benoemd met de mogelijkheid van een herbenoeming voor maximaal vier jaar.

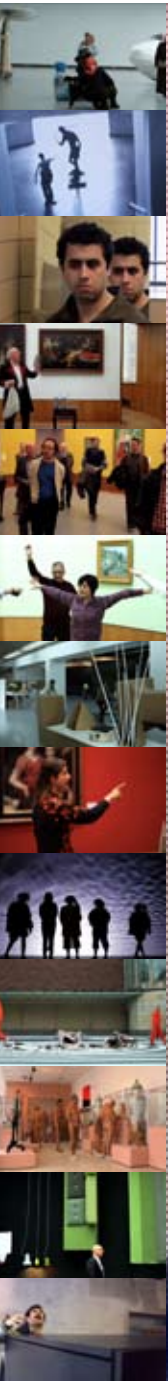
Cultural Governance

De in 2006 herschreven *Code Cultural Governance* wordt door de Raad van Toezicht als richtlijn gebruikt bij het evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen directeur en toezichthouder. De in de code beschreven principes en *best practices* worden toegepast. Alleen op het gebied van het arbeidsvoorwaardenbeleid wordt de code niet gevolgd: tot en met 2010 is het museum gehouden aan de cao van de gemeente Rotterdam. Hierdoor wordt het personeelsbeleid in dat opzicht bepaald door de gemeente en niet door het museum zelf.

De Raad van Toezicht kent twee commissies, te weten de remuneratiecommissie en de auditcommissie. De remuneratiecommissie voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur/bestuurder en doet, indien daartoe aanleiding is, voorstellen aan de Raad inzake de honorering van de directeur. De auditcommissie komt jaarlijks ongeveer vier maal bijeen en buigt zich over de financiële gang van zaken binnen het museum. Dit betreft met name de jaarrekening, de kwartaal- en halfjaarrapportages en de wijze waarop het museum zijn administratieve organisatie inricht.

Tentoonstelling Hella Jongerius - Misfit, foto Lotte Stekelenburg

Boijmans TV
Aflevering 13
Zwaartekracht

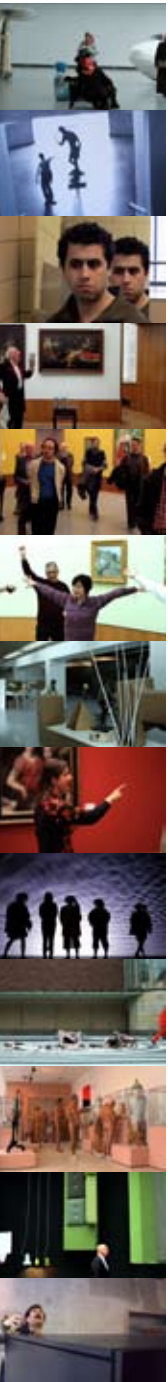

Foreword

In 2010 we won the Museum Prize, and our thanks go to the Prins Bernhard Cultuurfonds and the BankGiro Loterij. For two whole weeks all our offices were filled with fresh flowers sent by colleagues, supporters and admirers. We ate more cakes than were good for us. Winning the prize was the result of a campaign run jointly by the museum and the Thonik design agency, and, even more importantly, a nomination from an expert panel of judges, who praised the museum's well-planned programme. In a multifaceted and encyclopaedic museum like Museum Boijmans Van Beuningen, you have to maintain a balance between working with the collection and staging exhibitions. You do it by creating a mix that is more than the sum of the parts, summoning up unexpected associations and sensations for your visitors. This is what our museum aspires to do – with a programme that is dynamic and at the same time makes connections. With contemporary stimuli and interventions, with bated breath as a Dalí is restored right there in the gallery, with art-historical research into the enigmatic Van Meegeren, with the pulling power of Hella Jongerius's *Misfits* and the shifting of the horizon created by Atelier van Lieshout's *Inferno*polis in the submarine wharf. Working with the Port of Rotterdam Authority, or with the Kunsthall, where almost ten thousand items from the collection were to be seen. 2010 was an exhilarating year – in terms of collection presentation and collection management, in communications, managerially and educationally. We moved into temporary repositories elsewhere in the country to avoid new problems with water. Throughout the

year the museum worked with the Arts & Culture Department and the Rotterdam Development Corporation on a final solution to the repository problem in the form of a building in the city centre for the collection or a utilitarian repository on the outskirts of the city. This was the year of the breakthrough on the internet, with Boijmans Van Beuningen's web museum now online, attracting 500,000 hits in its first year, and jewels in the crown like ArtTube, Boijmans TV and the ALMA research site. The 2010 annual report devotes extensive coverage to Boijmans TV, a world first viewed by 1.5 million people in the Rijnmond region. All last year's activities (conservation, education, purchases and exhibitions) were paid for out of the museum's own income. We would like to thank the City of Rotterdam for the operating grant of €9.8 million, which guarantees employees' salaries, the rent of the building and its fixed costs. On behalf of the Supervisory Board and all our staff, I would like to thank our volunteers, private patrons, supporting institutions, established long-term business partners, funds and sponsors for everything you have enabled us to do. A bumper year like 2010 is a success in which many share. The museum is a source of warmth and quality in an ambitious and ever-busy city. It provides great artistic and social capital for young and old alike. We can carry on with what we are doing if government and members of the public continue to engage with Museum Boijmans Van Beuningen to the same degree. We can carry on with what we are doing if we are relieved of the major ongoing repository problems we face as a result of downpours and defective building systems.

Sjarel Ex, Director

Summary

Objectives surpassed

In 2010 Museum Boijmans Van Beuningen met all its objectives and surpassed some of them. The museum welcomed 320,416 visitors – over 80,000 more than expected. Participation by members of the public in the programming, educational activities and other elements of the programme increased across the board. The museum's policy is bearing fruit. This can be seen both in the figures and in other ways. The value of the museum's work is recognized in the Netherlands and beyond. The expertise in all departments is brought together in project groups for each exhibition. This creates coordination between scientific and academic research, collection development, good exhibition practice, education, marketing and publicity, technical facilities and all the other aspects of running a museum that guarantee ongoing quality improvement. This can be seen in notable exhibitions at home and abroad, exceptional purchases, inspiring publications, innovative activities for the public and cooperation with other institutes, collectors, patrons, funds, sponsors, civil society, educational amenities, media partners etc. The public's appreciation of the museum is an incentive to maintain the dynamic in developing policy and interpreting it in new ways. The museum is delighted to have won the 2010 Dutch Museum Prize.

Enhancing the museum's reputation

Some amazing exhibitions have confirmed and boosted the museum's standing. Carsten Höller's *Divided Divided* is a good example from the world of contemporary art. The artist's presentation, which integrated a revolving hotel room into the museum, created the opportunity for visitors to experience a different relationship with art and the museum.

All Eyes on Kees van Dongen was a retrospective of a Dutch artist with an international career who was extremely important to Dutch painting in the twentieth century. This overview of his oeuvre attracted the crowds and was judged to be one of the best exhibitions in the Netherlands last year.

Hella Jongerius's exhibition *Misfit* was a highlight of design. The *Infernopolis* project by Atelier van Lieshout in the Port of Rotterdam Authority's submarine wharf marked the start of five years of cooperation. During the summer of 2010 more than 20,000 visitors came to this unusual and spectacular location to learn about the world of imagination of one of today's most eminent Dutch artists.

The exhibition *Johan Thorn Prikker – Beyond Jugendstil* demonstrated that putting together a presentation in line with the highest standards of art history is among the fundamental qualities of the curators. Collaboration with experts outside the museum shows that there is no insularity. Thorn Prikker's work was presented in such a detailed context that the picture of the artist was complete. The restoration of work that had been stored in a repository for a long time added considerable prestige.

Inventiveness

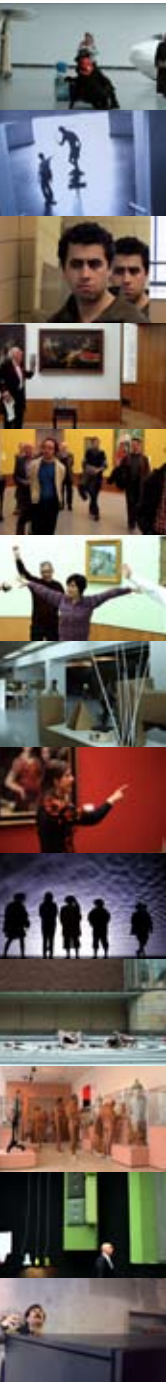
The museum's ingenuity has been put to the test by the essential modifications to the repositories to avert the risk of flooding. One by one, repositories are being emptied temporarily so that they can be made safe. During this process the works are being exhibited in the Kunsthal, the neighbouring museum. In the longer term the museum, in collaboration with Rotterdam City Council, is looking to construct a new repository. However, given the global economic crisis, for the time being the solution has to be found by tackling the problems creatively and making a virtue of necessity.

Beyond the Netherlands, too, the museum is showing the importance of its collection and how special presentations underpin its quality. Several exhibitions travelled abroad, among them the Charley Toorop retrospective. During the World Expo in Shanghai the Dutch pavilion displayed the spectacular sculpture of a huge floating stone *And Now What's Up* by the controversial artist Wim T. Schippers. An exhibition of the work of Thomas Demand, first seen in the Nationalgalerie in Berlin, was specially reworked for presentation in Rotterdam.

The value of structured cooperation with patrons is demonstrated by the presentation of Olafur Eliasson's *Notion Motion*, which is back in the museum again after five years. This exhibition illustrates the strength of the ties between the museum and H+F Patronage. It also marks the end of the first five years of cooperation and the start of a new agreement with updated objectives.

Creative communication

In its communications the museum makes creative use of both conventional and new media. The design agency Thonik is an important partner in this regard. The museum's invitations are immediately recognizable and attract a great deal of interest in the festive openings that are staged a couple of times a year to mark the start of activities. The museum's website is another resource with which we achieve direct and active interaction with members of the public. Boijmans TV, working with the Ro Theater and RTV Rijnmond, reaches a large, broad and diverse audience. Clever TV ads encourage Rotterdam residents to appreciate their museum – and free admission on Wednesdays makes it easy for them. Close cooperation with the education system – from primary school to university – means the museum can focus on involving young people in a way that appeals to them. Courses, workshops, lectures and guided tours at several levels and for different sections of the public show that the museum is there for everyone. Involvement in events like Museum Night, Museum Weekend, the World of Witte de With Festival, the North Sea Jazz Festival and the Gergiev Festival proves it. Children who cannot come to the museum under their own steam are brought on the Turing Museum Bus. Young members of the public are challenged during the children's event Jeugdvakantieland in Ahoy in collaboration with Villa Zebra and the Netherlands Museum of Photography. Tens of thousands of people of all ages take part in a wide range of educational activities organized by the museum. The VSBfonds supports the ongoing development of the education policy.

The most modern techniques are used to give the public an insight into what the museum is doing. The restoration of Salvador Dalí's triptych *Landscape with a Girl Skipping*, for instance, can be followed every step of the way. This creates an understanding of the precision and professionalism of those involved in conservation. What usually happens behind the scenes at the museum is now out there for everyone to see.

Making the collection accessible

The museum's collection and research sector has also changed course over the last few years. Opening up access to the collection for everyone is becoming as important as collecting, research and conservation. Contemporary digital technology is extremely useful here – as, of course, is the library. Collection information systems are making the collection available to researchers and members of the general public in all sorts of ways. The *Collectie Online* website has images of 650 highlights from the museum. Research being conducted by the museum is providing the basis for discerning exhibitions that go into the collection in greater depth. In 2010 there were *Van Meegeren's Fake Vermeers*, the project to restore Salvador Dalí's *Landscape with a Girl Skipping* and *Max Beckmann's Portrait of the Lütjens Family*. Special scholarly publications are produced in the Boijmans Studies series to mark such research projects.

Complex operational management

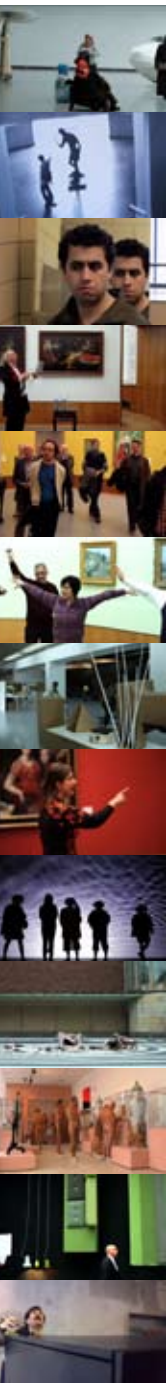
Museum Boijmans Van Beuningen is a complex organization with many valuable components – from public amenities to automation systems. It must produce audited financial reports on every aspect. All parts of the organization, including climate control, security and surveillance, visitor supervision and technical systems, require ongoing monitoring and adjustment in response to circumstances. The operational management has to be geared to this at the highest professional level. Among the major investments in 2010 were a large-scale modernization of the security systems and the renovation of the museum's tower. The overall cost ran to more than four million euros.

Partner foundations

Museum Boijmans Van Beuningen has always relied on the support of partners to carry out its core activities – administering, acquiring and presenting works of art. This support is crucial to the efficient running of the museum. We would like to thank all these foundations for their generous support and encouragement over the past year: H+F Patronage / Fashion on the Edge, Fonds Willem van Rede, Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, Stichting Van Beuningen/Peterichfonds, Kalhorn/Timmermans Fonds, Stichting Lucas van Leyden, Stichting Het Nederlands Gebruiksvoorwerp, Stichting Willem van der Vorm.

Supervisory board

Museum Boijmans Van Beuningen is governed by the Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen, which is managed by a general director. A Supervisory Board performs the supervisory tasks. The relationship between management and supervision is in line with the Supervisory Board model laid down in the revised Code of Cultural Governance, which was published in 2006. In practice this means that the director is responsible for the day-to-day running of the museum, while the Supervisory Board approves the budget and annual accounts and oversees the way in which the director works to achieve the museum's objectives. The director is appointed and dismissed by the Supervisory Board, whose members are appointed in turn by Rotterdam City Council's Municipal Executive on the recommendation of the Board.

Tentoonstelling *Infernapolis* in de Onderzeebootloods, foto Hans Wilschut

Bijlagen

A Publicaties 123

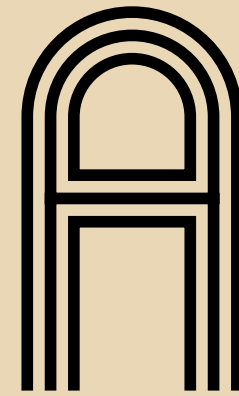
**B Aanwinsten en
uitgaande bruiklenen** 129

C Presentaties 141

**D Educatieve activiteiten en
evenementen** 151

E Personeel en organisatie 157

**F Bestuurlijke activiteiten
en nevenfuncties directie** 165

Publicaties

Uitgaven in eigen beheer

Olaf Nicolai: Apollo

Dieter Roelstraete, Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 29 p., ISBN: 9789069182445, vormgeving: Olaf Nicolai, Til Gathmann

Jaarverslag 2009 Museum Boijmans Van Beuningen

Medewerkers Museum Boijmans Van Beuningen; eindredactie: Alex de Vries - Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 160 p., vormgeving: Thonik

'Koop nu toch ook een werk van Beckmann!' Het familieportret Lütjens in Museum Boijmans Van Beuningen (Boijmans Studies 5)

Voorwoord: Sjarel Ex, Annemarie Lütjens; eindredactie: Jonieke van Es, teksten: Gwendolyn P. Boevé-Jones e.a., Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 160 p., ISBN: 9789069182469, vormgeving: Thonik

'Come on, now buy a Beckmann too!' Portrait of the Lütjens family in Museum Boijmans Van Beuningen (Boijmans Studies 5)

Voorwoord: Sjarel Ex, Annemarie Lütjens; eindredactie: Jonieke van Es, teksten: Gwendolyn P. Boevé-Jones e.a., Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 160 p., ISBN: 9789069182476, vormgeving: Thonik

De grote ogen van Kees van Dongen

Anita Hopmans, Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 223 p., ISBN: 9789069182483, vormgeving: Tessa van der Waals

All eyes on Kees van Dongen

Anita Hopmans, Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 223 p., ISBN: 9789069182490, vormgeving: Tessa van der Waals

Johan Thorn Prikker: de Jugendstil voorbij

Voorwoord: Sjarel Ex, Beat Wismer; eindredactie: Christiane Heiser, Mienke Simon Thomas; teksten: Carel Blotkamp e.a., Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 256 p., ISBN: 9789069182506, vormgeving: 2D3D/Gerard Schilder, Duplo studio/Guido van Gerven

Johan Thorn Prikker: Mit allen Regeln der Kunst. Vom Jugendstil zur Abstraktion

Voorwoord: Sjarel Ex, Beat Wismer; eindredactie: Christiane Heiser, Mienke Simon Thomas; teksten: Carel Blotkamp e.a., Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 256 p., ISBN: 9789069182513, vormgeving: 2D3D/Gerard Schilder, Duplo studio/Guido van Gerven

Eigen publicaties in het kader van publieksbegeleiding

Carsten Höller: Divided divided

Sjarel Ex, Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, ongep., 14 p., vormgeving: Thonik

Atelier Van Lieshout: Infernopolis

Saskia van Kampen, Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, ongep., vormgeving: Thonik

Olafur Eliasson: Notion Motion

Hanneke de Man, Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, 10 p., vormgeving: Thonik

Agenda 2011

Op het spoor

Samenstelling: Hanneke de Man, Tessa van der Waals; Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, vormgeving: Tessa van der Waals

Externe publicaties gereleerd aan activiteiten van Museum Boijmans Van Beuningen

Binnenste Buiten: Museum Boijmans Van Beuningen op bezoek, Magazine

Met bijdragen van Emily Ansenk, Erik van Broekhuizen, Jannet de Goede, Rixt Horstmann, Kunsthal Rotterdam, 2010, 2 p.

Ritsue Mishima: frozen garden / fruits of fire

Fotograaf: Francesco Barasciutti, Venezia 2010, ongep., 21 kaarten

Portscapes

Maria Barnas e.a., SKOR en Havenbedrijf Rotterdam, Rotterdam, 2010, vormgeving: Ben Laloua e.a.

Hella Jongerius: Misfit

Paola Antonelli, Alice Rawsthorn, Louise Schouwenberg, Phaidon Press, Londen, 2010, 308 p., ISBN: 9780714861326, vormgeving: Irma Boom

Hella Jongerius: Misfit [Eng.]

Paola Antonelli, Alice Rawsthorn, Louise Schouwenberg, Phaidon Press, Londen, 2010, 308 p., ISBN: 9780714859873, vormgeving: Irma Boom

Peter Paul Peterich, verzamelaar dichter mecenas 1933-2000

Theo Broersen, Marianne de Bruyn, Sjarel Ex e.a., Stichting Van Beuningen/Peterich-fonds, 104 p., ISBN: 9789080808263, vormgeving Michelangela, Utrecht

Written material: The embed and the shadow of the horse

Lonnies van Brummelen, Siebren de Haan; Museum Boijmans Van Beuningen, 2010, ongep.

Publicaties wetenschappelijke staf

P. van der Coelen, 'Scriptural Prints', in: *Print Quarterly*, 27 (2010), pp. 161-162

P. van der Coelen, 'Twee reeksen houtsneden: Landsknechten en Turken', in: *Bulletin van de Vereniging Rembrandt*, 20 (2010), nr. 2, pp. 15-19

P. van der Coelen, 'Mercenaries and Turks', in: *Print Quarterly*, 27 (2010), pp. 401-404

P. van der Coelen, "Christus na de geseling" - een onbekende prent van Nicolaes Lauwers naar Gerard Seghers', in: *Delineavit et Sculptit*, 34 (2010), pp. 1-7

P. van der Coelen e.a., *Het Rembrandthuis. Catalogus van de etsen van Rembrandt* (herziene uitgave), Amsterdam/Zwolle 2010

A. Elen, 'Het klooster aan de Amstelveenseweg getekend door Jan Hulswit', in: *Mélanges pour Marie*, Parijs 2010, pp. 20-21

A. Elen, 'Achter de fresco's. Restant van een modelboek', in: *Kunstschrift*, 54/4 (2010), pp. 14-15

A. Elen, Portal Herkomstonderzoek, webpublicatie op www.boijmans.nl, Museum Boijmans Van Beuningen

J. van Es, Inleiding 'Koop nu toch ook een Beckmann!' *Het Familieportret Lütjens in Museum Boijmans Van Beuningen*, Rotterdam 2010 (Boijmans Studies), pp. 13-17 (tevens in het Engels verschenen: 'Come on, now buy a Beckmann too!' *Portrait of the Lütjens Family in Museum Boijmans Van Beuningen*)

J. van Es, 'Het Familieportret Lütjens. Hommage aan een vriendschap', in: 'Koop nu toch ook een werk van Beckmann!' *Het Familieportret Lütjens in Museum Boijmans Van Beuningen*,

Rotterdam 2010 (Boijmans Studies), pp. 19-39 (tevens in het Engels verschenen: 'Come on, now buy a Beckmann too!' *Portrait of the Lütjens Family in Museum Boijmans Van Beuningen*)

J. van Es, *Samuel Jessurun de Mesquita: leerstellingheid versus werken in trance*, dissertatie Leiden University, Rotterdam 2010

Sj. Ex, 'Bruegel of Bosch?', in: Theo Boersen, Marianne de Bruyn (red.), *Peter Paul Peterich, verzamelaar dichter mecenas, 1933-2000*, 2010, pp. 72-87

Sj. Ex, 'De eerste collectie Peterich', in: Theo Boersen, Marianne de Bruyn (red.), *Peter Paul Peterich, verzamelaar dichter mecenas, 1933-2000*, 2010, pp. 26-31

Sj. Ex, 'De wereld van Hans Wilschut', in: Hans Wilschut, *Still Motion. Lyric reflections on urbanism*, Harderwijk 2010, pp. 4-7

Sj. Ex, 'Roekeloos', in: Max Kisman (red.), *Vouwblad 7: Klein Woordenboek over Tijd*, Amstelveen 2010, p. 22

Sj. Ex, *Divided Divided* in: publieksbrochure Carsten Höller, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam 2010.

Sj. Ex, 'Een plek waar iedereen zijn pas verdraagt', in: *Hollands Diep*, juli/augustus 2010, pp. 136-137

Sj. Ex, 'De Stijl und das Bauhaus', in: Bauhaus Global, Neue Bauhausbücher - neue Zählung Band 3 - hrsg. Vom Bauhaus-Archiv Berlin, *Gesammelte Beiträge der Konferenz Bauhaus Global vom 21. Bis 26. September 2009*, Berlin 2010, pp. 69-80.

Sj. Ex, 'De Stijl dans sa période d'incubation', in: *De Stijl 1917-1931*, tent.cat. Centre Pompidou, Parijs 2010, pp. 26-33

Sj. Ex, voorwoord *De grote ogen van Kees van Dongen*, tent. cat. Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam 2010, pp. 7-8

Sj. Ex, voorwoord *Johan Thorn Prikker. De Jugendstil voorbij*, tent.cat. Museum Boijmans Van Beuningen, museum kunst palast Düsseldorf, Rotterdam 2010, p. 5

Sj. Ex, voorwoord 'Koop nu toch ook een Beckmann!' *Het Familieportret Lütjens in Museum Boijmans Van Beuningen*, Rotterdam 2010 (Boijmans Studies), p. 5

Sj. Ex, 'Een wenkbrauw', in: Sacha Bronwasser, Katja van Stiphout (red.), *Dag Jos Boek*, Sandberg Instituut Amsterdam 2010, p. 14

J. Giltaij, 'Tekeningen van Jan (1) van der Meer van Haarlem', in: *Oud Holland*, 122 (2009), p. 145-153

J. Giltaij, voorwoord en 'Jan de Braij in de duinen', in: *Mélanges pour Marie*, Parijs 2010, pp. 28-29

J. Giltaij en M. Wolters, 'Der Marien-Altar des Meisters der Virgo inter Virgines im Salzburg Museum', in: *Ars Sacra, Kunstschätze des Mittelalters aus dem Salzburg Museum*, Salzburg Museum 2010, pp. 19-35

J. Guldemond, 'Max Beckmann: Duitser in Amsterdam' in: 'Koop nu toch ook een werk van Beckmann!' *Het Familieportret Lütjens in Museum Boijmans Van Beuningen*, Rotterdam 2010 (Boijmans Studies), pp. 40-57 (tevens in het Engels verschenen: 'Come on, now buy a Beckmann too!' *Portrait of the Lütjens Family in Museum Boijmans Van Beuningen*)

S. van Kampen, *Atelier van Lieshout – Infernopolis* in: publieksbrochure *Infernopolis*, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam, 2010

A. van Kesteren, 'Ideeën uit Rotterdam', opinieartikel in krant bij de tentoonstelling *Ideeën uit Rotterdam*, Design Platform Rotterdam 2010

F. Lammertse, 'Mit der Feder gezeichnet, "...om met de penne naer de wil, aert ende wenschen te spelen"', in: *Segeln, was das Zeug hält. Niederländische Gemälde des Goldenen Zeitalters*, tent.cat. Hamburger Kunsthalle, Hamburg, villa Vauban, Luxemburg, München 2010-2011, pp. 140-145

F. Lammertse, 'Four letters from Adriaen van der Werff to the Antwerp sculptor Jan Peter van Burscheit', in: *Simiolus*, 34 (2009/2010), pp. 119-141

F. Lammertse en Q. Buvelot, 'Numbered Paintings by Salomon de Bray', in: *The Burlington Magazine*, 152 (2010), pp. 390-392

M. Simon Thomas, 'Moderne Kunst in Rotterdam. Ontwerpen voor het stadhuis', in: *Johan Thorn Prikker. De Jugendstil voorbij*, tent.cat. Museum Boijmans Van Beuningen, museum kunst palast Düsseldorf, Rotterdam 2010, pp. 182-199

M. Simon Thomas en E. van de Weg, *Blik op Blik. Design van Nederlands verpakkingsblik*, tent.cat. Historisch Museum Deventer, 2010

M. Simon Thomas, 'Lelijk en ondoelmatig', in: Jan Jaap Heij (red.), *Hoe nieuw was de Nieuwe Kunst. Vier studies over Art Nouveau*, Drents Museum Assen, pp. 8-19

B

Aanwinsten

Aankopen

Anoniem

Aankomst op een heksensabbat, ca. 1750

tekening

aankoop Sotheby's
MB 2010/T 2 (PK)

Denis van Alsloot

Boslandschap met riviertje, ca. 1575-1600

tekening

aankoop Sotheby's
MB 2010/T 1 (PK)

Atelier NL

Fundamentals of Makkum, 2009
30-delig pottenbakkersservies
aankoop Tichelaars Koninklijke Makkumer Aardewerk- en Tegelfabriek N.V.
V 2652 1-30 (KN&V)

Sebald Beham, Erhard Schön, Niklas Stoer, Peter Flötner, Hans Guldenmund, Niclas Meldeman, Hans Sachs
Landsknechten, ca. 1530
prentenreeks

20 ingekleurde houtsneden,
3 ongekleurde houtsneden
aankoop met steun van Stichting Lucas van Leyden, Mondriaan Stichting, Vereniging Rembrandt en VSBfonds
MB 2010/1 A-W (PK)

Sebald Beham, Erhard Schön, Niklas Stoer, Hans Guldenmund, Hans Sachs
Turken, ca. 1530
prentenreeks

20 ingekleurde houtsneden
aankoop met steun van Stichting Lucas van Leyden, Mondriaan Stichting, Vereniging Rembrandt en VSBfonds
MB 2010/2 A-R (PK)

Peter Behrens

2 rijnwijnglazen, 1901
aankoop weekmarkt Rotterdam
V 2632 a-b (KN&V)

Jurgen Bey

Minuten Servies, 2003

15-delig servies

aankoop Tichelaars Koninklijke Makkumer Aardewerk- en Tegelfabriek N.V. met steun van de Mondriaan Stichting
V 2653 a-o (KN&V)

Alexandra Bircken

4 installaties en objecten, 2010

aankoop Büro BQ
BEK 1851 (MK) - BEK 1854 (MK)

Wim Borst, Babs Haenen,

Hans de Jong, e.a.

8 keramische objecten, 1950-2001
aankoop Stichting Van Achterbergh-Domhof
A 8743 (KN&V) - A 8750 (KN&V)

Arian Brekveld

Softlamp, 1995

aankoop Droog Design
V 2651 a-c (KN&V)

Marcel Broodthaers

Une vipère, un vampire, une vitre, 1974

installatie

aankoop met steun van Vereniging Rembrandt en BankGiro Loterij
BEK 1860 a-b (MK)

Diessens & Verstappen

E-volved Cultures 1.2, Triplet #6, 2010

film

aankoop Galerie Vous etes ici, Amsterdam
FKI 115 (MK)

Ryan Gander

Investigation # 75 - I...I...I'm... tired, 2009

werk op papier

aankoop Annet Gelink Gallery met steun van de Mondriaan Stichting
3634 (MK)

Hubert Griemert, Burg Giebenstein

koffieservies, 1935-1940

12-delig

aankoop Karin Schnabel Kunst & Antiquitäten
A 8741 a-l (KN&V)

Jeanne van Heeswijk

Amnesie van een landschap, 2008

film

aankoop Ram Foundation, gerealiseerd i.o.v. de Provincie Zuid-Holland en Kunstgebouw i.h.k.v. 'Echt Zien, kunst rondom de N470', 2009
Stad-I 4

Hella Jongerius

B-Set, 1999

21-delig servies

aankoop Tichelaars Koninklijke Makkumer Aardewerk- en Tegelfabriek N.V.
V 2654 a-u (KN&V)

Hella Jongerius

Soft Urn en *Long Neck*, 1993 en 2000

2 vazen

aankoop kunstenaar
V 2662 (KN&V) - V 2663 (KN&V)

Klaas Kloosterboer

2 sculpturen, 1999, 2007

aankoop kunstenaar

BEK 1816 (MK) - BEK 1817 (MK)

Krijn de Koning

6 werken op papier, 2008

aankoop kunstenaar

MB 2010/T 9 (PK) - MB 2010/T 14

Paul Kooiker, Rotterdam 1964

Crush #1-3, 2009

3 zwart-witfoto's

aankoop Willem van Zoetendaal
3625 (MK) - 3627 (MK)

Yayoi Kusama

Infinity Mirror Room - Phalli's Field,

1965 (1998)

installatie

aankoop met steun van Mondriaan Stichting en Fonds W. van Rede
BEK 1859 (MK)

Nicolaes Lauwers

Christus na geseling, ca. 1625-1650
gravure

aankoop Martayan Lan Rare Books
MB 2010/3 (PK)

Gabriel Lester

L'Empire des Lumières 2-7, 2007

6 C-prints

aankoop Galerie Fons Welters met steun van de Mondriaan Stichting
3628 (MK) - 3633 (MK)

Gabriel Lester

The Past Catching up with the Present, 2009

installatie

aankoop Galerie Fons Welters
BEK 1842 (MK)

Otto Lindig

schaal, ca. 1935

aankoop Karin Schnabel Kunst & Antiquitäten
A 8742 (KN&V)

Johan van Loon

Pollock, 2009

keramisch object

aankoop kunstenaar
A 7801 (KN&V)

Adolf Loos, Jacob & Josef Kohn

Café Museum, 1899

stoel

aankoop Patrick Kovacs
V 2634 (KN&V)

Lutz & Guggisberg

Das Atelier im Himmel, 2010

schilderij

aankoop Galerie Bob van Orsouw
3636 (MK)

Lutz & Guggisberg

Kopf im Bau, 2010

sculptuur

aankoop Galerie Bob van Orsouw
BEK 1843 (MK)

Christien Meindertsma

Pig 05049, 2007

boek

aankoop kunstenaar
V 2667 (KN&V)

Ritsue Mishima

Eolo, 2009

vaas

aankoop kunstenaar
2082 (KN&V)

Rivane Neuenschwander

The Tenant, 2010

film

aankoop Galerie T. Bonakdar,

New York

FKI 113 (MK)

Olaf Nicolai

Apollo, 2008

installatie

aankoop met steun van H+F

Mecenaat

BEK 1841 (MK)

Isamu Noguchi

IN-50, 1944

tafel

aankoop C.H. Coolen-Kalkman,

Amstelveen

V 2635 (KN&V)

Meret Oppenheim

Sous les Résédas, 1955

schilderij

aankoop Galerie Krinzinger, Wenen
3623 (MK)

Bert Jan Pot

Slats, 2006

stoel

aankoop NgispeN

V 2664 (KN&V)

Jean Raine

25 tekeningen, 1944-1948

aankoop Sanky Raine

MB 2010/T 18 a-o (PK) - MB 2010/T 19 a-j (PK)

Zeger Reijers

Rotating Kitchen, 2009

video overgezet op dvd

aankoop Galerie Maurits van de Laar
VKI 101 (MK)

Wim T. Schippers

Peanut-Butter Platform, Nr 19 B/

sC in the floor covering series,

1962-2010

installatie

aankoop kunstenaar met steun van de Mondriaan Stichting
BEK 1861 (MK)

Scholten & Baijings

Vegetables, 2009

9 objecten van textiel

aankoop Galerie Vivid met steun

van de Mondriaan Stichting

V 2658 a-i (KN&V)

Wieki Somers

Bufferlamp en *Blossoms*,

2001 en 2004

lamp en vaas

aankoop kunstenaar

V 2649 (KN&V) - V 2650 (KN&V)

Wieki Somers

Big Frozen Vase, 2010

vaas

aankoop Galerie Kreo, Parijs

V 2679 (KN&V)

Thonik

2 tapijten Soakers, 2008

aankoop Thonik, Amsterdam

MBT 61 (KN&V) - MBT 62 (KN&V)

Elmar Trankwalder

3 tekeningen, 1989, 2002 en 2006

aankoop Galerie Maurits van de Laar

MB 2010/T 20 (PK) - MB 2010/T

22 (PK)

Donato d'Urbino, Paolo Lomazzi,

Jonathan De Pas

Sciangai, 1973

kapstok

aankoop H.D. Christophersen,

Amsterdam

V 2675 (KN&V)

Emo Verkerk

Frank Zappa en *Primo Levi*, 2008

en 2009

aankoop Galerie Tanya Rumpff met

steun van de Mondriaan Stichting

3624 (MK), BEK 1840 (MK)

Marguerite Wildenhain-Friedlander,

Trude Petri-Raben

jeneverkruik, ca. 1930

aankoop Karin Schnabel Kunst &

Antiquitäten

A 7934 (KN&V)

Marguerite Wildenhain-Friedlander,

Trude Petri-Raben

Hallesche Form, 1930-1931

4 serviesdelen

aankoop Karin Schnabel Kunst &

Antiquitäten

V 2640 a-d (KN&V)

Hans de Wit

3 tekeningen, 2006

aankoop kunstenaar

MB 2010/T 15 (PK)

Schenkingen

Anoniem

13 zwart-witfoto's met werken van Yayoi Kusama, 1959-1965
schenking Hans Sonnenberg
3641 (MK) - 3653 (MK)

Atelier van Lieshout

AVL - Home Edition, 2006
stoel
schenking W. van Krimpen
3662 (MK)

Carel H. Blotkamp

6 werken in diverse technieken, 1986-2010
schenking kunstenaar
MB 2009/1 (PK), MB 2009/3 (PK),
MB 2009/9-12

Koos Breukel, Ine Lamers, Otto

Snoek, Isabella Rozendaal,
Helena van der Kraan, Paul Kooiker
6 portretten van Salima Belhaj,
2009- 2010
schenking W. van Krimpen
3656 (MK) - 3661 (MK)

Thierry De Cordier

Mare, 2004
tekening
schenking ter herinnering aan Peter
Paul Peterich door Jan Maarten Boll
3663 (MK)

France & Son

lamp, ca. 1957
schenking F. Schoonebeek
V 2637 (KN&V)

Globe

reisschrijfkijker, 1930-1939
schenking dr. Marijke Smeding
V 2678 a-g (KN&V)

Jeanne van Heeswijk

It runs in the neighbourhood, 2008
film
schenking Berry Koedam
Stad-I 5

Dolf Henkes

Naakt, 1970
schilderij
schenking particuliere collectie
3640 (MK)

Richard Hutten

This Chair, 2003
stoel
schenking Lensvelt B.V.
V 2633 a-b (KN&V)

Peter Hvidt, France & Son

9-delig zitkamerameublement, 1957
schenking F. Schoonebeek
V 2636 a-i (KN&V)

Chris Kabel

Thoughts for food, 2010
6 schalen
schenking kunstenaar
V 2668 a-f (KN&V)

Koninklijke Fabriek Inventum B.V.

straalkachel, 1929
schenking Jules Deelder
V 2666 (KN&V)

Klaas Kloosterboer

01106 – Ballast, 2001
dvd
schenking Klaas Kloosterboer
FKI 110 (MK)

Jan Kreunen

blik, 1916
schenking Jacobine E. Huisken
V 2655 (KN&V)

Bernard Leach

pot, 1962
schenking Stichting Van
Achterbergh-Domhof
A 8751 (KN&V)

Herman Makkink

Zonder Titel, 1966
collage
schenking kunstenaar
3655 (MK)

Bodil Manz, Julian Stair,

Gustavo Pérez, e.a.
40 keramische objecten
schenking Petra Verberne
A 8756 (KN&V) - A 8795 (KN&V)

MNO, Dark

Crosslight, 2001
lamp
schenking Dark
V 2647 a-e (KN&V)

Bretislav Novak

schaal, 1960-1969
schenking particuliere collectie
2081 (KN&V)

Bert Jan Pot, Moooi

Random light, 2001
lamp
schenking Moooi
V 2642 a-c (KN&V)

Jane Reumert

vaas, 2006
schenking D.U. Kuyken-Schneider
A 8802 (KN&V)

Lucie Rie

2 keramische objecten, ca. 1960
schenking A.L. den Blaauwen
A 7798 (KN&V) – A 7799 (KN&V)

Wim Rietveld

Mondial, 2006 (1958)
stoel
schenking NgispeN
V 2665 (KN&V)

Hendrik Rogge, Willem Steelink jr.,

Alexander Ver Huell e.a.
31 tekeningen en grafiek,
1 opbergkistje, 1800-1900
schenking drs. C.O.A. baron
Schimmelpenninck van der Oije
PAK 4914 (PK) - 4945 (PK), PAK A
2 a-c (PK)

Paul Schuitema

schets voor E.V.D. Jaarbeurs
Wenen, 1940
schenking Jos Houweling
MB 2010/T 23 (PK)

Sylvie Zijlmans, Hewald Jongenelis

Ten To One - Made in China,
2004-2007
kleurenprint
schenking kunstenaars
3654 (MK)

Langdurig bruiklenen van derden

Max Beckmann

3 tekeningen, 1944-1945
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen, aankoop
met steun van Stichting Bevordering
van Volkskracht
St 244 (PK) - St 246 (PK)

Walter van Beirendonck, Hussein
Chalayan, Naomi Filmer, Viktor &
Rolf, Christophe Coppens, Anna-
Nicole Ziesche, Alet Pilon, Klavens
van Engelen, Pyuupiru
15 objecten en installaties,
2005-2010
bruikleen H+F Fashion on the Edge
B 609 (KN&V) - B 612 (KN&V), B
613 (KN&V), B 614 (KN&V), B 615
(KN&V),
B 618, B 659 - B 664 (KN&V), B 665
(KN&V)

Fred Carasso

502 tekeningen, schetsen en
schetsboeken
bruikleen Stichting Federico Antonio
Carasso

Suzanne de Court, Meester I.C.,
Meester van het retabel van
Mesnil-sous-Jumièges, Meester IL,
anoniem
5 sculpturen, 1 geëmailleerde
spiegel, 3 emailen, ca. 1600
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen,
schenking J.S.C. Schoufour
St 232 – St 240

Francisco Goya

Portret van Don Ramón Satué, 1823
schilderij
bruikleen Rijksmuseum Amsterdam
BRL 2004 SK-A-2963

Pyke Koch

*Portret van mevr. J.C. barones van
Boetzelaer*, 1948
schilderij
bruikleen particuliere collectie
BRL 2010-30 (MK)

Kinke Kooi

3 werken op papier, 2009-2010
bruikleen Stichting Museum

Boijmans Van Beuningen, aankoop
met steun Stichting Van Beuningen/
Peterich-fonds
MB 2010/T 3 (PK) - MB 2010/T 5
(PK)

Gaetano Pesce

Montanara, 2009
bank
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen
aankoop met steun van het Kalhorn/
Timmermans Fonds
V 2660 a-d (KN&V)

Tomas Rajlich

31 schilderijen en werken op papier,
1992-2007
bruikleen kunstenaar
BRL 2010-01 (MK) - BRL 2010-30
(MK)

Tobia Scarpa

Libertá, 2009
1 stoel, 2 gestanste stoeldelen
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen
aankoop met steun van het Kalhorn/
Timmermans Fonds
V 2661 a-c (KN&V)

Marijke van Warmerdam

Couple en *In the distance*, 2010
2 films
aankoop Annet Gelink Gallery,
Amsterdam
bruikleen Stichting Museum
Boijmans Van Beuningen
FKI 111 (MK), FKI 112 (MK)

Uitgaande bruiklenen

Uitgaande bruiklenen nationaal

Stedelijk Museum Amsterdam

The Temporary Stedelijk
28 aug 2010 – 9 jan 2011
- Ger van Elk
The well polished floor sculpture,
1969-1980
BEK 1569 (MK)

Noordbrabants Museum, Den Bosch

A la c'Arte - de kunst van het eten. Eten in de kunst
18 sep 2010 – 2 jan 2011
- Peeter Boel
Stilleven met een dode pauw,
1655-1660
St 101

Noordbrabants Museum, Den Bosch

Gekoesterde Schoonheid
22 mei 2010 – 29 aug 2010
- J.H. Moesman
De peer, 1930
BRL 2009-11 (MK)

Gemeentemuseum Den Haag

Hans Bellmer & Louise Bourgeois - Double Sexus
11 sep 2010 – 16 jan 2010
- *Minotaure* nr. 6, 1934-1935
Tijds. 1995/353 (6)

Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag

Strong feelings
2 feb 2010 – 3 feb 2010
- Bas Jan Ader
I'm too sad to tell you, 1970-1971
FKI 48 (MK)

Gemeentemuseum Den Haag

H.P. Berlage (1856-1934). Architect en ontwerper
27 nov 2010 – 27 feb 2011
- Hendrik Petrus Berlage
fauteuil, 1910
B 212 (KN&V)

Gemeentemuseum Den Haag

Horrix en Mutters: twee Haagse

meubelfabrikanten

18 sep 2010 – 12 dec 2010

- H.P. Mutters & Zoon

Prototype vergaderstoel Shell, 1946

V 1737 (KN&V)

Stroom Den Haag

Test Assembly - Panorama Kijkduin

26 jun 2010 – 29 aug 2010

- Laurens van Kuik

Geluid van electriciteit, 1917

Stad-S 169

Historisch Museum Deventer

Blik op Blik

6 mrt 2010 – 19 sep 2010

- Piet Zwart

Blik voor 'Brenoline', 1942-1948

V 2 (KN&V)

- Piet Zwart

Blik voor vloeiwas, 1951

V 3 (KN&V)

Teekengenootschap Pictura,

Dordrecht (venue 1)

17 sep 2010 – 17 okt 2010

Tricot, Winterswijk (venue 2)

31 okt 2010 – 16 jan 2011

Olphaert den Otter

- Olphaert den Otter

No invisible man, Jeff Wall, 2005

MB 2005/T 6 (PK)

Gorcums Museum, Gorinchem

Olaf Stevens

24 apr 2010 – 13 jun 2010

- Olaf Stevens

Graal, 1998

2028 (KN&V)

- Olaf Stevens

vaas, 2001

2052 (KN&V)

- Olaf Stevens

halfronde kom op standring

met platte rand, 1986

A 6467 (KN&V)

- Olaf Stevens

ronde bolle kom op standring,

1989

A 6514 (KN&V)

- Olaf Stevens

lage schaal met golvend profiel,

1988

A 6515 (KN&V)

- Olaf Stevens

hoge kom met rechte wand, 1988

A 6517 (KN&V)

Groninger Museum, Groningen

Zilver in Groningen

18 dec 2010 – 29 mei 2011

- Anoniem

brandewijnkom, 1631-1632

MBZ 17 (KN&V)

Frans Hals Museum, Haarlem

Bomans

19 jun 2010 – 5 sep 2010

- Mari Andriessen

De dokwerker, 1951

BEK 1218 a (MK)

Teylers Museum, Haarlem

Mythen van het atelier

18 sep 2010 – 9 jan 2011

- David Oyens

Bezoek op het atelier, 1883

2254 (MK)

Frans Hals Museum, Haarlem

Cady Noland

18 dec 2010 – 13 mrt 2011

- Cady Noland

Eat Yer Fuckin Face Off!, 1990

3253 (MK)

- Cady Noland

SLA Group Shot # 3, 1990

3258 (MK)

- Cady Noland

Manson Girls Sit-In Cut-Out,

1993-1994

3328 (MK)

- Cady Noland

William Randolph Hearst, 1990

3478 (MK)

- Cady Noland

Betty Ford, 1994

3479 (MK)

- Cady Noland

Spaghetti Cowboy Template I,

1990

BEK 1654 (MK)

- Cady Noland

Chicken Awning Frame, 1990

BEK 1655 (MK)

Museum de Fundatie, Heino

Jan Fabre - De geleende tijd

6 jun 2010 – 29 aug 2010

- Jan Fabre

The power, 1984

J.Fabre 1 (PK)

- Jan Fabre

Hondeshow, 1984

J.Fabre 2 (PK)

- Jan Fabre

Vliegenvanger, 1984

J.Fabre 3 (PK)

- Jan Fabre

Moby Dick, 1984

J.Fabre 4 (PK)

- Jan Fabre

Dansscène, 1984

J.Fabre 5 (PK)

- Jan Fabre

De macht, 1984

J.Fabre 6 (PK)

- Jan Fabre

De macht der teatrale dwaasheden

(filmboek), 1984

J.Fabre 7 (PK)

Museum Het Valkhof, Nijmegen

Berend Strik

25 sep 2010 – 9 jan 2011

- Berend Strik

Franschhoek, 2007

3583 (MK)

Museum Jan Cunen, Oss

Pieter Engels

12 dec 2010 – 27 feb 2011

- Pieter Engels

Modern art piece (the clothes

of the emperor), 1967

BEK 1468 (MK)

- Pieter Engels

Painting-piece for 2 hands, 1972

MB 1972/T 26 a-c (PK)

Kerkvoogdij Hervormde

Gemeente Poortugaal

Monumentendag 2010

11 sep 2010

- Anoniem

schotel, ca. 1700

BT 3 (KN&V)

- Anoniem

schotel, ca. 1700

BT 4 (KN&V)

- H. Kock

kan, 1700-1800

BT 5 (KN&V)

- Hermanus Sonnemans

avondmaalbeker, 1641

BZ 23 (KN&V)

- Hermanus Sonnemans

avondmaalbeker, 1641

BZ 24 (KN&V)

- Sacharias Vignon

avondmaalschotel, 1687

BZ 25 (KN&V)

Historisch Museum Rotterdam

Van stad tot puin. Verwoest

Rotterdam verbeeld

14 mei 2010 – 26 sep 2010

- Jan Hendrik Versteegen

De tyrannie der stalen helmen,

1947

BRL 2006-03 (MK)

- Pieter den Besten

Verwoest Rotterdam met gezicht

op de St. Laurenskerk, 1940

MB 1966/T 32 (PK)

- Pieter den Besten

Verwoest centrum van Rotterdam,

1940

MB 1966/T 34 (PK)

- Pieter den Besten

Verwoeste Lutherse kerk in

Rotterdam, 1940

MB 1966/T 38 (PK)

- Pieter den Besten

Leuvehaven, 1940

MB 1966/T 39 (PK)

- Herman Bieling

Gezicht Leeuwenstraat naar

Roodezand met Doopsgezinde

kerk, 1940

MB 1966/T 90 (PK)

- Herman Bieling

De Nederlandse Bank aan

de Leuvehaven, 1940

MB 1966/T 92 (PK)

- Herman Bieling

Dagblad van Rotterdam aan

de Wijnstraat, 1940

MB 1966/T 93 (PK)

- Herman Bieling

Gezicht vanaf de Hoogstraat

met molen de Noord, 1940

MB 1966/T 95 (PK)

- Herman Bieling

Gedempte Bierhaven vanaf

Scheepmakershaven, 1940

1966/T 96 (PK)

- Herman Bieling

Openluchtschool, Boschhoek,

1940

MB 1966/T 97 (PK)

- Dick Elffers

Verwoesting van Rotterdam,

1910-1940

MB 1966/T 71 (PK)

- Dick Elffers

Verwoesting van Rotterdam, 1940

MB 1966/T 72 (PK)

- Dick Elffers

Verwoesting van Rotterdam, 1940

MB 1966/T 74 (PK)

- Dick Elffers

Ruïne van St. Laurenskerk, 1910

- 1940

MB 1966/T 76 (PK)

- Marius Richters

Gezicht op Rotterdam na het

bombardement, 1940

MB 1966/T 77 (PK)

- Dick Elffers

De Hoogstraat met gezicht op

de St. Laurenskerk, 1940

MB 1966/T 79 (PK)

- Dick Elffers

Verwoesting van Rotterdam, 1940

MB 1966/T 81 (PK)

- Dick Elffers

Verwoesting van Rotterdam, 1940

MB 1966/T 87 (PK)

- Hendrik Pieter Groen

Verwoest gebouw (Oude raadhuis),

1940

MB 1966/T 47 (PK)

- Hendrik Pieter Groen

Scheepmakershaven, gezien

vanaf het Witte Huis, 1940

MB 1966/T 65 (PK)

- Hendrik Pieter Groen

Interieur van de St. Laurenskerk,

1940

MB 1966/T 85 (PK)

- Hendrik Pieter Groen

Ruïne van de fabriek van

Dobbelman, 1940

MB 1966/T 86 (PK)

- Marius Richters

Ruïne van de St. Laurenskerk,

1940

MB 1966/T 66 (PK)

- Marius Richters

Ruïne van de St. Laurenskerk,

1940

MB 1966/T 67 (PK)

- Marius Richters

Panorama van Rotterdam, 1940

MB 1966/T 68 b (PK)

- Marius Richters

Ruïne van de Zuiderkerk, 1940

MB 1966/T 70 (PK)

- Eduard van Zanden

Achterkant van de Rotterdamse

Schouwburg, 1940

MB 1966/T 49 (PK)

- Eduard van Zanden

Ruïne van de Bijenkorf, 1940

MB 1966/T 57 (PK)

- Eduard van Zanden

Oude Stadhuis, gezien vanaf

de Hoogstraat, 1940

MB 1966/T 59 (PK)

- Eduard van Zanden

Steiger gezien vanaf de

Grote Markt, 1940

MB 1966/T 62 (PK)

- Eduard van Zanden

Achterzijde Schouwburg, 1940

MB 1966/T 63 (PK)

Historisch Museum Rotterdam

Mes en Vork

24 okt 2010 – 15 mei 2011

- Joris van Son

Nis met roemer wijn, omgeven

door bloemen en vruchten,

1653-1658

1288 (OK)

Uitgaande bruiklenen internationaal

Staatliche Kunsthalle

Baden-Baden

Das Selbstportrait

11 sep 2010 – 9 jan 2011

- Bas Jan Ader

Im too sad to tell you, 1970-1971

FKI 48 (MK)

Museu Picasso de Barcelona

Picasso Looking at Degas

14 okt 2010 – 16 jan 2011

- Edgar Hilaire Germain Degas

Naaktstudie van jockey te paard,

op de rug gezien, 1834-1917

F II 129 (PK)

Neue Nationalgalerie, Berlijn

Willem de Rooij, Intolerance

16 sep 2010 – 2 jan 2011

- Melchior d' Hondecoeter

Dood gevogelte en jachtgerei,

ca. 1665

1328 (OK)

Kunstmuseum Bern

Lust and Vice. The Seven Deadly

Sins from Dürer to Nauman

15 okt 2010 – 20 feb 2011

- Adriaen Brouwer

De zeven ondeugden, 1600-1700

Boek F.A. gi. 232 a-g

- Hieronymus Wierix

Zeven ondeugden, 1500-1600

L 1968/114 a-h (PK)

- Hendrick Goltzius

Icarus, 1588

MB 2980 (PK)

Zentrum Paul Klee, Bern

Lust and Vice. The Seven Deadly

Sins from Dürer to Nauman

15 okt 2010 – 20 feb 2011

- Adriaen Brouwer

Herberginterieur, ca. 1630

1102 (OK)

- Jacob Ochtervelt

Het oestermaal, 1667

1618 (OK)

- Jacob Adriaensz. Matham

Suite der Dronkenschap,

1600-1700

BdH 13884 - BdH 13887

Groeningemuseum, Brugge

Van Eyck tot Dürer

28 okt 2010 – 30 jan 2011

- Joachim Patinir

Landschap met de brand van

Sodom en Gomorra, ca. 1520

2312 (OK)

- Stefan Lochner

Johannes de Evangelist, 1445-1450

2458 (OK)

- Stefan Lochner

Maria Magdalena, 1445-1450

2459 (OK)

- Meester van het Leven van Maria

De ontmoeting van Maria en

Elisabeth, 1465-1475

2465 (OK)

- Anoniem

Heilige Gudula, 1460

N 77 (PK)

Galleria dell'Accademia, Florence

Pittura da Camera

7 jun 2010 – 12 dec 2010

- Jacopo del Sellaio

Orpheus, Eurydice en Aristaeus,

1475-1480

2563 (OK)

Dom Museum Freising

Engel

5 nov 2010 – 1 mei 2011

- Aert de Gelder

Abraham en de engelen,

1680-1685

1229 (OK)

Museum voor Schone Kunsten

Gent

Gustave van de Woestyne

(1881-1947)

26 mrt 2010 – 27 jun 2010

- Gustave Van De Woestyne

Etude pour ma fille réfugiée

au Pays de Galles, 1915

St 71

Museum voor Schone Kunsten

Gent

Hareng Saur: Ensor en de

hedendaagse kunst

30 okt 2010 – 27 feb 2011

- Willem de Kooning

The cliff of the palisade with

Hudson River, Weehawken,

New Jersey, 1963

2952 (MK)

Centro José Guerrero, Granada

Cromocronías. Poéticas del color

en la imagen-tiempo

25 feb 2010 – 2 mei 2010

- Bas Jan Ader

Primary time, 1974

VKI 90 (MK)

Kunstverein Hannover

Charles Avery

28 aug 2010 – 7 nov 2010

- Charles Avery

Mob Scene, 2005

MB 2009/T 37 (PK)

LWL-Museum für Archäologie,

Herne

Auf Ruhr 1225!

26 feb 2010 – 28 nov 2010

- Anoniem

Fluitje, 1300-1400

F 2950 (KN&V)

Louisiana Museum of Modern

Art, Humlebaek

Anselm Kiefer - Art and Myth

17 sep 2010 – 23 jan 2011

- Anselm Kiefer

Notung, 1973

2975 (MK)

- Anselm Kiefer

Bilder-Streit, 1980

MB 1980/T 61 (MK)

Château d'Avignon, Les Saintes

Maries de la Mer

d'Après Nature

25 jun 2010 – 31 okt 2010

- Bas Jan Ader

Primary time, 1974

VKI 90 (MK)

M - Museum Leuven (venue 1)

Meesterwerk of kopie?

10 jun 2010 – 22 aug 2010

Nationalmuseum, Stockholm

(venue 2)

Rubens & Van Dyck

25 feb 2010 – 23 mei 2010

- Anthony van Dyck

Heilige Hieronymus, 1618-1620

VdV 22

Fundação Calouste Gulbenkian,

Lissabon

The Object Observed - Four centu-

ries of European Still-Life Painting

11 feb 2010 – 2 mei 2010

- Abraham Breughel

Vruchten en bloemen, 1670-1680

1096 (OK)

- Roland Delaporte

Stilleven met vruchten en brood,

1775-1785

1121 (OK)

Het Glazen Huis - Vlaams

Centrum voor Hedendaagse

Glaskunst, Lommel

De smaak van glas

13 jun 2010 – 3 okt 2010

- Anoniem

kelkglas, 1700-1800

10 (KN&V)

- Anoniem

fluitglas, 1600-1650

49 (KN&V)

- Anoniem

kelkglas, 1675-1700

113 (KN&V)

- Anoniem

dekselbokaal, 1700-1750

209 a-c (KN&V)

- Anoniem

kelkglas, 1700-1800

284 (KN&V)

- Anoniem

kelk met deksel, 1680-1720

507 a-b (KN&V)

- Anoniem

vleugelglas, ca. 1600

625 (KN&V)

- Anoniem

kelkglas, ca. 1750

820 (KN&V)

- Anoniem

vleugelglas, 1850-1900

857 (KN&V)

- Anoniem

kelkglas, 1675-1725

913 (KN&V)

- Anoniem

berkenmeier, 1550-1600

F 5205 (KN&V)

- Anoniem

bokaal, ca. 1600

F 10000 (KN&V)

- Anoniem

roemer (fragmentarisch), 1648

F 10107 (KN&V)

- Anoniem

beker, 1500-1525

F 10188 (KN&V)

- Anoniem

kelkglas, 1600-1625

F 10201 (KN&V)

- Borek Sipek

wijnglas Medusa; deel van de

serie Veno Pro Xenophona, 1983

V 899 (KN&V)

Camden Arts Centre, Londen

Painting on Unknown Languages

23 sep 2010 – 28 nov 2010

- René Daniels

Salle Pacifique - Illusie, 1984

3119 (MK)

Courtauld Gallery, Londen

Cézanne's Card Players

21 okt 2010 – 16 jan 2011

- Paul Cézanne

Een rokende man, studie voor

het schilderij De kaartspelers,

ca. 1890-1892

F II 225 (PK)

Royal Academy of Arts, Londen

The Real Van Gogh: The Artist

and His Letters

23 jan 2010 – 18 apr 2010

- Vincent van Gogh

Een vrouw die beetwortels plant,

1885

MB 744 (PK)

- Vincent van Gogh

De naaister, 1881-1882

MB 1949/T 6 (PK)

Les Chiroux, Luik

En tous points conformes

28 feb 2010 – 25 apr 2010

- Bas Jan Ader

6 (verzamelspoel) films

Bas Jan Ader

FKI 51 (MK)

Museo Nacional del Prado, Madrid

Turner and the Masters

22 jun 2010 – 19 sep 2010

- Peter Paul Rubens

Avondlandschap met boerenkar,

1630-1640

2514 (OK)

Museo Thyssen-Bornemisza,

Madrid

Domenico Ghirlandaio: Portrait

of Giovanna Tornabuoni

22 jun 2010 – 10 okt 2010

- Atelier Ghirlandaio

De geboorte van Christus,

1487-1488

2553 (OK)

Palazzo Reale Milaan

Salvador Dalí. The dream is getting

closer

22 sep 2010 – 30 jan 2011

- Salvador Dalí

Le visage de la guerre, 1940

2766 (MK)

- Salvador Dalí

Landschap met touwtjespringend

meisje, 1936

2937 a-c (MK)

- Salvador Dalí

Table Solaire, 1936

2938 (MK)

- Salvador Dalí

Le grand paranoïaque, 1936

2989 (MK)

- Salvador Dalí

Espagne, 1938

2990 (MK)

- Salvador Dalí

Impressions d'Afrique, 1938

2991 (MK)

- Salvador Dalí

Vénus de Milo aux tiroirs, 1936

(1964)

BEK 1467 (MK)

Haus der Kunst, München

Metropolitan Museum of Art, New York

Jan Gossaert's Renaissance

5 okt 2010 – 17 jan 2011

- Jan Gossaert

De metamorfose van Hermaphroditus en Salmacis,

ca. 1520

2451 (OK)

- Jan Gossaert

Een koning of keizer aan een feestmaal, 1500-1535

N 139 (PK)

Museum of Modern Art New York

The Original Copy: Photography of Sculpture, 1839 to Today

1 aug 2010 – 1 nov 2010

- Bas Jan Ader

On the road to a new Neo

Plasticism, West Kapelle Holland,

1971

3281 a-d (MK)

- Bas Jan Ader

Double Bind

4 feb 2010 – 30 mei 2010

- Bas Jan Ader

I'm too sad to tell you, 1970-1971

FKI 48 (MK)

Institut Néerlandais, Parijs

Hommage - une sélection de Paul van der Eerden dans la collection Frits Lugt

12 mei 2010 – 4 jul 2010

- Tonny Kristians

Zonder titel, 1928-1930

3474 a (MK)

- Tonny Kristians

Zonder titel, 1928-1930

3474 b (MK)

Le Plateau / Frac Ile-de-France, Parijs

Charles Avery

27 mei 2010 – 8 aug 2010

- Charles Avery

Mob Scene, 2005

MB 2009/T 37 (PK)

- Charles Avery

StoneMouse Sellers, 2008

MB 2009/T 38 (PK)

Les Arts Décoratifs, Parijs

Claude et François-Xavier Lalanne, entre-deux

17 mrt 2010 – 4 jul 2010

- François Xavier Lalanne

Babouin, 1973

BEK 1539 (MK)

Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Charley Toorop

18 feb 2010 – 9 mei 2010

- Piet Mondriaan

Compositie no II, 1929

1542 (MK)

- Charley Toorop

Zelfportret tegen muur, 1925

1866 (MK)

- Charley Toorop

De maaltijd der vrienden,

1932-1933

2045 (MK)

- Bart van der Leek

Vaas met rozen, 1925

2184 (MK)

- Edgar Fernhout

Portret van Rachel Fernhout, 1935

2252 (MK)

- Charley Toorop

Drie generaties, 1941-1950

2345 (MK)

- Charley Toorop

Compositie met kop, fles

en bloemen, 1917

2408 (MK)

- Jan Toorop

Dorpelwachters der zee, 1901

2429 (MK)

- Charley Toorop

Zelfportret, 1928

3590 (MK)

- John Rådecker

Portret van Jan Toorop, 1932

BEK 1319 b (MK)

- Pyke Koch

Stilleven met peren en citroenen,

ca. 1900

BRL 2007-01 (MK)

- Charley Toorop

Leuvehaven, Rotterdam, 1926

BRL 2009-02 (MK)

- Charley Toorop

Les soeurs, 1921

St 65

Musée du Louvre, Parijs

Musées de papier. Recueils d

Antiquités et recherches antiques

en Europe: 1650-1780

22 sep 2010 – 3 jan 2011

- Giuseppe Recco

Stilleven met maskers, boeken en

muziekinstrumenten, 1634-1695

2657 (OK)

Musée National d'Art Moderne

Centre Georges Pompidou, Parijs

De Stijl

1 dec 2010 – 21 mrt 2011

- Piet Mondriaan

Compositie no II, 1929

1542 (MK)

- Piet Mondriaan

Compositie met kleurvlakjes, 1917

1543 (MK)

- Jacoba van Heemskerck

Kleurencompositie nr. 6 (Bos),

1913

2072 (MK)

- Matthijs Maris

Vrouwenborstbeeld (Extase),

1897-1903

MB 558 (PK)

Musée d'Orsay, Parijs

Crime et Châtiment. De Goya

à Picasso

15 mrt 2010 – 27 jun 2010

- Honoré Daumier

De kwijtschelding, 1860-1865

2596 (OK)

Musée Jacquemart-André, Parijs

Rubens - Poussin, influences

croisées

23 sep 2010 – 23 jan 2011

- Peter Paul Rubens

Het bad van Diana, 1635-1640

2296 (OK)

Philadelphia Museum of Art

Michelangelo Pistoletto: From One to Many, 1956-1974

28 okt 2010 – 16 jan 2011

- Michelangelo Pistoletto

Due persone in coda, 1964

2755 (MK)

Kurator, Rapperswil-Jona

New Existentialism - Performative

Systems

4 sep 2010 – 7 nov 2010

- Bas Jan Ader

Piece G, 1970

FKI 73 (MK)

- Bas Jan Ader

IHC Hillside Piece, 1969

FKI 74 (MK)

Centro Galego de Arte

Contemporánea, Santiago de Compostela

In Search of the Miraculous:

Thirty Years Later

28 mei 2010 – 12 sep 2010

- Bas Jan Ader

Broken fall (geometric)

West-Kapelle - Holland, 1971

FKI 49 (MK)

- Bas Jan Ader

Broken Fall (organic)

Amsterdamse Bos-Holland, 1971

FKI 50 (MK)

- Bas Jan Ader

Primary time, 1974

VKI 90 (MK)

- Bas Jan Ader

Please don't leave me, 1969

3275 (MK)

- Charley Toorop

All my clothes, 1970

3276 (MK)

- Bas Jan Ader

I'm too sad to tell you, 1970

3277 (MK)

- Bas Jan Ader

Pitfall on the way to a new

Plasticism, West-Kapelle-Holland,

1971

3278 (MK)

- Bas Jan Ader

Farewell to Faraway Friends, 1971

3279 (MK)

- Bas Jan Ader

Broken fall Geometric,

West-Kapelle-Holland, 1971

3280 (MK)

- Bas Jan Ader

Zonder titel (Tea-Party), 1972

3282 (MK)

- Bas Jan Ader

Fall I, Los Angeles, 1970

FKI 45 (MK)

- Bas Jan Ader

Fall II, Amsterdam, 1970

FKI 46 (MK)

- Bas Jan Ader

Nightfall, 1971

FKI 47 (MK)

- Bas Jan Ader

I'm too sad to tell you, 1970-1971

FKI 48 (MK)

Fondation Beyeler, Riehen

(venue 1)

9 mei 2010 – 5 sep 2010

Musée d'Art Moderne de la Ville

de Paris (venue 2)

15 okt 2010 – 30 jan 2011

Jean-Michel Basquiat

- Jean-Michel Basquiat

Untitled, 1982

3047 (MK)

Nederlands Paviljoen

Wereldtentoonstelling Shanghai

Wereldtentoonstelling 2010 Shanghai

1 mei 2010 – 31 okt 2010

- Wim T. Schippers

Het is me wat, 1999

BRL 2005-25 (MK)

Complesso museale Santa Maria

della Scala, Siena

Il primo Rinascimento a Siena

26 mrt 2010 – 11 jul 2010

- Jacopo della Quercia

Johannes de Evangelist (?),

ca. 1410-1413

I 173 (PK)

Staatsgalerie Stuttgart

Hans Holbein the Elder: The Grey

Passion

27 nov 2010 – 20 mrt 2011

- Martin Schongauer

Kop van een moor met een

tulband, ca. 1465-1490

MB 245 (PK)

Tobacco and Salt Museum, Tokio

(venue 1)

24 apr - 2 jul 2010

Okazaki City Museum (venue 2)

17 jul - 29 aug 2010

Oranda and Nippon - From

Rembrandt to von Siebold

- Nicolaes Muys

De belachelijke jonker, 1777

1556 (OK)

- Pieter Adriaensz. Kocks

schotel, ca. 1700

A 3331 (KN&V)

- Anoniem

kop, ca. 1670

A 7663 c (KN&V)

- Anoniem

schotel, ca. 1700

A 7663 f (KN&V)

- Claes Jansz. Visscher

De Beurs te Amsterdam, 1612

BdH 8361 di (PK)

- Rembrandt van Rijn

Zelfportret met sabel, 1634

DN 1948/269 (PK)

- Rembrandt van Rijn

De H. Hieronymus in bergachtig

landschap, 1653

DN 1980/301 (PK)

- Rembrandt van Rijn

Vrouw gezeten bij een kachel,

1658

DN 1996/317 (PK)

- Rembrandt van Rijn

Een zittende, naakte vrouw, 1658

DN 1997/318 (PK)

- Rembrandt van Rijn

Landschap met melkboer, 1650

DN 2001/322 (PK)

- Rembrandt van Rijn

De Grote Coppenol, 1658

DN RHvR gi. 25 (PK)

- Anoniem

baardmankruik, 1600-1650

F 2797 b (KN&V)

- Anoniem

Japanees baardmankruik,

1700-1800

F 9775 (KN&V)

- Rembrandt van Rijn

Zelfportret met Saskia, 1636

MS 640 (PK)

Klassik Stiftung Weimar

Into the outside!

14 mrt 2010 – 30 mei 2010

Albertina Museum, Wenen

Michelangelo as a drawer

7 okt 2010 – 9 jan 2011

- Michelangelo Buonarroti

Hoofd van een jongeman met helm, in profiel naar links, 1500-1600

I 185 (PK)

- Michelangelo Buonarroti

Madonna met Christuskind in een venster, met Jozef of een donor buigend links, 1500-1575

I 198 (PK)

- Michelangelo Buonarroti

Studies van een uitgestrekte arm voor het fresco De dronkenschap van Noach in de Sixtijnse Kapel, ca. 1509

I 513 verso (PK)

Bank Austria Kunstforum, Wenen

A feast for the eyes - food in still life

10 feb 2010 – 30 mei 2010

- Meester van de Amsterdamse

Bodegone

Keukenstuk (bodegone), ca. 1625

BRL 2004 SK-A-2962 (OK)

Kunsthalle Wien, Wenen

POWER UP. Women Pop Art

5 nov 2010 – 20 feb 2011

- Marisol

The car, 1964

BEK 1493 (MK)

VIDEOEX, Zürich

VIDEOEX Festival 2010

22 mei 2010 – 30 mei 2010

- Bas Jan Ader

Nightfall, 1971

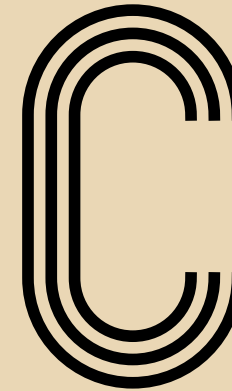
FKI 47 (MK)

- Bas Jan Ader

Broken fall (geometric)

West-Kapelle - Holland, 1971

FKI 49 (MK)

Presentaties

Portscapes

30 januari - 25 april 2010
Gasconservator: Theo Tegelaers (SKOR Stichting Kunst en Openbare Ruimte)
Tentoonstellingsontwerp: Overtreders W

Het museum toont tien kunstprojecten die voortkomen uit een in 2009 gemaakte artistieke ontdekkingsreis naar het verleden, heden en de toekomst van de Rotterdamse haven. Deelnemende (inter-) nationale kunstenaars zijn Hans Schabus, Bik Van der Pol, Marjolijn Dijkman, Rob Hamelijncx en Nienke Terpstra, Lara Almarcegui, Jorge Satorre, Paulien Oltheten, Jan Dibbets, Roman Keller en Christina Hemauer en Ilana Halperin. Ze laten zich inspireren door de haven en reflecteren daarop met kunstwerken in de vorm van objecten, dia's, performances, films, verhalen, interviews, excursies en videowerk. De vormgeving van de tentoonstelling verwijst naar de haven, de projecten worden getoond in containers op ware grootte, gemaakt van stof. Portscapes is een initiatief van het Havenbedrijf Rotterdam NV met ondersteuning van SKOR en Latitudes, een curatorenteam uit Barcelona.

Carsten Höller - Divided Divided

6 februari - 25 april 2010
Conservator: Sjarel Ex

In de tentoonstelling *Divided Divided* zet Carsten Höller (1961, België) alle zintuigen op scherp. Höller past in de Bodon-zalen van het museum een eenvoudige wiskundige formule toe die de ruimte en de objecten steeds in tweeën deelt. Hierdoor ontstaat een eenheid die de ervaring van de bezoeker versterkt. Op alle tentoongestelde werken wordt de formule toegepast, op de *Giant Triple Mushrooms* - een serie samen-

gestelde paddenstoelenreplica's van reuzenformaat, de *Flicker Films* en de zwevende *Swinging Spiral*. Tijdens deze tentoonstelling is het ook mogelijk om een exclusieve nacht in het museum door te brengen in de *Revolving Hotel Room*. Deze traag roterende hotelkamer van Höller staat midden in het museum.

De opening van de tentoonstelling op vrijdag 5 februari vindt plaats in samenwerking met Art Rotterdam. De tentoonstelling is onderdeel van het officiële programma van Holland Art Cities 2009-2010 en is financieel gesteund door het Goethe Instituut Rotterdam, Institut für Auslandsbeziehungen e.V. (ifa), Bilderberg Parkhotel Rotterdam en Sikkens.

Kunst Studio: De wereld van Carsten Höller

6 februari - 25 april 2010

Parallel aan de tentoonstelling *Carsten Höller - Divided Divided* is in de Kunst Studio een multimediale 'leestafel' opgesteld: *De Wereld van Carsten Höller*. Hier is een overzicht te zien van zijn favoriete boeken, films, muziek, hotels en restaurants. De presentatie in de Kunst Studio wordt financieel mogelijk gemaakt door het VSBfonds.

Ritsue Mishima Bevroren Tuin / Vruchten van Vuur

6 februari - 30 mei 2010
Conservator: Thimo te Duits

De Japanse/Italiaanse kunstenaar Ritsue Mishima (1962, Japan) neemt binnen de hedendaagse Venetiaanse glaskunst een uitzonderingspositie in. Mishima werkt uitsluitend met kleurloos glas en haar werk laat zich lezen als een staalkaart van oude blaas- en decoratietechnieken. Inspiratie haalt ze uit de natuur, het heelal en de Venetiaanse lagune met haar betoverende licht. Het zijn de glinsterhuiden van vissen, het uit-

vergrote microscopische zeeleven, meteorieten en de sterrenhemels die haar inspireren. Het werk wordt gepresenteerd in een speciaal door de kunstenaar ontwikkelde meditatieve winterse installatie die daarmee een afspiegeling lijkt van de belendende binnentuin van het museum.

Binnenste Buiten. Museum Boijmans Van Beuningen op bezoek

6 februari - 23 mei 2010

Conservator: Friso Lammertse en Jannet de Goede (conservator Kunsthal)

Met de tentoonstelling *Binnenste Buiten* wordt het museum letterlijk binnenstebuiten gekeerd. 9.678 schilderijen, beelden, werken op papier, keramische voorwerpen en objecten van textiel in de collectie hebben tijdelijk onderdak gevonden in de op een steenworp afstand gelegen Kunsthal. Reden hiervoor zijn de onderhoudswerkzaamheden aan het ondergrondse museumdepot. Talrijke zeventiende-eeuwse meesterwerken zijn te zien, van Frans Hals, Jacob van Ruisdael, Jan Steen, Paulus Moreelse en vele anderen. Ook sleutelwerken uit de moderne kunst worden getoond, van Giorgio Morandi tot Frank Stella en Nederlands werk van onder meer Jan Schoonhoven, René Daniels en Co Westerik. In deze megalomane presentatie worden vier typen tentoonstellingen (White Cube, Curator's Choice, Salon en keuze van het publiek) afgewisseld met depotopstellingen. De werkzaamheden voor deze tentoonstelling worden uitgevoerd door de sector Collectie en onderzoek.

Collectiepresentatie: Hedendaagse tekenkunst

20 februari - 9 mei 2010
Conservator: Saskia van Kampen

Een tentoonstelling met recente aanwinsten op het gebied van de hedendaagse tekenkunst.

Hedendaagse tekenkunst belicht met name de verhalende en figuratieve kant van de hedendaagse tekenkunst. Op duizelingwekkend grote formaten worden complexe, vaak raadselachtige universums verbeeld die aansluiten bij een surreële belevingswereld. Veel van de kunstenaars putten hun inspiratie uit stripboeken, fanzines, muziek en literatuur. De tekeningen die worden getoond zijn van Krijn de Koning, Charles Avery, Luc Tuymans, Paul Noble, Peter Feiler, Oscar de las Flores, Ewoud van Rijn, Hans de Wit, Ronald Cornelissen en Paul van der Eerden. Alle getoonde tekeningen zijn in de afgelopen jaren door Museum Boijmans Van Beuningen verworven.

Lily van der Stokker Terrible

6 maart - 13 juni 2010
Conservator: Sjarel Ex

Lily van de Stokker (1954) maakt de wereld graag net een beetje mooier. Ze schildert muren met fluorescerende kleuren en decoratieve vormen, maar ze heeft ook meubels, kleding en zelfs hele gebouwen met vrolijke bloemmotieven versierd. Haar vrolijke, directe en soms confronterende werken zijn een reactie op actuele thema's in de kunstwereld. Composities die ze eerst op klein formaat maakt, laat ze vervolgens uitvergroten interviëren in de (openbare) ruimte. In korte, vaak persoonlijke teksten die deel uitmaken van het werk zet ze haar vraagtekens bij het kunstwerk zelf. Voor het museum maakt ze in de Willem van der Vorm-galerij de twee muurschilderingen *Terrible* en *Why Do It*.

Prentenkabinet: Moderne kunst twintigste eeuw Shapiro, Motherwell, Willem de Kooning, Gottlieb

13 maart - 6 juni 2010
Conservator: Jaap Guldemond

De presentatie toont een selectie werken op papier van enkele action painters, zoals de abstract expressionisten ook wel worden genoemd. De surrealistische geaardheid van deze abstract expressionisten verklaart waarom dit werk in de collectie aanwezig is. Een van de belangrijkste vertegenwoordigers is de Rotterdammer Willem de Kooning (1904-1997), die al op zijn 22ste naar New York vertrekt om daar carrière te maken. In tegenstelling tot veel van zijn collega's werkt hij nooit volledig abstract: in zijn werk blijft altijd een referentie aan de herkenbare werkelijkheid te zien. Dit geldt ook voor Adolph Gottlieb (1903-1974), die waarschijnlijk het meest geïnspireerd is geweest door het surrealisme. Robert Motherwell (1915-1991), opgeleid als filosoof, voorziet het abstract expressionisme van een intellectueel kader.

Kleinkunst, steengoed! Keramiek uit Museum Boijmans Van Beuningen in de Kunsthal

24 april - 15 augustus 2010
Conservator: Thimo te Duits

De presentatie *Kleinkunst, steengoed!* omvat meer dan 100 keramische topstukken uit eigen bezit. Het betreft voornamelijk vaas- en potvormen, die zijn gedraaid, gegoten of met de hand gevormd. Aan de hand hiervan wordt een overzicht gegeven van de vele mogelijkheden van werken in klei en met glazuur, van de vroege jaren van de twintigste eeuw tot nu.

De valse Vermeers van Van Meegeren

12 mei - 22 augustus 2010
Conservator: Friso Lammertse m.m.v. Nadja Garthoff

In 1937 koopt Museum Boijmans vol trots het schilderij *De Emmaüsgangers* als het vroege meesterwerk van Johannes Vermeer. Acht jaar later bekend de kunstenaar Han van Meegeren

(1889-1947) dat hij de maker is en bovendien nog verschillende andere vervalsingen heeft geschilderd. Van Meegeren is een 'meestervervalser'. De tentoonstelling *De valse Vermeers van Van Meegeren* toont zijn techniek, zijn succes en zijn uiteindelijke ontmaskering. Vrijwel alle nu nog bekende schilderingen die Van Meegeren maakt in de stijl van de zeventiende-eeuwse meesters als Frans Hals, Pieter de Hooch en vooral Johannes Vermeer zijn te zien. Tijdens deze tentoonstelling presenteert het Mauritshuis in Den Haag de tentoonstelling *De Jonge Vermeer*. In 2011 wordt een Boijmans Studie gewijd aan *De Emmaüsgangers* van Van Meegeren.

Kunst Studio: Collectie Online

22 mei - 15 augustus 2010

In de Kunst Studio worden twee nieuwe websites van het museum getoond: ArtTube en Collectie Online. ArtTube is een online videokanaal met video's over kunst en tentoonstellingen in het museum. Collectie Online geeft beeld, tekst en multimedia bij honderden stukken uit de museumcollectie. De websites geven samen een schat aan informatie over kunst, de collectie en tentoonstellingen. De presentatie in de Kunst Studio wordt financieel mogelijk gemaakt door het VSBfonds.

Atelier Van Lieshout Infernopolis

29 mei - 25 september 2010
Conservator: Saskia van Kampen
Locatie: Voormalige onderzeebootloods, RDM-terrein

Een voormalige onderzeebootloods in de haven van Rotterdam is voor vijf achtereenvolgende zomers in gebruik genomen als tentoonstellingsruimte. In 2010 vindt de eerste editie plaats. Atelier Van Lieshout is uitgenodigd het spits af te bijten en maakt de spectaculaire

tentoonstelling *Infernopolis*. Een huiveringwekkende setting, waarin medische instrumenten, vacuüm-pompen, silo's, schedels, skeletten, reusachtige spermacellen en organen de hoofdrol spelen. In deze sinistere installaties zijn de grenzen tussen goed en kwaad, leven en dood, realiteit en fictie opgeheven. Te zien zijn *The Technocrat* (2003-2004), *Cradle to Cradle* (2009) en een aantal recente, niet eerder getoonde, sculpturen van Atelier Van Lieshout. Deze laatste groep sculpturen illustreert het ontstaan van een nieuwe cultuur die het gevolg is van overconsumptie en schaarse grondstoffen in de huidige samenleving. Atelier Van Lieshout voorspelt dat de menselijke omgang door deze situatie zal verharderen en de drang tot overleven bij de mens zal aanzwellen. Strijdtafereel en een groot, geabstraheerd kanon (*WW III*, 2010) geven een blik op een mogelijke toekomst. De onderzeebootloods is een samenwerkingsproject van Havenbedrijf Rotterdam en het museum. De loods is met zijn 5000 m² de grootste tentoonstellingsruimte van Nederland. De tentoonstelling is onderdeel van het officiële programma van Holland Art Cities 2009-2010.

Olafur Eliasson Notion Motion

22 mei - 17 oktober 2010
Conservator: Jaap Guldemond

De interactieve installatie *Notion Motion*, die de Deens-IJslandse kunstenaar Olafur Eliasson (1967, Denemarken) in 2005 voor de Bodon-zalen in het museum heeft gemaakt, is in de zomer van 2010 opnieuw te zien. *Notion Motion* bestaat uit drie delen, waarin de interactie tussen water, licht en de bezoeker centraal staat. De beschouwer raakt ondergedompeld in een overweldigende visuele wereld, die tegelijkertijd ook heel simpel en minimaal is. *Notion Motion* sluit aan bij een reeks installaties die

speciaal voor de Bodon-zalen zijn gemaakt, zoals Walter de Maria's *A Computer Which Will Solve Every Problem in the World / 3-12 Polygon*, Ernesto Neto's *Celula Nave* en Martin Kippenbergers *Amerika Amerika*. Deze installatie is in 2005 aangekocht met steun van het H+F Mecenaat.

Thomas Demand Nationalgalerie

29 mei - 22 augustus 2010
Conservator: Jaap Guldemond

Het museum presenteert in samenwerking met de Berlijnse Nationalgalerie een solotentoonstelling van de kunstenaar Thomas Demand (1964, Duitsland), getiteld *Nationalgalerie*. Demand brengt werken bijeen die refereren aan de recente historie van Duitsland. Voor deze tentoonstelling nodig hij twee belangrijke Duitse kunstenaars uit om – ieder binnen hun eigen vakgebied – te reageren op zijn werk: de toneelschrijver Botho Strauss schrijft teksten en de nestor van de Duitse cinema, Alexander Kluge, maakt twaalf korte films. In Rotterdam wordt deze tentoonstelling vanwege de historische context anders ontvangen dan in Duitsland. Om hierbij stil te staan, wordt tijdens de tentoonstelling het Duitslanddebat 'Immer geradeaus' georganiseerd, met als panelleden auteur Oscar van den Boogaard, NOS-correspondent Margriet Brandsma, historicus Hermann von der Dunk en journalist Kerstin Schweighöfer en met journalist Yoeri Albrecht als moderator. Deze tentoonstelling is financieel mogelijk gemaakt door Goethe-Institut Nederlande/Ambassade van de Bondsrepubliek Duitsland Den Haag, SNS REAAL Fonds, Stichting Democratie en Media, Mondriaan Stichting en leverancier Extratapete.

Prentenkabinet: Franse prentkunst

12 juni - 15 augustus 2010 /
27 november 2010 - 6 maart 2011
Conservator: Peter van der Coelen

In het prentenkabinet zijn vijf eeuwen Franse prentkunst uit de eigen collectie te zien: van renaissance en maniërisme tot het midden van de twintigste eeuw. De tentoonstelling laat een selectie van een kleine twintig kunstenaars zien die in deze periode als graficus werkzaam waren, onder wie Jean Duvet, Henri Matisse en Pablo Picasso. Van deze prentkunstenaars worden telkens twee of drie bladen getoond.

Restauratie Dalí

12 juni - 8 september 2010
Conservator: Jonieke van Es m.m.v. Adelheid Smit

Vanaf half juni wordt in de Serrazaal het grote drieluik *Landschap met touwtjespringend meisje* (1936) van de surrealist Salvador Dalí gerestaureerd. Bezoekers kunnen zien hoe een team van restauratoren in grote concentratie het doek schoonmaakt, retoucheert en vernist. Ruim twee maanden is dit stille spektakel te volgen. In de vorm van korte teksten, foto's en een filmpje wordt uitleg gegeven bij de restauratie. Daarnaast is er iedere woensdagmiddag een uur lang de gelegenheid om vragen te stellen.

Max Beckmanns Familieportret - Een meesterwerk uitgelicht

19 juni - 26 september 2010
Conservator: Jonieke van Es m.m.v. Adelheid Smit
Inrichting: Maarten Spruyt

Max Beckmanns Familieportret - Een meesterwerk uitgelicht is een kleine, bijzondere tentoonstelling rond het in 2009 verworven *Familieportret Lütjens* (1944). Het schilderij wordt getoond samen

met drie onlangs door de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen verworven tekeningen van Max Beckmann en met het zelfportret van Beckmann met zijn vrouw Quappi, dat voor deze gelegenheid werd uitgeleend door het Stedelijk Museum Amsterdam. Daarnaast is de reeks unieke voorstudies te zien die Beckmann maakte voor het familieportret en die aan het museum werden geschonken. Bij de tentoonstelling verschijnt de Nederlands- en Engelstalige publicatie '*Koop nu toch ook een werk van Beckmann!*', het vijfde deel in de reeks Boijmans Studies.

Gebrande aarde

19 juni - 26 december 2010
Conservator: Thimo te Duits

Het museum heeft een aantal bijzondere schenkingen in ontvangst mogen nemen van keramisch werk uit Duitsland, Engeland, Scandinavië en Japan. Het gaat om werken uit de periode 1950 tot heden van belangrijke hedendaagse keramisten zoals Lucie Rie, Ken Eastman, Bodil Manz en Beate Kuhn. De stukken zijn afkomstig uit de collecties van de heer A.L. den Blaauwen, mevrouw P. Verberne, de heer J.W.N. van Achterbergh en mevrouw R. Willems. Ze worden gezamenlijk getoond in een van de zalen op de begane grond in het Van der Steur-gebouw.

Prentenkabinet: Collectie Van Beuningen-Peterich

21 augustus - 24 november 2010
Conservator: Sjarel Ex

De kunstverzamelaar Peter Paul Peterich (1933-2000) richt in 1965 samen met zijn moeder Flora van Beuningen de Stichting Van Beuningen Peterich op. Hiermee start hij een nauwe samenwerking met het museum. Tussen 1965 en 1972 koopt hij in samenspraak met museumconservatoren bijna 100 hedendaagse tekeningen aan.

Na het overlijden van Peterich is de collectie door de familie in 2004 aan het museum geschonken. Een selectie uit deze collectie wordt getoond in het prentenkabinet, met werken van onder anderen Jan Schoonhoven, Yayoi Kusama, Lucio Fontana en Gunther Uecker, Daan van Golden, Wim T. Schippers, J.C.J. Vanderheyden, Ger van Elk en Co Westerik.

Yayoi Kusama's mirror room

4 september - 5 december 2010
Conservator: Jaap Guldemond

Het werk *Infinity Mirror Room – Phalli's Field* van de Japanse kunstenaar Yayoi Kusama (1929, Japan) is al eerder in het museum te zien, tijdens de solotentoonstelling *Mirrored Years* in 2008. Dit najaar is de installatie van 5 x 5 x 5 meter, met spiegels en stippen aan de binnenkant, opnieuw opgebouwd in het kader van de verwervingswens van het werk. Het werk wordt gepresenteerd te midden van werk van tijdgenoten, zoals Jan Schoonhoven, Daan van Golden en Bridget Riley. De aankoopcommissie van de Mondriaan Stichting komt het werk beoordelen en besluit vervolgens bij te dragen aan de aankoop. Vanaf 2011 krijgt het werk een permanente plek in het museum.

De grote ogen van Kees van Dongen

18 september 2010 - 23 januari 2011
Gastconservator: Anita Hopmans
Inrichting: Thonik

Het museum toont in het najaar een selectie van 65 schilderijen en 37 andere werken waaronder werken op papier, keramiek en affiches van de in Rotterdam geboren schilder Kees van Dongen (1877-1968). *De grote ogen van Kees van Dongen* toont zijn wereldse blik en zijn schoonheidsideaal. Te zien zijn representatieve voorbeelden van

zijn vroegste portretkunst en zijn meest extravagante Parijse werken. Belangrijk zijn de schilderijen die hij maakt naar aanleiding van zijn reizen naar Egypte, Spanje en Marokko (1910-1913). Deze experimentele en verleidelijke vrouwenportretten, met oriëntaalse invloeden, intensieve kleuren en decoratieve accenten, behoren tot zijn beste werken. De tentoonstelling, die in omgekeerd chronologische volgorde is geordend, sluit af met zijn eerste jaren in Parijs en Rotterdam. Naast de schilderijen is ook een serie tekeningen, keramiek, affiches en fotomateriaal te zien. De werken worden overgevoerd uit internationale topcollecties, van New York tot Istanboel, en van Nice tot Moskou. Veel van de schilderijen worden zelden of nooit uitgeleend. Bij de tentoonstelling geeft het museum een Nederlands- en Engelstalige catalogus uit. Gastconservator Anita Hopmans beschrijft de ontwikkeling die Kees van Dongen heeft doorgemaakt en zijn betekenis binnen de internationale moderne kunst in de eerste decennia van de vorige eeuw. De tentoonstelling wordt financieel mogelijk gemaakt door hoofdsponsor Unilever, hoofdbegunstiger de Turing Foundation, OC&C Strategy Consultants, BankGiro Loterij, een bijdrage uit het door het Prins Bernhard Cultuurfonds beheerde Straver Fonds, Ploum Lodder Princen, Stichting Bevordering van Volkskracht, Stichting Gifted Art en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vanwege het toekennen van indempiteit. De tentoonstelling wordt in maart 2011 overgenomen door het Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris.

Kunst Studio: Kees was hier

18 september 2010 - 23 januari 2011
Inrichting: Trapped in Suburbia

Parallel aan de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen* biedt de Kunst Studio aan de hand

van documentatiemateriaal in de vorm van beeld, tekst en geluid een kijkje in de roerige periode die van doorslaggevend belang was voor de internationale faam van Kees van Dongen. De presentatie in de Kunst Studio wordt financieel mogelijk gemaakt door het VSBfonds.

Ronald Cornelissen - The Horseman's Kitchenette (When Demons Cook)

18 september 2010 - 23 januari 2011
Conservator: Saskia van Kampen

Ronald Cornelissen (1960) is bekend om zijn tekeningen in een los handschrift. Minder bekend is dat Cornelissen ook installaties en sculpturen maakt die verwijzen naar motieven uit zijn tekeningen. Deze sculpturen, vervaardigd van alledaagse materialen zoals meubelplaat, papier-maché en karton, vormen het onderwerp van de tentoonstelling *The Horseman's Kitchenette (When Demons Cook)*. In de Serra-zaal van het museum maakt Cornelissen een installatie met een aantal van zijn sculpturen die verwijzen naar de vier ruiters van de Apocalyps. Bij de sculpturen zijn begeleidende tekeningen en fotocollages te zien. Op initiatief van de kunstenaar en in samenwerking met het CBK verschijnt een gelijknamige publicatie.

Mode als vertrekpunt Collectie Fashion on the Edge

16 oktober 2010 - 30 januari 2011
Gastconservator: José Teunissen

In de kleine tentoonstelling *Mode als vertrekpunt* wordt een selectie werken uit de collectie van H+F Fashion on the Edge getoond. Aankopen van de ontwerpers Hussein Chalayan, Klavens van Engelen, Alet Pilon en Pyuupiru nemen de mode als vertrekpunt. Het werk van Pilon is als het ware een stilleren met wezens die verkeren in het schemergebied tussen leven

en dood. De Japanse transgender-kunstenaar Pyuupiru (1983) neemt zijn/haar eigen lichaam als uitgangspunt; het handgebreide object *Mercury* is hier een uiting van. Van ontwerper Chalayan worden een jurk en een grote laserhoed getoond. Het duo Klavens van Engelen laat een jurk met een glasgeblazen accessoire zien in een decor van glas en spiegels. H+F Fashion on the Edge is een initiatief van verzamelaar Han Nefkens met het doel werken te verzamelen op het grensvlak van kunst en mode. In 2010 sluit H+F Fashion on the Edge een vijfjarige overeenkomst met het museum om de komende jaren de ontwikkelingen op dit grensvlak te blijven volgen met daarbij speciale aandacht voor niet-westerse ontwerpers.

Johan Thorn Prikker De Jugendstil voorbij

13 november 2010 - 13 februari 2011
Conservator: Mienke Simon Thomas en Christiane Heiser (gastconservator)

In *Johan Thorn Prikker - De Jugendstil voorbij* zijn ruim 200 werken van de veelzijdige kunstenaar Johan Thorn Prikker (1868-1932) te zien. Het is de eerste overzichtstentoonstelling sinds veertig jaar van deze vooraanstaande ontwerper en kunstenaar uit het begin van de twintigste eeuw. In Nederland is Thorn Prikker vooral bekend als een interessante symbolistische schilder en Jugendstilontwerper. In Duitsland, waar hij zich in 1904 vestigt, kent men hem als ontwerper van glas in lood. De tentoonstelling volgt zijn boeiende zoektocht naar een eigen stijl en techniek langs alle plaatsen waar hij heeft gewoond. Met aquarellen, textiel, boekomslagen, glas-in-loodramen, wandschilderingen, meubelen, mozaïeken en tapijten. De tentoonstelling is gemaakt in samenwerking met museum kunst palast in Düsseldorf, waar de tentoonstelling in het voorjaar van 2011 te zien is.

Bij de tentoonstelling geeft het museum, in samenwerking met museum kunst palast, een Nederlands- en Duitstalige catalogus uit. Dertien verschillende auteurs uit Nederland, Duitsland en Canada laten hun licht schijnen over zijn werk en de context waarin het ontstond. *Johan Thorn Prikker - De Jugendstil voorbij* is onderdeel van het officiële programma van Holland Art Cities 2010-2011 en financieel mogelijk gemaakt door BankGiro Loterij, SNS REAAL Fonds, K.F. Hein Fonds, Stichting Elise Mathilde Fonds en Stichting Bevordering van Volkskracht.

Hella Jongerius - Misfit

13 november 2010 - 13 februari 2011
Gastconservator: Louise Schouwenberg
Inrichting: Arian Brekveld en Irma Boom

De tentoonstelling *Misfit* toont het oeuvre van vormgeefster Hella Jongerius (1963). Hella Jongerius geldt internationaal als een van de belangrijkste ontwerpers van haar generatie. Begin jaren negentig introduceert zij ambachtelijke imperfecties en individualiteit in industriële productiemethodes. De kwaliteit van goed design is volgens Jongerius niet afleesbaar aan de perfectie waarmee dingen zijn gemaakt, maar aan de sporen van aandacht, individuele afwijkingen en 'misfits'. De tentoonstelling geeft een overzicht van haar oeuvre, waaronder de meest recente ontwerpen *Frog Table* en *Coloured Vases* (serie 3). Tegelijkertijd met de tentoonstelling verschijnt bij uitgeverij Phaidon Press de monografie *Hella Jongerius - Misfit*, geschreven door Louise Schouwenberg en met bijdragen van Alice Rawsthorn en Paola Antonelli. *Misfit* is hoofdonderdeel van het officiële programma van Holland Art Cities 2009-2010. De tentoonstelling is financieel mogelijk gemaakt door het door het Prins Bernhard Cultuurfonds beheerde Ahrend Fonds.

Spaanse gasten: een voorschot op De Collectie Verrijkt

27 november 2010 – 6 maart 2011
Gastconservator: Peter Hecht
Inrichting: Maarten Spruyt

Spaanse gasten: een voorschot op De Collectie Verrijkt is een kleine presentatie als voorproefje op de in voorbereiding zijnde nieuwe collectiepresentatie *De Collectie Verrijkt*, die in voorjaar 2011 opent. In *De Collectie Verrijkt* zal het museum zijn collectie schilderkunst in een nieuw licht laten zien door gedurende twee jaar de collectie te verrijken met topstukken uit andere museale collecties.

Centraal in *Spaanse Gasten* staat het schilderij *Maria met kind* (1628) van Bartolomé Esteban Murillo, dat koning Willem I circa tweehonderd jaar geleden aan het Haagse Mauritshuis schenkt. Het Mauritshuis draagt het schilderij later aan het Rijksmuseum over, dat het werk in 2004 uitleent aan Museum Boijmans Van Beuningen. Andere werken zijn het Spaanse keukenstuk dat in 1922 door particulieren voor het Rijksmuseum wordt gekocht en Goya's meesterlijke portret van Don Ramón Satué (1823). *Spaanse gasten: een voorschot op De Collectie Verrijkt* en *De Collectie Verrijkt* worden financieel mogelijk gemaakt door de Vereniging Rembrandt.

Illegale ingreep in garderobekuisje 230 door het Ministerie van Fantasie van de Vrijstaat Jaderland

2010

De Rotterdamse kunstenaar Jack de Deugd maakt op eigen initiatief kleine presentaties in het garderobekuisje 230 van de garderobe van Wieki Somers in het entreegebied van het museum. De organisator van deze kunstinvloeging is het Ministerie van Fantasie van de Vrijstaat Jaderland en vormt

daarmee een onderdeel van het Jaderland-kunstproject waaraan Jack de Deugd momenteel werkt. Jack de Deugd komt al sinds zijn kindertijd in Museum Boijmans Van Beuningen en wil zijn verbondenheid met het museum op deze manier kenbaar maken.

Interventies #13 t/m #16

Het museum nodigt regelmatig hedendaagse kunstenaars uit voor een interventie, een presentatie waarin zij reflecteren op de collectie of het museumgebouw. In 2010 zijn vier interventies tot stand gekomen.

Interventie #13 - Anne Wenzel - Requiem of Heroism

6 februari - 30 mei 2010

Conservator stadscollectie:
Saskia van Kampen

Anne Wenzel (1972, Duitsland) maakt op uitnodiging van het museum een interventie die bestaat uit een installatie van keramiek en staal. Deze installatie – een verlaten heroïsch herdenkingsmonument – is gemaakt voor het zogenaamde klaverblad in het museum en sluit aan bij de architectuur van het in de jaren dertig door Van der Steur ontworpen museumgebouw. Anne Wenzel is al geruime tijd gefascineerd door de universele taal van (oorlogs)monumenten en herdenkingsplekken. Haar voorliefde gaat daarbij uit naar monumenten waarvan de grandeur is aangetast door de tand des tijds. In donkere, keramische sculpturen en installaties onderzoekt zij de schoonheid die schuilt in dreiging, vernietiging, rampen en verval. *Requiem of Heroism* is het resultaat van een werkperiode aan het Europees Keramisch Werkcentrum. Met dank aan CBK Rotterdam.

Interventie #14 - Hans Wilschut - Perforated Perspective

24 april 2010 - 2011
Conservator: Sjarel Ex

Hans Wilschut (1966) maakt in het trappenhuis van de architecten Robbrecht en Daem een interventie met foto's die hij heeft genomen tijdens zijn reizen. *Perforated Perspective*, de foto waarnaar de interventie is genoemd, maakt Wilschut in Nanjing, China. De foto is gemaakt door twee met teletelens gemaakte foto's, *Touch* en *Relocation*, samen te voegen en tot één beeld te laten versmelten. Als kijker word je de horizon ingetrokken door de diepte van de foto; bijna lijkt het alsof je naar buiten kijkt - naar een museumpark vol hoogbouw - in plaats van tegen een muur met daarop een gigantische foto. Parallel aan *Perforated Perspective* verschijnt een monografie over het werk van Hans Wilschut, getiteld *Still Motion. Lyric Reflections on Urbanism*, uitgegeven door d'jonge Hond. Met dank aan het Fonds BKVB.

Interventie #15 - Lutz & Guggisberg - Het atelier in de hemel

3 juli 2010 - 23 januari 2011
Conservator: Sjarel Ex

Het sinds 1996 samenwerkende kunstenaarsduo Andres Lutz (1968, Zwitserland) en Anders Guggisberg (1966, Zwitserland) staat bekend om een speels ironisch en absurd oeuvre. Voor het museum bouwen zij in de Willem van der Vorm-galerij een theaterdecor om tot een chaotisch ogende, ruimtelijke installatie. Een sculptuur die ongebreidelde en aanstekelijk is, gevuld met vreemde voorwerpen en rijk aan verbanden en associaties. *Het atelier in de hemel* is gemaakt in de beste traditie van het dadaïsme, dat in 1919 met het Cabaret Voltaire in Zürich begon.

Interventie #16 - Lonnie van Brummelen en Siebren de Haan - The Embed and the Shadow of the Horse

18 december 2010 - 13 februari 2011
Conservator: Saskia van Kampen

In een zaal binnen het circuit van de oude schilderkunst in het museum onderzoeken Lonnie van Brummelen (1969) en Siebren de Haan (1966) met de presentatie *The Embed and the Shadow of the Horse* representaties van historische en hedendaagse interventies. Aan de hand van een 16mm-filmtweeluis van zestiende-eeuwse wandtapijten en tapijtpatronen, enkele historische prenten uit de collecties van het museum en de Koninklijke Bibliotheek en een 16mm-film op basis van diverse actuele krantenberichten, onderzoeken de kunstenaars hoe het beeld van de 'ander' wordt geconstrueerd, gereproduceerd en gedistribueerd.

Wisselingen

Pipilotti Rist - Laat je haar neer: wissel 2 (elke 6 maanden)

25 oktober 2010 - mei 2011
Conservator: Sjarel Ex

In de permanente video-installatie *Laat je haar neer* van Pipilotti Rist kan de bezoeker liggend in het kleurrijke net boven in het trappenhuis een selectie videowerken bekijken van Pipilotti Rist en andere kunstenaars in de collectie van het museum. De video's worden regelmatig gewisseld. Na de wissel op 25 oktober zijn te zien: *You Called Me Jacky* (1990) van Pipilotti Rist, *The Tenant* (2010) van Rivane Neuenschwander and Cao Guimarões, *Banana Split* (2010) van Vera Korman, *The Buzzclub. Liverpool UK* (1996) van Rineke Dijkstra, *Split Seconds of Magnificence* (1984) van Lydia Schouten en *Rotating Kitchen* (2009) van Zeger Reyers.

De Collectie Twee - wissel VI, VII en VIII van prenten en tekeningen

Conservatoren: Peter van der Coelen, Albert Elen, Jonieke van Es
23 maart - 6 juni 2010 / 15 juni - 19 september 2010 / 27 september 2010 - 16 januari 2011

Om de drie maanden worden de circa 150 tekeningen en prenten gewisseld die onderdeel zijn van de twee jaar durende collectiepresentatie *De Collectie Twee*. De reden hiervoor is dat de werken slechts beperkte tijd aan het licht mogen worden blootgesteld. Deze collectiepresentaties bieden de kans om per jaar zo'n 600 bladen uit de wereldberoemde collectie prenten en tekeningen te tonen aan het publiek.

Overig

IFFR's Splitscreen Art Cinema

27 januari - 7 februari 2010

Tijdens het International Film Festival Rotterdam is in de voormalige bibliotheek van het museum *Splitscreen Art Cinema* te zien. Het zijn zestig *One Minute Films*.

In al deze films is het scherm verdeeld in vier kwarten. Door op vier schermen fragmenten uit een bepaalde film te tonen (soms in de oorspronkelijke vorm, soms versneld, vertraagd of anderszins bewerkt), ontstaat niet alleen een samenvatting van, maar vaak ook een commentaar op de films. De bewerkte films zijn meestal B-films. Maar ook de groten der aarde komen voorbij, bijvoorbeeld de een-minuut-versies van *2001: A Space Odyssey* en *The Colour of Pomegranates*.

Het programma *Splitscreen Art Cinema*, samengesteld door Sacha Bronwasser, is een samenwerking met het International Film Festival Rotterdam en het Sandberg Instituut Amsterdam.

Festival Wereld van Witte de With: MSquare4: Een virtueel museum

10 september - 12 september 2010
Conservator: Sjarel Ex

MSquare4 is een model voor een virtueel museum, waarin de kunstenaar André Kodde de invloed van de museumarchitectuur en tentoonstellingsvormgeving op de bezoeker onderzoekt. Op het scherm ontvouwt zich de driedimensionale omgeving. De plattegrond bestaat uit een raster van identieke museumzalen. Via schuifdeuren zijn vanuit één tussenruimte steeds vier aangrenzende zalen toegankelijk. Tijdens het festival De Wereld van Witte de With toont het museum dit virtuele museum, samen met een bijbehorende maquette. De presentatie *MSquare4: Een virtueel museum* is een samenwerking met festival De Wereld van Witte de With.

Festival De Wereld van Witte de With: Upload Cinema: Art Without Walls

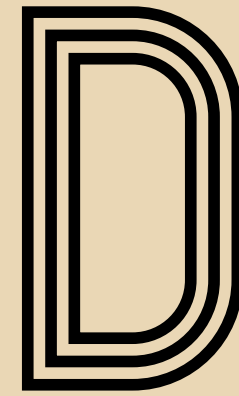
10 september - 12 september 2010
Gastconservator: Oscar van Gelderen

Tijdens het festival De Wereld van Witte de With is in het auditorium van het museum het nieuwste programma van *Upload Cinema* te bekijken. *Upload Cinema* brengt het beste van het internet naar de bioscoop. Elke keer heeft het programma een ander thema met dit keer: *Art Without Walls*. De straat is, net als internet, een vrijplaats voor kunstenaars. Van videograffiti tot *favela painting*, van *flash mobs* tot online video-art. Het programma *Art Without Walls* is een samenwerking met festival De Wereld van Witte de With.

Tentoonstellingen in het buitenland

De tentoonstelling *Vooraf geen principes! Charley Toorop*, samengesteld door gastconservator Marja Bosma, die in 2008 te zien was in het museum, is overgenomen door Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris (19 februari - 9 mei 2010). In Parijs wordt de tentoonstelling aangevuld met een aantal werken uit eigen collectie van tijdgenoten en vrienden van Charley Toorop.

De multimediale presentatie *Meesterwerk of kopie? Twee versies van Anthonie van Dijcks Heilige Hieronymus met een engel* die in 2009 in het museum is getoond, is overgenomen door het Nationalmuseum Stockholm (28 februari - 23 mei 2010) en M – Museum Leuven (10 juni - 22 augustus 2010). Centraal in deze presentatie staan de twee schilderijen *Heilige Hieronymus met een engel* van Anthonie van Dijck, de ene in bezit van Museum Boijmans Van Beuningen, de ander in bezit van het Nationalmuseum Stockholm. Door deze te vergelijken ontstaat inzicht in het functioneren van de zeventiende-eeuwse atelierpraktijk, waarin meester en leerling samenwerkten en kopie en origineel dicht bij elkaar lagen.

Educatieve activiteiten en evenementen

Instaprondleidingen

Januari - december

Het hele jaar zijn er elke zondag gratis rondleidingen door *De Collectie Twee*.

Kunstluiers

Januari – december

Het hele jaar door twee keer per maand. Kinderen van 3 en 4 jaar gaan samen met museumknuffel Bo op ontdekkingsreis door de vaste collectie.

Pak een stoeltje met...

Januari – december (met uitzondering van de zomer- en kerstvakantie)

Elke woensdag tijdens lunchtijd kunst kijken met een museum-medewerker. Meestal wordt er over één werk gesproken; een oefening in kijken.

Familiedagen

3 januari en 24 oktober

De laatste dag van de kerstvakantie en herfstvakantie zijn er de hele dag verschillende familierondleidingen en workshops voor het hele gezin. In januari staat de dag in het teken van Jac. Jongert en in oktober is dat Kees van Dongen.

De conservator vertelt

20 januari en 10 februari

In deze serie vertellen conservatoren over een bijzonder project

of over een tentoonstelling die ze zojuist hebben samengesteld. In januari vertelt Friso Lammerse over *Meesterwerk of kopie? Anthonie van Dijck* en in februari Peter van der Coelen over *Landsknechten en Turken*.

Concerten Kamermuziek

31 januari, 28 maart, 17 oktober, 28 november

Leden van het Rotterdams Philharmonisch Concert spelen op zondagmiddag kamermuziek.

Gratis rondleidingen Carsten Höller

6 februari tot en met 25 april

Elke zondag kunnen bezoekers een gratis rondleiding door de tentoonstelling *Divided Divided* volgen.

Kinderworkshops

7 februari, 7 maart, 4 april, 2 mei, 6 juni, 5 september, 3, 19 – 22 oktober, 7 november, 12, 21 – 31 december

Het hele jaar door zijn er kinderworkshops voor kinderen van 5-10 jaar en voor kinderen van 10-15 jaar. In de workshops wordt gedanst, gefilmd, geschilderd en getekend na een rondleiding door een tentoonstelling of de vaste collectie.

Videoworkshop

14 februari

Jongeren en volwassenen leren in een rondleiding hoe Carsten Höller speelt met perspectief. In een filmworkshop gaan ze hier zelf mee experimenteren. Het eindresultaat wordt samen met een professionele editor tot een mooie montage gemaakt.

Themamiddag Jac. Jongert

21 februari

Tijdens deze middag zijn er verschillende lezingen. Conservator Mienke Simon Thomas vertelt vanuit kunsthistorisch perspectief over het werk van Jac. Jongert. Registrar Dingenus de Vrie spreekt over zijn werk in opdracht van Van Nelle. Marlite Halbertsma (Erasmus Universiteit Rotterdam) belicht zijn werk vanuit actueel perspectief.

Museumnacht

6 maart

De Rotterdamse Museumnacht heeft dit jaar als thema 'XS-XL'. Centraal in de programmering staat de tentoonstelling van Carsten Höller.

Cursus Verzamelen een passie

Bijeenkomsten op 7 en 21 maart, 11 en 25 april

In een cursus van drie bijeenkomsten en één rondleiding vertelt voormalig educatief conservator Hanneke de Man deelnemers alles over de particuliere verzamelaars aan wie het museum veel te danken heeft.

Pasen

4 en 5 april

Tijdens de paasdagen biedt het museum families gratis rondleidingen aan door de vaste collectie.

Museumweekend

10 en 11 april

Twee dagen lang worden er gratis familierondleidingen gegeven rond het thema 'Laat je verleiden door een museumstuk'.

Lezing: Bevroren tuin / Vruchten van vuur

25 april

Conservator Thimo te Duits geeft een lezing over de tentoonstelling van de Japanse glaskunstenaar Ritsue Mishima.

Workshop oude schildertechnieken

16 mei

In deze workshop leren deelnemers hoe de oude meesters precies schilderden. Na een lezing en een rondleiding werken ze in een workshop zelf met deze technieken.

Gratis rondleidingen Atelier van Lieshout

29 mei 2010 tot en met 17 oktober 2010

Elke zondag is er een gratis rondleiding door de tentoonstelling *Infernopolis* in de onderzeebootloods te volgen.

Combinatierondleiding onderzeebootloods/RDM Campus

Juni-september

Elke derde woensdag van de maand is er een combinatie-rondleiding door de tentoonstelling *Infernopolis* in de onderzeebootloods en de RDM Campus, een locatie voor onderwijs, bedrijven en evenementen op de oude werf van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij in Heijplaat, middenin de Rotterdamse Stadshavens.

Vragenuurtje openbare restauratie Dalí

Juni-augustus

Iedere woensdagmiddag is er een uur lang gelegenheid om vragen te stellen aan restaurator Gwendolyn Boevé-Jones, die het grote drieluik

Landschap met touwtjespringend meisje van Salvador Dalí op zaal restaureert.

Groot Duitslanddebat

4 juni

Debat in het kader van de tentoonstelling *Nationalgalerie* van Thomas Demand, waarin de Duitse identiteit centraal staat. Gespreksleider: journalist Yoeri Albrecht. Pannelleden: auteur Oscar van den Boogaard (woonachtig in Berlijn), Margriet Brandsma (NOS-correspondent in Duitsland), historicus Hermann von der Dunk en de Duitse journaliste Kerstin Schweighöfer (correspondent in Nederland).

Themamiddag Olafur Eliasson

6 juni

Voormalig educatief conservator Hanneke de Man en conservator Jaap Guldemond geven een lezing over het werk van Olafur Eliasson, gevolgd door de vertoning van een documentaire over zijn werk.

North Sea Jazz Round Town

4 en 11 juli

Tweemaal is er een gratis jazz-concert op het binnenplein van het museum in het kader van North Sea Round Town, dat ieder jaar rondom het North Sea Jazz Festival plaatsvindt. Op 4 juli een optreden van Special Delivery en op 11 juli de Codarts Summerschool Band.

Interview Joep van Lieshout

10 juli

Kunstkriticus Edgar Schmitz interviewt Joep van Lieshout over de tentoonstelling *Infernopolis* van Atelier van Lieshout in de onderzee-

bootloods. Met een inleiding door conservator Saskia van Kampen.

Jeugdvakantiepaspoort

Juli – augustus

In de zomer volgen kinderen tot 12 jaar de speurtocht *Vriendenboekje van...* door het museum.

Museumplein op Jeugdvakantieland

26 juli – 6 augustus

Jeugdvakantieland is een jaarlijks terugkerend tiendaags educatief en recreatief evenement tijdens de zomervakantie voor kinderen van 4 - 12 jaar in Ahoy. Het doel is om Rotterdamse kinderen die niet op vakantie (kunnen) gaan een zinvol en betaalbaar vrijetijdsaanbod te bieden. Samen met Villa Zebra en het Nederlands Fotomuseum organiseert Museum Boijmans Van Beuningen het Museumplein: een educatief plein met workshops, een groot memoryspel en een educatieve film.

Openbare masterclass Vladimir Mendelssohn

1 september

Openbare masterclass in het kader van het Gergiev Festival van Vladimir Mendelssohn aan fluitiste Elsa Marquet-Lienhart, violiste Loortje van den Brink en altvioliste Veronika Lénártová in het auditorium van het museum.

Slagwerkconcert op het binnenplein

4 september

In het kader van het Gergiev Festival zijn er op 4 september twee slagwerkconcerten. Sjoerd Nijenhuis en Jeroen Geevers – twee jonge slagwerkers, beiden afgestudeerd aan het Conservatorium van Rotterdam – vormen samen het Slagwerkduo.nl.

Museumconcert en rondleidingen

8 september

In het auditorium van het museum speelt *Dynamic Trio*, werken van Richter en Van Gilse. Voorafgaand zijn er rondleidingen door de vaste collectie die inhaken op het thema van het Gergiev Festival.

Debat: Cradle to Cradle, a better world of waste?

9 september

Debat naar aanleiding van de tentoonstelling *Inferno* van Atelier van Lieshout in de onderzeebootloods. Met sprekers Michael Braungart, Karim Benammar en Joep van Lieshout. Moderator: Hans Kennepohl. In samenwerking met het Goethe Instituut, Arminius en Studium Generale van de Erasmus Universiteit.

Upload Cinema: Art Without Walls

10 – 12 september

In het kader van festival De Wereld van Witte de With is *Upload Cinema: Art Without Walls* drie dagen lang te zien in het auditorium van het museum. Upload Cinema brengt de beste filmpjes van het internet naar de bioscoop. Met inleidingen door Barbara de Wijn, Dragan Cohen, Oscar van Gelderen en Karen de Moor.

Seizoensopening

18 september

Feestelijke opening van het nieuwe seizoen en de grote najaarstentoonstelling over Kees van Dongen. De hele dag zijn er gratis rondleidingen, inloopworkshops, een filmvertoning, muziek op het binnenplein, lezingen en presentaties.

Gratis rondleidingen Kees van Dongen

18 september 2010 tot en met 23 januari 2011

Elke zondag is er een gratis rondleiding door de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen*.

Lezing: de vrouw in het werk van Kees van Dongen

10 oktober

Anita Hopmans, gastconservator en samensteller van de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen*, geeft een lezing over de vrouw in het werk van Kees van Dongen

Camera Japan Festival

16 oktober

De vijfde editie van het multidisciplinaire Camera Japan Festival heeft als thema 'Pleasure & Pain'. In verband hiermee organiseert Camera Japan in samenwerking met Museum Boijmans Van Beuningen een middag met lezingen van Kishino Yuichi, professor voor sound design aan de Tokyo University of the Arts, en de Frans-Canadese fotografe Nathalie Daoust, die een fotoreportage over het befaamde Japanse Love Hotel Alfa in Tokio maakte. Voorafgaand aan de lezingen is er een rondleiding door de vaste collectie van het museum langs Japanse en oosters geïnspireerde objecten.

Kerkdienst

17 oktober

In samenwerking met het Laurensberaad wordt een kerkdienst gehouden geïnspireerd op de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen*.

Lezing: de roem van de moderne kunstenaar

31 oktober

Evert van Uiter, emeritus hoogleeraar geschiedenis van de moderne kunst aan de UvA, geeft een lezing over de roem, in het bijzonder van de moderne kunstenaar, in het kader van de tentoonstelling over Kees van Dongen.

Gratis rondleidingen Johan Thorn Prikker

13 november 2010 tot en met 13 februari 2011

Elke zondag is er een gratis rondleiding door de tentoonstelling *Johan Thorn Prikker - de Jugendstil voorbij*.

Workshop modeltekenen

14 november

Een workshop voor volwassenen met het werk van Kees van Dongen als inspiratiebron. Na een rondleiding door de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen* volgen de deelnemers een workshop modeltekenen.

Lezing: Kees van Dongen en Johan Thorn Prikker: twee Nederlandse kunstenaars in het buitenland

21 november

Voormalig educatief conservator Hanneke de Man belicht in haar lezing de verschillen en overeenkomsten in de internationale carrière van deze twee Nederlandse kunstenaars.

Themamiddag Thorn Prikker

27 november

Gastconservator Christiane Heiser houdt een inleiding over de tentoonstelling. Conservator Mienke

Simon Thomas vertelt in een lezing over het werk van Thorn Prikker in Rotterdam.

Cursus tempera en vergulden

28 november

Na een lezing en rondleiding door de vaste collectie over deze middeleeuwse technieken nemen cursisten deel aan een workshop in de Kunst Studio. De cursus wordt gegeven door Charlotte Caspers, zelfstandig kunstenaar en gastdocent aan de Universiteit van Amsterdam (opleiding conservering en restauratie).

Filmvertoning: Les Années Folles

28 november

In het kader van de tentoonstelling *De grote ogen van Kees van Dongen* vertoont het museum deze anderhalf uur durende documentaire uit 1960 die de jaren twintig in het bruisende Parijs laat zien, met originele filmbeelden.

Lezing: De jonge(n) Kees van Dongen

12 december

Yvonne Nedertof, voormalig educatief medewerker, vertelt in haar lezing over de jonge jaren van Kees van Dongen, zijn periode in Rotterdam en de overgang naar Parijs.

Kunsthistorische lezingen en cursussen

De Vrije Academie voor Kunst-historisch Onderwijs organiseert het hele jaar lezingen en cursussen, in aansluiting op tentoonstellingen en de vaste collectie.

Personeel en organisatie

Formatiestaat 31 december 2010

aantal fte's 92,74
aantal medewerkers 111

Kengetallen personele samenstelling

aandeel mannen 45%
aandeel vrouwen 55%
aandeel 55+ 20%

Ziekteverzuim

In 2010 stijgt het ziekteverzuimcijfer naar 9,26% (6,76% in 2009), vooral als gevolg van enkele langdurig zieke collega's. Het museum streeft naar een gemiddeld cijfer onder de 5%. Een uitsplitsing van het verzuimcijfer toont het grote aantal langdurige verzuimgevallen. Deze verzuimgevallen zijn niet arbeidsgerelateerd. Het lange verzuim (43 tot 365 dagen) bedraagt 4,87% (in 2009 3,6%) en het extra lange verzuim (366 dagen tot 2 jaar) stijgt tot 2,69% (2009 0,77%). Het korte verzuim (< 8 dagen) is gedaald van 1,17% in 2009 naar 0,93% in 2010. Het middellange verzuim (8 tot 42 dagen) is gedaald van 1,22% in 2009 naar 0,72% in 2010. Ziekteverzuimcijfers worden berekend exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Kengetal ziekteverzuim

Ziekteverzuimpercentage (exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof) 9,26%.

Mobiliteit

Er is sprake van een normale instroom, doorstroom en uitstroom in 2010. Openstaande functies door natuurlijke uitstroom zijn opgevuld.

Kengetallen mobiliteit

instroom 10
uitstroom 13

	Voorl.	Tussenv.	Achternaam	m/v	In dienst	Uit dienst	Functie
1	M.		Albers	m	1/10/01		medewerker bibliotheek
2	P.A.B.		Angela	m	1/01/93		medewerker technische dienst
3	S.		Atabay	v	1/12/82		medewerker kassa
4	A.M.	de	Bakker	v	1/05/09		medewerker technische dienst
5	S.		Baldan Atabay	v	15/04/10		algemeen medewerker
6	E.		Bikker	v	1/01/08	1/05/10	medewerker beveiliging
7	M.A.A.		Bonten	v	1/10/07		medewerker restauratieatelier/ papierrestaurator
8	H.J.A.	van	Boxtel	m	1/09/01		hoofd bibliotheek
9	W.		Braber	m	1/04/81		hoofd huisvesting en onderhoud
10	E.	van	Buchem	v	20/03/06		projectleider presentaties
11	D.		Carasso	v	15/05/06		hoofd afdeling educatie en publieksbegeleiding
12	S.		Cohen	v	1/10/09		medewerker marketing en communicatie
13	P.J.G.	van der	Coelen	m	1/08/03		conservator
14	C.A.		Cribbelier	v	16/09/01		medewerker kassa
15	M.		Degenkamp	v	1/03/08		medewerker beveiliging
16	F.		Dieleman	v	1/08/08		medewerker educatie
17	S.		Dirghpal	v	1/01/07		medewerker beveiliging en kassa
18	A.G.A.	van	Dongen	v	1/02/86		conservator
19	S.C.J.M.	van	Dongen	v	1/04/09		medewerker marketing en communicatie
20	R.		Doornhein	m	1/10/07		medewerker beveiliging
21	T.G.	te	Duits	m	1/12/95		conservator
22	A.J.		Elen	m	1/10/02		senior conservator
23	T.G.J.	van	Elferen	v	15/06/10		management assistente collectie en onderzoek
24	J.	van	Es	v	15/05/06		hoofd sector collectie en onderzoek
25	K.M.T.		Ex	m	1/05/04		directeur
26	W.		Frank	v	1/07/97		medewerker bibliotheek
27	P.		Gerritse	m	1/02/98		medewerker postkamer
28	J.		Giltaij	m	1/12/72		senior conservator
29	K.E.	van	Ginkel	m	1/01/06		zakelijk leider, plaatsvervangend directeur
30	R.N.		Giordano	m	1/03/10		medewerker beveiliging
31	R. J.		Goedhart	m	1/03/08		medewerker technische dienst
32	J.	de	Graaff	m	1/11/87		medewerker digitale collectieregistratie
33	I.E.		Guicherit	v	15/05/06		senior medewerker informatiebeheer
34	R.J.		Guldemon	m	1/02/02		senior conservator
35	J.		Guliker	v	1/02/08		medewerker personeel en organisatie
36	T.K.		Haarsma	m	1/07/06		controller
37	F.		Hajitema	v	14/05/07		hoofd afdeling marketing en communicatie
38	E.D.	't	Hart	v	1/05/09		medewerker planning
39	J.C.C.		Haspers	m	16/01/73		medewerker beveiliging
40	A.L.		Hauck	v	1/01/07		medewerker beveiliging
41	C.	van	Hees	v	1/04/93		registrar collectie en onderzoek
42	E.	van der	Heiden	m	1/04/06		senior coördinator beveiliging
43	M.A.		Heikamp	v	1/09/10		medewerker relatiebeheer en ontvangsten
44	G.		Heijns	m	1-2-1010	1/08/10	medewerker beveiliging
45	A.M.	van der	Hek	v	1/10/84		medewerker financiële administratie
46	R.		Hendriks	m	16/08/80		systeem- en netwerkbeheerder
47	D.		Hill	v	1/02/09	1/07/10	managementassistente collectie en onderzoek
48	J.H.		Hulsman	m	1/01/83		depotbeheerder

49	C.	Jacob	v	1/04/08		hoofd sector presentaties	99	T.	van der	Spoel	m	1/03/07	medewerker beveiliging
50	P.G.	Jansen	m	1/02/01		medewerker restauratieatelier	100	J.V.		Tatsakis	v	1/11/04	registrar collectie en onderzoek
51	G.M.C.	Jansen	m	15/09/01	31/12/10	toegevoegd wetenschappelijk onderzoeker	101	G.R.		Tel	m	1/11/96	medewerker onderhoud
52	H.K.	de Jong	v	1/09/98		medewerker bibliotheek, documentalist	102	S.		Terra	v	1/12/05	projectleider bedrijfsvoering en publicaties
53	S.	de Jong	v	11/05/98		projectleider presentaties	103	F.A.		Terveer	m	1/02/04	helpdeskmedewerker
54	H.J.	de Jong	v	1/10/08	overleden	manager relaties en partnerships	104	P.	van	Velzen	v	1/11/09	medewerker beveiliging
55	V.	Jorissen	v	1/08/07	1/05/10	projectmedewerker collectie en onderzoek	105	J.M.		Verdonk	m	1/02/09	medewerker beveiliging
56	M.	Kasanpawiro	v	1/03/92		medewerker beveiliging	106	I.		Veldman	v	1/02/08	senior educatief medewerker
57	R.H.	Kern	m	1/12/95		coördinator beveiliging	107	G.J.		Visser	m	1/09/01	floormanager
58	J.	Kievit	v	1/01/08		coördinator personeel en organisatie	108	W.H.	de	Vlieger	m	15/10/83	medewerker beveiliging
59	B.M.	Kramer	v	1/11/09		medewerker beveiliging	109	D.A.	van de	Vrie	m	1/12/87	registrar collectie en onderzoek
60	J.	Klavers	m	1/11/91		receptionist, telefonist, medewerker beveiliging	110	D.D.	de	Vries	m	14/10/02	hoofd museumwinkel
61	F.	Klijn	v	15/10/06		projectleider presentaties	111	H.	van der	Voet	v	1/09/09	31/12/10 medewerker collectieregistratie
62	F.	Krieg	m	15/12/83		assistent horecamanager	112	M.		Wafelbakker	v	1/05/97	registrar collectie en onderzoek
63	J.	Kroonen	m	1/01/07		medewerker beveiliging	113	N.	van der	Wal	v	1/01/09	hoofd documentatie, informatie en registratie
64	F.	Lammertse	m	1/09/92		conservator	114	R.	de	Zoete	m	1/08/91	medewerker bibliotheek
65	E.	de Langen	m	1/09/01		medewerker beveiliging	115	C.E.M.		Zwetsloot	v	1/10/02	directiesecretaresse
66	G.I.	Lansdorf	v	1/04/01		medewerker museumwinkel	116	M.C.		Zwijenburg	v	9/1/2009	medewerker financiële administratie
67	S	Laurense		1/10/08	1/03/10	projectmedewerker presentaties							
68	E.	Leemans	m	1/07/04		hoofd beveiliging, bewaking en veiligheid							
69	T.A.	Lemm	v	1/02/04		receptionist, telefonist							
70	B.	van Lieshout	m	1/12/07		meewerkend voorman technische dienst							
71	A.	van Lonkhuijsen	m	1/10/10		medewerker huisvesting en onderhoud							
72	W.L.	Louman	m	1/03/05		hoofd technische dienst							
73	J.J.A	Mast	v	1/02/02		secretaresse sector presentaties							
74	N.	Mertens	m	1/11/96		medewerker beveiliging							
75	L.J.	Modderkolk	v	15/02/10	31/12/10	projectmedewerker collectie en onderzoek							
76	L.J.	Morison	v	1/10/09		projectmedewerker collectie en onderzoek							
77	K.	de Moor	v	1/06/07		senior educatief medewerker							
78	E.	Mulder	m	15/03/94		medewerker technische dienst							
79	L.	van Oosten	v	1/11/09	1/10/10	projectleider presentaties							
80	P.	den Ouden	m	1/11/09		medewerker beveiliging							
81	J.M.	den Ouden	m	1/11/09		medewerker beveiliging							
82	A.A.M.	van Opdorp	v	1/04/01		medewerker museumwinkel							
83	J.	van Oudheusden	v	1/04/03		medewerker financiële administratie							
84	I.S.	Plet	v	1/04/97		medewerker kassa							
85	J.	van der Poel	m	1/01/07		medewerker beveiliging							
86	W.J.	Pullen	m	1/03/86		medewerker nachtbewaking							
87	J.G.	Rapmund	v	1/07/91		registrar collectie en onderzoek							
88	R.	van Riemsdijk	m	1/01/07		medewerker beveiliging							
89	N.	van Ruiven	v	1/01/07		medewerker beveiliging							
90	H.	Schmidt	m	1/03/91		medewerker technische dienst							
91	B.M.	Schoonhoven	v	1/03/10		hoofd conservering en restauratie							
92	R.	van der Schoot	m	1/11/09		medewerker beveiliging							
93	L. C.	Schreuder	v	1/01/08		senior educatief medewerker							
94	F.	Segers	v	1/07/09	1/09/10	medewerker restauratieatelier							
95	J.	Setoe	m	1/01/07		medewerker beveiliging							
96	M.W.F.	Simon Thomas	v	1/04/93		senior conservator							
97	B.A.	Slagman	v	1/04/10		senior medewerker financiële administratie							
98	M.	Sparreboom	m	1/05/91		coördinator beveiliging							

Raad van Toezicht

Directie

Directiesecretariaat

**Marketing en
communicatie**

**Educatie en
publieksbegeleiding**

**Wetenschappelijke staf
(conservatoren)**

**Sector
Collectie en
onderzoek**

Registrars

Documentatie,
informatie
en registratie

Conservering
en restauratie

**Sector
Presentaties**

Projectleiding

Technische dienst

**Sector
Bedrijfsvoering**

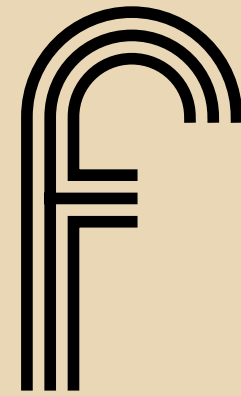
Financiën, automatisering en
informatiebeheer

Personeel en organisatie

Bewaking, beveiliging en
veiligheid

Huisvesting en onderhoud

Publieke ruimtes en
commerciële activiteiten

Bestuurlijke activiteiten en neven-functies directie

Sjarel Ex

directeur

Bestuursfuncties huisstichtingen:

- Voorzitter Fonds Willem van Rede
- Secretaris Stichting Museum Boijmans Van Beuningen
- Secretaris Stichting Lucas van Leyden
- Penningmeester Stichting H+F Mecenaat
- Deelnemer zonder bestuurslidmaatschap Stichting Willem van der Vorm

Externe bestuurslidmaatschappen:

- Bestuurslid Stichting Museumpark, Rotterdam
- Bestuurslid Stichting Beeldspoor (collectie Schouwburg, Rotterdam)
- Bestuurslid Holland Art Cities, Den Haag
- Secretaris Stichting Paleis voor Volksvljt, Amsterdam
- Secretaris Stichting Designprijs, Rotterdam
- Bestuurslid algemeen bestuur Vereniging Deltametropool
- Bestuurslid algemeen bestuur EDBR (Economic Development Board Rotterdam)
- Directeurenoverleg Rotterdamse culturele instellingen
- Miniconvent (overleg directeuren van de grote Nederlandse musea voor moderne kunst)
- CIMAM (International Committee of ICOM for Museums and Collections of Modern Art)
- Comité van aanbeveling Stichting Keramiek Promotie Delft
- Comité van aanbeveling Stichting VerBEELDing Charley Toorop

- Lid kunstcommissie Havenbedrijf Rotterdam
- Lid stuurgroep restauratie Jachthuis Sint Hubertus, Hoge Veluwe, in opdracht van de Rijksbouwmeester

Naast deze reguliere werkzaamheden incidenteel deelname aan stedelijke en landelijke adviescommissies, ad-hoc-adviezen voor cultuurfondsen etc.

Erik van Ginkel

zakelijk leider, plaatsvervangend directeur

- Voorzitter Stichting Dance Works Rotterdam, Rotterdam
- Lid Amsterdamse Kunstraad, Amsterdam (tot september 2010)
- Vicevoorzitter Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland, Den Haag
- Lid Museumconvent, overleg zakelijke directeuren Nederlandse kunstmusea
- Bestuurslid Fundación ArtAids, Barcelona
- Bestuurslid ArtAids Nederland, Amsterdam
- Vice-president Fundación Han Nefkens, Barcelona

Colofon

Redactie, tekst en productie

Medewerkers Museum Boijmans
Van Beuningen

Eindredactie en interviews

Alex de Vries

Vertaling

Lynne Richards

Vormgeving

Thonik, Amsterdam

Druk

TDS printmaildata, Schiedam

Papier

Artic Volume, Casing II

Uitgave

Museum Boijmans Van Beuningen

Museumpark 18/20

3015 CX ROTTERDAM

Postbus 2277

3000 CG ROTTERDAM

T +31 (0)10 4419400

F +31 (0)10 4360500

info@boijmans.nl

www.boijmans.nl

© 2011, Museum Boijmans Van
Beuningen, Rotterdam

Boijmans TV
Afllevering 1
Opening night

Boijmans TV
Afllevering 2
Mooi telijk

Boijmans TV
Afllevering 3
Verboden af te beelden

Boijmans TV
Afllevering 4
Echte nep

Boijmans TV
Afllevering 5
Aapjes kijken

Boijmans TV
Afllevering 6
Recycle

Boijmans TV
Afllevering 7
Natte voeten

Boijmans TV
Afllevering 8
Vergankelijkheid

Boijmans TV
Afllevering 9
Zwarte Piet

Boijmans TV
Afllevering 10
Toekomst van de kunst

Boijmans TV
Afllevering 11
Schaamte

Boijmans TV
Afllevering 12
Afllevering
Zonder Naam

Boijmans TV
Afllevering 13
Zwaartekracht

Om bovenstaande QR-codes te kunnen gebruiken, heb je een smartphone nodig met QR-code reader en Flash. Alle afleveringen van Boijmans TV zijn te zien op arttube.boijmans.nl en te koop via webshop.boijmans.nl

To use the QR codes you need a smartphone with a QR code reader and Flash. All the episodes of Boijmans TV can be found on arttube.boijmans.nl and can be purchased via webshop.boijmans.nl

jaarverslag 2010

